

משתלבים בעולם התעסוקה
ندمج في عالم العمل

מדריך למורה להוראת עברית כשפה שנייה "אל העברית" חלק א'

כתבה: ד"ר יהודית גולן בן-אורי

נובמבר 2019 - כסלו תשע"ט

מדריך למורה "אל העברית בכיתה" חלק א'

כתבה: ד"ר יהודית גולן בן-אורי

הקדמה

התוכנית "אל העברית" כוללת לא רק את ספרי הלימוד, אלא מהווה מערך שלם של כלים ומתודות הוראה. היא נכתבה במיוחד עבור הלומד הערבי הבוגר, מתוך היכרות עמו ועם הצרכים המיוחדים שלו, בשילוב של פדגוגיה מוטת עתיד, המתאימה את דרכי ההוראה למציאות העתידית המשתנה.

התלמידים הערבים אמנם לומדים את השפה העברית בבית הספר, אך רק חלקם שולטים בה עם סיום לימודיהם. בבגרותם הם נדרשים לה לצורכי לימודים או עבודה, ועל כן מחפשים רק אז דרכים ללמוד אותה. בבואם ללמוד את השפה בגיל זה הם כבר אינם לוח חלק, מה שבהחלט משפיע על הדרך בה הם לומדים אותה.

מסיבות אלה, יחד עם צו השעה המורה על הוראה דיפרנציאלית וייחודית, פותחה התוכנית "אל העברית", המותאמת לדובר הערבי מכמה היבטים. ראשית, היא מאפשרת את רכישת השפה מהשלב ההתחלתי ביותר ועד סוף רמה ב', הכול בהוראה הדרגתית וספירלית; כמו כן ישנה התייחסות לטעויות הנפוצות של דוברי הערבית בבואם לדבר עברית, מתוך כוונה לשרש אותן; מעבר לכך, התרגום בספר הוא לערבית בלבד; ובנוסף, נושאי התוכן הינם כלל אנושיים ומתאימים לכל אדם באשר הוא אדם, ועם זאת עוסקים בחייו של כל אדם כאן ועכשיו.

התוכנית "אל העברית" מבוססת כאמור על פדגוגיה מוטת עתיד, ומתוך כך כוללת מאפיינים של ששת עקרונות ההוראה הזאת, הבאים לידי ביטוי בדרכים הבאות:

פרסונליות - התוכנית מותאמת לדובר הערבי ביחס לצרכיו, לתחומי העניין שלו ולמטרותיו בהמשך.

שיתופיות - התוכנית דורשת מהמורה להיות מכוון ומוביל, עליו להניח את התשתית לשימוש בשפה, ממקום של מנחה ולא של מרצה.

אי פורמליות - התוכנית מגוונת את דרכי ההוראה ומזמנת למידה שונה, בין השאר תוך שימוש במכשירי קצה, המאפשרים, למשל, חיפוש במאגרי מידע אינטרנטיים.

גלוקליות - התוכנית מאפשרת את יציאתו של הלומד אל מעבר למקום בו מדברים רק ערבית, כדי להעשיר את שפתו, בבחינת פיתוח זהות גלובלית עם שמירת הזהות המקומית שלו.

תמורתיות - ישנה התייחסות לשינויים המתרחשים בעולם, הן מבחינת תכנים (עיסוק בעולם המשתנה והשאלה כיצד נערכים לכך) הן מבחינת מיומנויות (למשל היכולת לומר "אני לא רוצה להתייחס").

ותכלול - נושאי התוכן של התוכנית מאפשרים ללומד לגבש את זהותו האישית והמקצועית. דרכי ההוראה לא רק מלמדות אותו לדבר בשפה החדשה, אלא גם להשתמש במשלבים השונים שלה תוך התאמת המשלב הנכון למצב הנתון, וכמובן – היכולת להשיא את דבריו בפני סמכות או קבוצת אנשים.

מעבר לכך, התוכנית מכוונת לא רק להוראת העברית, עם דגש על עברית תעסוקתית (בעיקר בחלק ב'), אלא מכוונת גם לעזור לתלמידים לרכוש חוסן אישי הנדרש במציאות של ימינו בבואם להתמודד עם עולם התעסוקה. העומדים לחפש עבודה מוטב שירכשו לעצמם תכונות כגון גמישות וחוסן לשינויים, היכרות עם טכנולוגיה והיכולת להשתמש בה, הבנת מורכבויות וחשיבה מסדר גבוה, שיווק עצמי ושיתוף. המיומנויות הנדרשות לשם כך הן יצירתיות, כושר שכנוע, שיתוף פעולה, גמישות ויכולת התאמה ויכולת טובה של ניהול זמן.

תודה רבה לנאוה שגיב, היועצת הפדגוגית של שירות התעסוקה, על הערותיה המאירות!

למורה,

התוכנית כוללת שני חלקים:

חלק א' – הספר "אל העברית – בכיתה", שבאמצעותו ניתן ללמוד את הבסיס בשפה העברית;

חלק ב' – הספר "אל העברית – בעבודה", המקביל לרמה ב', עם אוריינטציה לעברית תעסוקתית.

הנושאים הלשוניים המצויים בספר א' הינם הבסיס לשפה, שבלעדיהם לא יוכל הדובר לדבר:

אוצר מילים הינו הבסיס לרכישת שפה, ועל כן הושם דגש רב בתחום זה.

הפועל הינו מרכיב משמעותי ביותר בשפה, ומי שרוצה לשלוט בה היטב – צריך לדעת לשלוף את צורת הפועל הנכונה במהירות. מסיבה זו הושם דגש רב על הקניית הפועל ועל תרגולו.

התחביר מהווה גם הוא חלק חשוב ביותר בשפה. ללא תחביר תקין הדובר לא יובן, ועל כן יש לשים עליו דגש מיוחד.

מילות יחס בנכרד ובנטייה הן חלק חשוב בשפה, ועל כן היכולת להשתמש בהן בצורה נכונה חיונית.

השימוש **במילות קישור** נכונות ומתאימות במבנים תחביריים גם הפשוטים ביותר חיונית להבנת הדובר, ועל כן הושם דגש רב בנושא זה.

אולם השפה אינה מילים, פעלים, מילות יחס, מילות קישור וכיוצא באלה, אלא דיבור, האזנה, קריאה וכתובה, והם המהווים את הליבה בשיעורי שפה.

הקריאה הינה מיומנות חשובה לאדם אורייני בעולם המודרני. אנו מכוונים את הלומדים לקריאה מהירה, מרפרפת וביקורתית, שמטרתה הבנת הכתוב בזמן קצר, לצד קריאה מעמיקה יותר בעת הצורך.

ההאזנה מתאפשרת הן בהאזנה לשירים, הן בפרזנטציות, אותן מציגים הלומדים מעת לעת, וכן גם בכל שיעור ושיעור.

הכתיבה הינה דרך תקשורת, בדיוק כמו הדיבור. ההבדל ביניהן הוא שהדיבור מהיר וספונטני, ואילו הכתיבה מאפשרת חשיבה. הכתיבה נעשית בכל יום, ובכיתה, שהיא כתיבה = בכיתה.

הדיבור הוא ללא ספק המיומנות החשובה ביותר, ועל כן ניתן לה מקום של כבוד.

הפרזנטציה הינה אחת המיומנויות החשובות ביותר במאה ה-21, ועל כן ניתן למצוא אותה לעיתים תכופות בתוכנית.

כל מיומנויות השפה קשורות זו בזו. הנושאים הלשוניים נמצאים בבסיס השיעור, מתורגלים באופנויות השפה השונות, דרך נושאי תוכן משתנים. בשיעור טוב מוקנה נושא לשוני חדש, ללא יותר מדי הסברים תאורטיים וללא תרגול טכני גרידא (דפי העבודה והתרגילים למיניהם לא נועדו להקנייה או לתרגול מדומה אלא מהווים מראה שתשקף למורה מי הבין ומי עוד לא), תוך שימוש בתרגול מתגלגל של כל אופנויות השפה, כשמיומנות אחת מובילה לאחרת, וזו בתורה מובילה למיומנות נוספת (הדיבור מוביל לקריאה, המובילה לכתיבה, המובילה להאזנה וכו') וחוזר חלילה.

עקרונות הוראה

הספר הוא רק הבסיס להוראה, אבל ספר טוב + מורה טוב = הוראה טובה.

ההוראה על פי התוכנית הינה מדורגת, ספירלית, כשהמורה יודע מה הוא מלמד (וגם התלמיד). בכל שיעור נלמד נושא חדש, ובכל שיעור נעשה שימוש בידע הקודם. מרגע שדבר מסוים נלמד עליו להיות שגור בפיו של התלמיד בצורה נכונה.

תפקידו של המורה הינו לכוון את התלמידים לשימוש נכון בשפה, להוביל אותם, להבנות את הסיטואציות ולגלגל את השיעור ממיומנות למיומנות, סביב אותו נושא תוכן.

מבנה הספר

הספר בנוי מעשרים יחידות, שלכל אחת נושא תוכן בפני עצמו.

בכל יחידה ישנו מבנה החוזר על עצמו במידה זו או אחרת:

- מילון עם המילים החדשות של היחידה
- קטע המציג את הנושאים הלשוניים, בדרך כלל בדיאלוג בין הדמויות
- הנושא הלשוני החדש, מוצג בתוך מסגרת
- הצפת עניין לשוני בעייתי
- תרגול טכני של הנושא הלשוני, מדורג כך שקודם מופיע רק הנושא הלשוני החדש ולאחר מכן גם מה שקדם לכך
- תרגול "חכם" של הנושא הלשוני
- טקסטים מסוגים שונים (טקסט לתרגול נושא לשוני, טקסט לתרגול הבנת הנקרא)
- הפניה להכנת פרזנטציה או לדיון
- משימת כתיבה

מיון הלומדים

מיון הלומדים ייעשה על פי מבחן המיון, הממייין לשתי רמות בחלק א – מתחילים (אלה יתחילו מחלקו הראשון של הספר) ומתקדמים (שיתחילו בשיעור 11).

הספקים

ההספקים המצופים הם יחידה בעשרה שיעורים, כולל מבחנים, פרזנטציות, שיחות בוקר וכו'.

מבחנים

במהלך הלימודים ברמה א' ייערכו שני מבחנים: מבחן אמצע (אחרי יחידה 10) ומבחן סוף (עם סיום הספר).

מבחן נוסף הינו מבחן "רבע", שיהווה מעין מבחן לדוגמה.

פרזנטציות

במהלך הלימודים קיימת חשיבות רבה להכנת פרזנטציות עם התלמידים, מכיוון שזאת מיומנות נרכשת, והן מהוות חלק משמעותי מהציון.

ציון הקורס

ציון הקורס יהיה מורכב מהמרכיבים הבאים:

20% מבחן אמצע בכתב

10% פרזנטציית אמצע

30% מבחן סיום בכתב

20% פרזנטציית סיום

20% למידה בקורס:

10% עבודות ומשימות

10% תלמידאות (השקעה, התמדה, מאמץ)

מילים לתקשורת

מעת לעת התלמידים יבקשו מהמורה שיקנה להם מילים או משפטים לתקשורת לשימוש בכיתה או לתקשורת עם המורה או עם התלמידים האחרים, וכדאי ללמד אותם איך אומרים אותם בעברית.

כך למשל יבקשו לדעת איך קוראים לדבר מסוים בעברית. מכיוון שאינם יודעים את המבנה התקין בעברית הם יתרגמו אותו מערבית בתרגום חופשי, ומה שייצא הוא "מה אומרים לזו?". כדאי, לכן, להקנות את הצורה הנכונה כמה שיותר מהר.

דוגמה אחרת היא כשהתלמידים אומרים למישהו אחר לחכות. אפשר לומר להם שיאמרו בעברית "חכה רגע", "חכי רגע" וכו'.

שעות פרטניות

במרכזים בהם יש שעות ייעודיות לשיעורים פרטניים – חלוקתן צריכה להיעשות על פי הרציונל הבא: תחילה יש לתת שעות לתלמידים שהם כמעט ברמת הכיתה, ושבאמצעות מספר מועט של שיעורים יצליחו "להדביק את הפער" ולהשתלב כראוי בשיעורים.

לאחר מכן אפשר לעבור לתלמידים החלשים והמתקשים. עם תלמידים אלה יש לעבוד על הדברים העיקריים והחשובים ביותר בתוכנית, ולא להתעקש אתם על כך שיידעו כל פרט ופרט. העבודה אתם תיעשה בדרך הבאה: בכל שיעור פרטני נעבור אתם על מה שנלמד בכיתה באותו היום, תוך השלמת פערים והצגת הנושא הבא בטעימה קטנה. בזמן השיעורים הרגילים על המורה להתייחס לתלמידים אלה הן במליאה הן בעבודה העצמאית של התלמידים.

יחידת מבוא – אלף בית

הקניית הקריאה והכתיבה

הנחות יסוד

קריאה וכתיבה הן מיומנויות חשובות כבר בשלב הראשון של רכישת השפה, מכיוון שהן מסייעות ללומד גם בתחומים האחרים.

רכישת קריאה וכתיבה עבור מי שכבר יודע קרוא וכתוב בשפה אחרת קלה יותר ביחס לאנאלפבתיים, הלומדים קרוא וכתוב בפעם הראשונה בשפתם השנייה.

הלומדים שלנו יודעים לקרוא ולכתוב בערבית, ועל כן רכישת מיומנויות אלה בעברית היא לא רק אפשרית אלא חיונית להתקדמות מהירה יותר. משום כך יש להקדיש להן את מלוא תשומת הלב והזמן הנדרשים, מתוך שאיפה שהתלמידים ירכשו אותן בזמן הקצר ביותר. מעבר לכך, רכישת הקריאה והכתיבה עבור הדובר הערבי אינה צריכה להיות קושי גדול, מכיוון שמערכת הכתב בעברית דומה למערכת הערבית, אך פשוטה ממנה.

רכישת הקריאה והכתיבה תיעשה בארבע מנות, על פי הפירוט הבא:

שיעור בספר	העיצורים	התנועות	עמ' בספר
1	א - ה	תנועות a קמץ פתח חטף פתח תנועות i חיריק חסר (ללא י')	7 - 3
2	ו - י	תנועות u קובוץ שורוק תנועות i חיריק מלא	12 - 7
3	כ - ס	תנועות o חולם חסר חולם מלא קמץ קטן חטף קמץ	18 - 12
4	ע - ת	תנועות e צירה צירה מלא סגול סגול מלא חטף סגול שווא	22 - 18

דגשים בהוראה

1. הלומדים אינם צריכים להכיר את שמות התנועות, אבל כן צריכים להכיר את שמות האותיות.
2. הלומדים אינם צריכים ללמוד לכתוב בדפוס, אלא רק בכתב, וללא ניקוד כדי לא לפתח בו תלות.
3. צריך להקפיד על כך שיכתבו "נקי" – ללא "ניקוד דיאקריטי" (ניקוד מבחין המשנה את דרך ההגייה) או הוספת תנועות.
4. צריך להקפיד על כך שיכתבו כתיבה נכונה של האותיות.

הספקים

על הלומדים בקורס מרוכז, שבו יש בכל יום-לימודים חמישה שיעורים, לרכוש מנה אחת בכל יום (בספר הלימוד המנות נקראות שיעורים) ולהגיע לשליטה בסיסית בקריאה עם סיום השבוע הראשון. בשלב זה הלומדים ישלטו בקריאה ובכתיבה בסיסיים, כך שיוכלו להמשיך מיד לקריאת המילים והטקסטים שבשתי היחידות הראשונות, שנלמדו במקביל לרכישת הקריאה. כלומר, אם התלמידים מגיעים לקורס והם אינם יודעים קרוא וכתוב ואינם יודעים שום דבר בעברית – הם ילמדו את הקריאה והכתיבה ובמקביל ילמדו את שלושת השיעורים הראשונים בעל פה בלבד. ברגע שיסיימו את רכישת הקריאה – יוכלו לקרוא את שלוש היחידות ולאחר מכן להמשיך ליחידה הרביעית בלמידה רגילה.

אם התלמידים מגיעים לקורס והם יודעים לדבר מעט, אבל לא יודעים קרוא וכתוב – ישם דגש רב יותר על רכישת הקריאה והכתיבה, תוך ביסוס הידע הלשוני שביחידות הראשונות.

במקרה שהתלמידים יודעים לקרוא ולכתוב, אך אינם יודעים לדבר – המורה יתחיל מהיחידה הראשונה.

כל אלה הם מצבים היפותטיים, כי בפועל מה שקורה הוא שבכיתה אחת יושבים לומדים מסוגים שונים וביעורים הראשונים יש צורך בהקנייה הן של הקריאה והכתיבה הן של כישורי שפה בסיסיים. בשיעורים אלה נדרשת התייחסות דיפרנציאלית לכל לומד כדי שירגיש שהוא מקבל מענה לצרכיו, מה שדורש מהמורה מעט להטוטנות.

אם הקבוצה היא קבוצה הטרוגנית ושובצו בה לומדים שאינם יודעים קרוא וכתוב ואינם מדברים אפילו לא מעט ותלמידים נוספים שיוודעים לקרוא ולכתוב וגם לדבר מעט – אפשר לתת לאלה שאינם יודעים כמה שיעורים בנפרד ואחר כך לשלב את כולם יחד.

דרך הוראת הקריאה והכתיבה

הוראת הקריאה והכתיבה היא כמו חריזת חרוזים בשרשרת, שבה שני סוגים של חרוזים, הבאים זה אחרי זה לחלופין. בכל כעם מוסיפים חרוז מסוג אחר – עיצור או תנועה.

בכל שיעור תילמד מנה של כמה עיצורים ותנועה אחת. בשיעור שלאחר מכן יעשה המורה חזרה על העיצורים ועל התנועות המוכרים ויוסיף תנועה חדשה לעיצורים המוכרים, ולאחר מכן יוסיף את העיצורים החדשים של אותה המנה, ולמשל:

בשיעור הראשון הלומדים ילמדו את העיצורים א – ה עם התנועות a ו- i, ובשיעור שלאחר מכן המורה יעשה עליהן חזרה ויוסיף את התנועה u בקבוץ. התלמידים יתרגלו אותה עם כל העיצורים המוכרים. לאחר מכן הוא יוסיף את העיצורים ו – י והתלמידים יתרגלו אותם עם שלוש התנועות המוכרות, ואז המורה יוסיף את החיריק המלא, וכן הלאה.

הלומדים ילמדו לקרוא ולכתוב בו זמנית, עם ניקוד ובלעדיו לסירוגין. בהקניית הכתיבה חשוב לשים דגש על כתיבה נכונה של האותיות, למשל של הש' או של הח' והת'. מה שישתמש בשלב הזה בצורה לא נכונה – יישאר ככזה, כי לשרש הרגלים כאלה מאוחר יותר יהיה קשה מאוד עד בלתי אפשרי. כמו כן, בשלב הזה הנכונות של התלמידים לעבוד על כך עדיין מספיק גבוהה כדי לעסוק בכך. אין צורך לציין שכתבה נכונה חשובה מכיוון שהיא ניכרת בתוצר הכתוב. נראות זו חשובה בעיקר בשלבים המתקדמים יותר. לכן, כאשר מקנים אות חדשה, חשוב להראות ללומדים את הדרך הנכונה, ולמשל עם חיצים שהמורה יכתוב על הלוח.

ארבע המנות הן:

המנה הראשונה:

העיצורים א - ה עם קמץ, פתח, חטף פתח וחיריק חסר (a ו- i)

המנה השנייה:

קבוץ (u)

העיצורים ו – י

חיריק מלא

שורוק

המנה השלישית:

חולם חסר וחולם מלא (o)

העיצורים כ – ס

המנה הרביעית:

צירה וסגול (e)

העיצורים ע - ת

נדגים את עיקרון החרוזים בשרשרת.

הקניית תנועה חדשה:

המורה כותב את העיצורים המוכרים עם התנועות המוכרות (אפשר להיעזר בכרטיסיות הברקה לצורך הקנייה):

א א א א

ב ב ב ב

ב ב ב ב

ג ג ג ג

ד ד ד ד

ואז מוסיף לכל שורה את העיצור עם תנועת הקובוץ, ובכל פעם שהוא מוסיף תנועה – הוא אומר את הצליל בקול רם.

א א א א

ב ב ב ב

ב ב ב ב

ג ג ג ג

ד ד ד ד

בשלב הבא קוראים כל שורה במקהלה.

מתרגלים ומתרגלים בכל דרך יצירתית אפשרית.

ברגע שיש מספיק עיצורים להרכבת מילים – כותבים את המילים – תחילה עם ניקוד ואחר כך מוחקים את התנועות. התלמידים אינם צריכים לדעת את כל משמעויות המילים. אין צורך להעמיס על הזיכרון כרגע מילים לא נחוצות.

דָג - דַג

אָבֵא - אַבֵא

הקניית עיצור חדש:

המורה כותב על הלוח את העיצור ואומר את שמו:

כותב | (בדפוס) ואומר: ו, ו (הצליל שלו), הכיתה חוזרת אחריו במקהלה.

המורה מוסיף לעיצור את תנועת הקמץ.

כותב | ואומר: וה, והכיתה חוזרת אחריו במקהלה.

המורה כותב | וקורא, מוחק את התנועה וקורא (שילמדו שעם ניקוד ובלעדיו קוראים אותו הדבר, כמו בערבית).

המורה כותב שוב ומבקש מתלמידים לקרוא.

אחר כך המורה כותב / (בכתב), ומראה ללומדים את צורת הכתיבה של האות ומבקש מהם שיכתבו בספר / במחברת. כותבים שורה.

המורה בודק אם התלמידים כותבים נכון, ואם לא – מתקן לפי הצורך.

המורה אומר במילים פשוטות: | בספר, / במחברת (שילמדו מה דפוס ומה כתב).

מתרגלים את העיצורים הקיימים יחד עם העיצור החדש, קוראים את המילים שניתן לקרוא, וכותבים את המילים בספר / במחברת.

נקודות חשובות

כתב

בעת הקניית הכתיבה חשוב להרגיל את התלמידים מהרגע הראשון לכתוב אך ורק בכתב יד (אין שום צורך לכתוב בדפוס). כמו כן על התלמידים לכתוב ללא תנועות וללא ניקוד "דיאקריטי" למינהו (דגשים בב' כ' פ' או סימון נקודה לאבחנה בין ש ימנית לש שמאלית). סימנים אלה, גם אם התלמידים חושבים שהם מסייעים להם, הניסיון מוכיח כי ההיפך הוא הנכון. לא רק שהתלמידים לא יודעים לשים ניקוד או תנועה נכונים, הם גם לא עוזרים להם אחר כך בקריאה.

חשוב מהרגע הראשון להקפיד על סימני פיסוק תקינים:

סימן שאלה כפי שנכתב בעברית

פסיק כפי שנכתב בעברית ולא פסיק שנראה כמו שש הפוך

הצבת סימן הפיסוק מיד אחרי המילה, ללא רווח

ב' כ' פ'

שלושת העיצורים הללו הם עיצורים קשים מעט ללמידה.

יש לזכור שכל אחד מהם הוא עיצור אחד. לצורך העניין ב' דגושה וב' רפויה הן עיצור אחד, בעל שתי צורות הגייה שונות. אלה לא עיצורים שונים, ולכן לא נדרש ניקוד שיסמן את ההבדל ביניהם.

גיוון תרגול הקריאה והכתיבה

1. המורה מציג כרטיסיות ועליהן מילים עם ניקוד או בלי ניקוד, או כרטיסיות שבצד אחד המילה עם ניקוד ובצידה האחר בלי, והתלמידים קוראים. אפשר לעשות תרגיל זה גם בזוגות – תלמיד אחד רואה את המילה עם ניקוד והאחר ללא ניקוד. זה שרואה את המילה ללא הניקוד צריך לקרוא והאחר בודק. מטרת התרגיל היא לבדוק את הקריאה, ולכן הלומדים אינם צריכים לדעת את משמעות המילים.
2. המורה מציג עיצור עם תנועות משתנות.
3. על הלוח כתובים הרבה עיצורים עם תנועות שונות או המילים שנלמדו, המורה מצביע על אחד מהם והתלמידים קוראים. אפשר לקרוא לשני תלמידים אל הלוח, המורה אומר עיצור / מילה ועל התלמידים למצוא אותם כמה שיותר מהר. מי שמוצא, מקיף במעגל צבעוני (לכל משתתף צבע אחר), ומי שמצא הכי

- הרבה – מנצח. גיוון נוסף הוא שבמקום המורה – אחד התלמידים יקרא, והתלמידים שליד הלוח – יחפשו ויסמנו.
4. שני תלמידים עומדים ליד הלוח, המורה אומר עיצור / עיצור עם תנועה / מילה והתלמידים כותבים.
5. התלמידים מקבלים שורה ארוכה של עיצורים, שחלקם נלמדו וחלקם לא (אעכמהח יכנהעבכחי) ובתוכה עליהם לזהות עיצורים לפי מה שהמורה אומר. אותו הדבר ניתן לעשות עם טקסט קצר או שיר.
6. על הלוח / דף מציירים עיצורים בדפוס בטור אחד ועיצורים בכתב בטור אחר, ועל התלמידים לחבר קו ביניהם, למשל:

א א

ב ב

ג ג

או שבטור אחד יש עיצור ובאחר תנועה, המורה אומר צליל ועל התלמידים למצוא את שני מרכיביו ולמתוח קו ביניהם.

7. לשלב המתקדם יותר שבו לומדים את אוצר המילים הראשון אפשר להציע להכין תפזורת עם המילים שנלמדו.
8. בשלב הקניית הקריאה יהיה כמובן נחמד לשלב את שמות התלמידים ברגע שהתלמידים יוכלו לקרוא אותם. ובכל מקרה ניתן לכתוב (בדפוס) את שמותיהם על כרטיסיות ולהניח לכל אחד על השולחן (זה גם יעזור למורה לזכור אותם).

יחידה 1 – מי ומי

נושאים לשוניים:

שמות גוף ביחיד

שמות עצם (זכר ונקבה)

מי אתה / את? אני + שם פרטי / שם עצם (תלמיד, מורה)

מאין (מאיפה)? מ... + שם של מקום

מספרים סתמיים 0 – 10

נושאי תוכן:

היכרות

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לומר על עצמם משפטים פשוטים (ללא פועל), כגון:

שלוסי, אני מוסא, אני מורה. אני מראאלה.

2. התלמידים יוכלו לשאול תלמידים אחרים מי הם ומאין הם:

מי אתה / את?

מאין (מאיפה) אתה / את?

3. התלמידים יוכלו לשאול זה את זה מה שלומם ולענות על השאלה:

מה שלומך? בסדר / טוב.

4. התלמידים יוכלו לספור מ-1 עד 10.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. משפט פשוט (חיווי ושאלה): אני / אתה / את + שם מי אתה / את?	1. הקניית משפט חיווי: אני + שם 2. הקניית משפט חיווי: אתה / את + שם 3. הקניית משפט שאלה: מי אתה / את? 4. משחק – שיחת היכרות 5. קריאת השיחות בעמ' 24 6. הקניית המשפט: אני + מורה / תלמיד 7. משחק תפקידים 8. קריאת השיחות בעמ' 25
ב'. משפט פשוט (חיווי ושאלה) אני מ... מאין...?	1. הקניית משפט חיווי: אני / אתה / את מ... 2. הקניית משפט שאלה: מאיפה / מאין את / אתה / אני / שם? 3. קריאת השיחה בעמ' 26
ג'. כינוי גוף "הוא" ו"היא"	1. הקניית שמות הגוף "הוא" ו"היא" 2. קריאת השיחה בעמ' 26 3. המשימה בעמ' 27 4. קריאת השיחה בעמ' 29 5. תרגיל זוגות + דיווח במליאה 6. כתיבה – מי אני
ד'. ה' היידוע	חשיפה קצרה לה' היידוע
ה'. מספרים סתמיים 1 - 10	הקניית המספרים הסתמיים 1 - 10

א'. הקניית משפט פשוט: אני / אתה / את + שם פרטי

בשלב הראשון מקנים ומתרגלים את המבנה אני + שם.

המורה אומר: "שלום".

התלמידים חוזרים אחריו.

המורה: "אני..." + שמו.

כל אחד מהתלמידים אומר: "אני..." + שמו.

אחרי הראשון שאומר את שמו, המורה אומר: "נעים מאוד".

אחר כך, אחרי כל אחד שאומר את שמו, כולם אומרים "נעים מאוד".

עיקרון דידקטי:

המורה תמיד צריך להיות הראשון לומר את הצורה החדשה.

בשלב השני מקנים את המבנה: אתה / את + שם פרטי ואת המילים כן ולא.

המורה שואל את הכיתה: "אני מייקל?" או עם כל שם לא נכון אחר.

הכיתה אומרת: "לא".

וכך ממשיכים עם שמות נוספים (רק המורה שואל את הכיתה על עצמו) עד שכולם יודעים לומר "לא".

אחר כך עם שמו האמיתי והתלמידים לומדים לומר "כן".

אחר כך המורה עובר לתלמיד הטוב וכאילו מנסה להיזכר בשמו ואומר לו:

"אתה...?" + שם לא נכון.

התלמיד אומר "לא" ואולי יאמר את שמו, ואז המורה יאמר:

"אה... אתה...?" + השם הנכון.

התלמיד אומר "כן".

המורה עובר בין כל הבנים ואומר:

"אתה...?" + השם – והתלמידים עונים או "כן" או "לא" או "לא". אני מחמד".

עושים אותו הדבר עם בנות להקניית המילה "את".

מתרגלים עד שמרגישים שהתלמידים יודעים את המילים כן, לא, אני, אתה, את.

אפשר לבקש מתלמיד שיהיה מורה ויעבור בין התלמידים ושאל:

"אתה..." + שם? "את..." + שם.

כל הזמן ללא השאלה מי אתה / את?

בשלב השלישי מוסיפים את השאלה: מי אתה / את?

המורה מתחיל כאילו מהתחלה ואומר: "שלום. אני מוסא".

"מי אני?"

התלמידים אומרים: "אתה מוסא".

המורה פונה לתלמיד הטוב ושואל: "אתה... מוסא?"

הוא עונה: "לא" (ולא מאפשרים לו להמשיך).

המורה ממשיך: "אתה... באסל?"

וכך הלאה, עד שהמורה כאילו מתייאש שאינו זוכר ואומר:

"מי אתה?"

התלמיד אומר "אני..." + שמו.

כנ"ל המורה מדגים על בת.

המורה מדגיש:

אתה, את

אני, אתה, את

עושים תרגיל שרשרת: המורה שואל את התלמיד הזה שוב:

"מי אתה?"

והוא עונה: "אני..." + שמו.

המורה מבקש שהתלמיד ישאל תלמיד אחר "מי את/ה?", וכך עוברים על כל התלמידים בכיתה עד שחוזרים חזרה למורה.

מכניסים גם את ה"לא". המורה שואל: "אני מחמד?"

התלמידים אומרים: "לא".

המורה אומר: "נכון, (מהנהן עם הראש). "אני לא מחמד. אני לא באסל. אני..."

שואלים את התלמידים בדרך זו. אפשר לשלב שמות של אנשים מפורסמים או דמויות מתוך סרטים / סדרות.

בשלב הרביעי משחקים משחק. המורה מבקש משני תלמידים לעשות שיחת היכרות בקדמת הכיתה. כל אחד אומר את שמו ואחרי זה אומרים "נעים מאוד" ולוחצים ידיים. מבקשים מהם לגשת לתלמידים אחרים ולעשות כנ"ל. מבקשים מכולם להסתובב בכיתה ולעשות שיחות כאלה.

שלום... אני...

שלום... אני...

נעים מאוד

נעים מאוד

בשלב החמישי קוראים את השיחה הראשונה בעמ' 24. תחילה נותנים להם לקרוא לבד. אחר כך המורה מחלק תפקידים לתלמידים: אחד הוא מוסא, אחר הוא אחמד וכו'. מוודאים שכולם יודעים מה הם אמורים לקרוא. המורה הוא המורה. קוראים בקול רם סבב אחד, ואחר כך סבבים נוספים, כך שכולם יקראו.

בשלב השישי מקנים ומתרגלים את המבנה: אני + שם עצם (מורה / מורה, תלמיד / תלמידה).

המורה אומר: "אתה באסל. אתה מחמד. אתה נימר".

ומוסיף באינטונציה של חשיבות: "אתה באסל, ואתה תלמיד.

אתה מחמד. מחמד, אתה תלמיד".

בודקים שיוודעים מה משמעות המילה.

אומרים: "מחמד תלמיד. באסל תלמיד".

התלמידים אומרים במקהלה: "מחמד תלמיד. באסל תלמיד".

ממשיכים עם תלמידים אחרים ושואלים:

"באסל, אתה תלמיד?" והוא עונה: "כן, אני תלמיד".

אם זו כיתה של בנות – מתחילים עם הצגת הבנות.

אם זו כיתה שבה כל התלמידים ממין אחד – מדמיינים שבא מישהו מהמין האחר לכיתה – דמות מפורסמת או אדם מסביבת הקורס, וממחיזים שיחה דמיונית אתו.

"וריא... את תלמידה. ויסמין? את תלמידה? כן, את תלמידה".

עוברים בין כל התלמידים שכל אחד יאמר פעם אחת אני תלמיד / תלמידה ופעם אחת ישאל:

אתה / את תלמיד / תלמידה?

חוזרים למפורסמים ושואלים עליהם:

"טראמפ מורה? טראמפ תלמיד?"

המורה אומר:

מורה, מורה

תלמיד, תלמידה

ואומרים במקלה.

המורה אומר: "שלום, אני מוסא. אני מורה. נעים מאוד".

כל אחד מהתלמידים אומר את המשפטים הנכונים לגביו.

בשלב השביעי עורכים משחק תפקידים.

מדגימים את המשחק:

אומרים למישהו: "אתה יוסף ואתה מורה".

המורה מנהל את שיחת היכרות, עם כל מה שכבר יודעים.

עכשיו שני תלמידים עושים שיחת היכרות. נותנים להם שמות ותפקידים.

את מונא ואת תלמידה. אתה מהדי ואתה תלמיד. בבקשה...

וכן הלאה לפי הצורך, עד שישלטו במבנים החדשים ובאוצר המילים.

בשלב השמיני קוראים את השיחה הראשונה בעמ' 25. התלמידים קוראים בשקט והמורה שואל:

"מי מורה? מי תלמיד?"

התלמידים עונים ואחר כך קוראים בקול רם במשחק תפקידים.

קוראים את השיחה השנייה ושואלים:

"מי מורה? מי תלמיד?"

עונים וקוראים את השיחה.

לסיום אפשר לבקש מהתלמידים שיציגו את עצמם: אני + שם ואני תלמיד / תלמידה.

ב'. הקניית משפט פשוט אני מ... + שם של מקום (עיר, ארץ)

בשלב הראשון המורה אומר:

"שלום... אני מוסא. אני מורה. אני לא תלמיד.

אני מיפו. אני לא מ... ואני לא מ..." – אומרים שמות של מקומות לפי מה שמתאים לכיתה.

שואלים תלמיד: "מחמד, אתה מירושלים? אתה מחיפה?"

הוא יגיד: "לא... לא..." ומבקשים ממנו – בלי להשתמש במילת השאלה מאין / מאיפה שיאמר מאין הוא, הוא יאמר ובעקבותיו כל אחד יגיד מאין הוא. אם כולם מאותה העיר, אומרים את שם השכונה.

בזמן שהתלמידים אומרים, המורה ידגיש אם אומרים מ או ללא הסברים.

הערה למורים:

מאין? מ... ארצות הברית, קולנד, גיפה, שכו, כאס-אל-עמוד

מ... (כל האותיות האחרות)

אחרי שכולם אמרו מאין הם - משחקים במעין משחק שבו נבדוק מי זוכר הכי טוב את שמות התלמידים ומאין הם.

למעשה זהו תרגיל חזרה...

תלמיד אחד אומר כמה שיותר שמות של תלמידים ומאין הם:

"יוסף מחיפה, מחמד מירושלים..."

ואחר כך אומרים הפוך: "מי מירושלים?" ואומרים את השמות של כל מי שמירושלים.

בוחרים אדם מפורסם ושואלים אם הוא מ... ואומרים מאין הוא.

בוחרים שמות של מקומות נוספים, וביניהם של המקומות שיופיעו בשיחה בעמ' 26, תחילה של מקומות בארץ (אבו גוש, צור-באהר, רמאללה, תל אביב) ואחר כך גם של מדינות אחרות (אוסטרליה, מקסיקו), וכותבים אותם על הלוח. כותבים ליד כל שם של מקום שמות של אנשים ואומרים על כל אחד מאיפה הוא, תוך התייחסות לתנועה במ', כפי שמפורט במסגרת הנ"ל.

בשלב השני מקנים את משפט השאלה: מאין / מאיפה? מ...

עיקרון דידקטי:

תמיד יש ללמד קודם משפט חיווי (אני מוסא) ואחר כך את משפט השאלה המתאים (מי אתה?).

אחרי שהמורה יודע שכולם אמרו מאין הם, וכולם תרגלו גם על אנשים אחרים, המורה אומר: "מחמד מ... יסמין מ..." ושואל: "מאיפה אני?" התלמידים כבר יודעים מאיפה המורה והם יודעים שעכשיו לומדים את הנושא, ולכן יגידו את התשובה הנכונה.

המורה אומר: "נכון", וממשיך לשאול: "מאיפה מחמד?" התלמידים יאמרו מאיפה הוא.

"ויסמין? מאיפה היא?"

אפשר לשאול במקהלה: "מאיפה את?"

ושוב עוברים את כולם, כך שכל אחד ישאל מאיפה מישהו.

המורה שואל את התלמידים "מאיפה אתה?" ומחליף את ה"מאיפה" ב"מאין" עד שהתלמידים שמים לב, ואומר: "מאיפה" כשמדברים, "מאין" בספר.

בשלב השלישי קוראים את שיחה א' בעמ' 26 כך:

אומרים לתלמידים: "כיתה א'. מוסא מורה.

רימא תלמידה, ואחמד?" מצפים שיאמרו "תלמיד".

ושואלים: "מאיפה מוסא? מאיפה רימא? מאיפה אחמד?"

אחרי שעונים – קוראים במשחק תפקידים.

ג'. הקניית הוא והיא

בשלב הראשון עוברים לשיחה ב'. שואלים:

"מאיפה דניאל? מאיפה אורית? מאין טלי?"

בזמן שעונים ממירים את "דניאל" ב"הוא" ואת "אורית" ב"היא".

אחרי שעונים – קוראים במשחק תפקידים.

כותבים את הטבלה של הגופים על הלוח, ובודקים שהכול ברור.

בשלב השני חוזרים לטקסט בעמ' 26 ועכשיו שואלים על המשתתפים בשיחה "מאיפה רימא? מאיפה אחמד" וכו'. תוך כדי שיחה המורה כותב על הלוח טבלה קטנה:

מי	מאין
רינא	אבו גוש
אחמד	צור-באהר
אורית	אוסטרליה
דניאל	מקסיקו

המורה שואל על פי הטבלה מאיפה התלמידים, והתלמידים בתשובתם ממירים את השמות הפרטיים בשמות גוף "הוא" ו"היא".

בשלב השלישי המורה מוחק את הפרטים של ארבעת התלמידים שבטבלה וכותב פרטים חדשים – של תלמידים בכיתה ושל אנשים דמיוניים. המורה שואל: "מאיפה...?" והתלמידים עונים: "הוא מ...". ולאחר מכן גם תלמידים שואלים ותלמידים אחרים עונים. זהו הבסיס לתרגיל בעמ' 27. עושים את הדוגמה הראשונה ביחד, ואומרים: "ג'סיקה מארצות הברית" ומבקשים מהתלמידים להמשיך לבד.

בשלב הרביעי קוראים את השיחה בעמ' 29 ושואלים:

"מאיפה אורית? גלית? חנה? מרבית? יצחק?"

קוראים בשקט ואומרים את התשובה. מעודדים את התלמידים להשתמש בכינויי גוף (הוא והיא) במקום בשמות. קוראים ביחד במשחק תפקידים.

בשלב החמישי עושים תרגיל זוגות עם השאלות: מי אתה? מאיפה אתה? ולאחר מכן כל אחד מספר על בן זוגו לתרגיל, תוך שימוש במילות גוף במקום בשמות פרטיים.

בשלב השישי כל אחד כותב על עצמו: מי הוא (שם, מורה / תלמיד, מאיפה הוא).

ד'. חשיפה קצרה לה' היידוע

זאת החשיפה הראשונה של ה' היידוע, ללא הקנייה מעמיקה.

קוראים גם את השיחה השנייה בעמ' 29 – בין יצחק ויוסף – ושואלים: "מי המורה?
מי תלמיד?"

ה'. מספרים סתמיים

מלמדים את המספרים הסתמיים, ומתרגלים באמצעות התרגילים שבספר או בדרכים
אחרות.

יחידה 2 - בכיתה

נושאים לשוניים:

מי זה / זאת? מה זה?

איפה? ב...

ריבוי שם העצם

אלה

הפועל – פעל שלמים הווה

הפועל – פיעל שלמים הווה

אוצר מילים הקשור לסביבת הכיתה

נושאי תוכן:

היכרות עם סביבת הכיתה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו להציג את עצמם, וגם לספר על אחרים:

אני + שם, אני + ב + שם של מקום, אני + לומד / כותב / קורא / מדבר

2. התלמידים יוכלו לומר שמות של חפצים, ולמשל: זה שולחן, זאת כיתה.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
1. משפט פשוט חיווי: זה / זאת + שם פרטי שאלה: מי זה? מי זאת?	1. הקניית משפט חיווי: זה + שם פרטי, זאת + שם פרטי 2. הקניית משפט שאלה: מי זה? מי זאת? 3. הצפת הכלל 4. קריאת השיחה בעמ' 32
2. משפט פשוט	1. הקניית אוצר מילים 2. הקניית משפטי חיווי: זה + שם עצם

<p>זאת + שם עצם</p> <p>3. הקניית השאלה: מה זה?</p> <p>4. הצפת הכלל</p> <p>5. קריאת השיחה בעמ' 33</p> <p>6. תרגול של כל סוגי המשפטים</p> <p>7. תרגילים בעמ' 34</p>	<p>חיווי: זה /</p> <p>זאת + שם עצם</p> <p>שאלה: מה זה?</p>
<p>הקנייה ותרגול קצרים בעל פה</p>	<p>ג'. גם</p>
<p>1. הקניית משפט חיווי: ... ב... (צרפת בפריז)</p> <p>2. הקניית משפט שאלה: איפה...?</p> <p>3. קריאת הטקסט בעמ' 36</p>	<p>ד'. איפה? ב... (מיודע ולא מיודע)</p>
<p>1. הקניית צורת הריבוי הרגילה של שמות עצם בזכר</p> <p>2. הקניית צורת הריבוי הרגילה של שמות עצם בנקבה</p> <p>3. הקניית צורת הריבוי החריגה של שמות עצם בזכר</p> <p>4. הקניית צורת הריבוי החריגה של שמות עצם בנקבה</p> <p>5. הקניית הכינוי הרומז "אלה" בזכר, בנקבה</p> <p>6. תרגילים בעמ' 38</p>	<p>ה'. ריבוי שם עצם + אלה</p>
<p>1. הקניית הפועל "לומד" ואחר כך "לומדת"</p> <p>2. הקניית פעלים נוספים: כותב, קורא, שואל</p> <p>3. הצפת הכלל</p> <p>4. תרגול</p> <p>5. תרגיל זוגות</p> <p>6. קריאת הטקסט בעמ' 40 והקניית המילה "אבל"</p> <p>7. קריאת הטקסט בעמ' 39</p> <p>8. כתיבה "מחקה"</p>	<p>ו'. הפועל – פעל שלמים ביחיד הווה</p> <p>אבל</p>
<p>1. הקניית הפועל "מדבר"</p> <p>2. הקניית הפועל "מלמד"</p> <p>3. קריאת הטקסטים בעמ' 41 - 42</p>	<p>ז'. הפועל – פיעל שלמים ביחיד הווה</p>

עיקרון דידקטי:

ההדרגתיות במקרה הזה (זה + שם פרטי, זאת + שם פרטי, מי זה?, מי זאת?, זה + שם עצם, זאת + שם עצם, מה זה?) חשובה ביותר. אם לא נלמד לפי הרצף הזה התלמידים יתקשו ונראה זאת כבר בתר' א' בעמ' 34.

**א'. משפט חיווי: זה / זאת + שם פרטי
משפט שאלה: מי זה? זה... מי זאת? זאת...**

בשלב הראשון המורה מתחיל את השיעור בכך שאומר: "זה אחמד" תוך שהוא מצביע על אחמד, "זה באסל" ומצביע על באסל, "זה יוסף" וכו', ומבקש מכל אחד מהתלמידים שיאמרו כך על שלושה תלמידים.

חשוב – לא להשתמש עדיין במילת השאלה, ולא לשאול "מי זה?".

בזמן ההקנייה המורה כותב על הלוח:

זה אחמד.

זה באסל.

אחרי שעוברים על כל הבנים עושים כנ"ל עם הבנות (או להיפך). המורה אומר: "זאת יסמין" ומצביע עליה, "זאת נור" ומצביע עליה, וכו', ואחר כך התלמידים אומרים מי זאת מי.

גם כאן המורה כותב על הלוח:

זה אחמד. זאת יסמין.

זה באסל. זאת נור.

בשלב השני, כשהמורה מרגיש שהעניין מוצה וכולם יודעים לומר "זה..." ו"זאת...", הוא אומר באינטונציה המיוחדת שלו:

"טוב,

מי זה?" ומצביע על אחמד,

והתלמידים אומרים: "זה אחמד".

אפשר לומר במקהלה.

והוא ממשיך: "ומי זה?" מצביע על יוסף,

התלמידים אומרים: "זה יוסף".

המורה מעביר את שרביט השאלות לתלמיד (באסל, מי זה?) שפונה לתלמיד אחר ושואל על תלמיד אחר, התלמיד שנשאל עונה וממשיך לשאול תלמיד נוסף.

בזמן ההקנייה המורה כותב על הלוח "מי זה?"

מי זה?

זה אחמד. זאת יסמין.

זה באסל. זאת נור.

אחרי שיודעים לשאול על הבנים המורה שואל "מי זאת?" ומצביע על יסמין, והתלמידים אומרים "זאת יסמין", וממשיכים באותה הדרך.

הלוח ייראה כך:

מי זה? מי זאת?

זה אחמד. זאת יסמין.

זה באסל. זאת נור.

בשלב השלישי מציפים את הכלל בעברית מאוד פשוטה:

"מי זה? זה אחמד, זה באסל.

מי זאת? זאת יסמין, זאת נור".

ממשיכים לתרגל תוך ערבוב זכר ונקבה. קודם המורה שואל וכל התלמידים עונים, אחר כך תלמיד אחד שואל והכיתה / תלמיד מסוים עונה.

לסיכום ובדיקה מביאים את תמונות המפורסמים / דמויות מסרטים ונותנים לתלמידים גם לשאול וגם לענות, במליאה או בזוגות.

בשלב הרביעי קוראים את הקטע המציג בעמ' 32 ופותרים (בכיתה) את התרגיל בעמ' 33. בודקים שכולם עשו הכול כמו שצריך.

עיקרון דידקטי:
תרגילים סגורים יש לתת בכיתה ולא כשיעורי בית,
אחרת הטעות מתקבעת ויהיה קשה (עד בלתי אפשרי) לתקן אותה.

ב'. מה זה? זה... זאת...

בשלב הראשון מקנים לתלמידים שמות חפצים בזכר על ידי כך שמצביעים עליהם ואומרים: שולחן, כיסא וכו' (אפשר לתלות כרטיסי הברקה בדפוס).

מלמדים אותם את שמות העצם הרלוונטיים מהמילון בעמ' 31. כל ההקנייה והתרגול נעשים בלי להשתמש בספר. השימוש בספר יהיה בשלב מאוחר הרבה יותר. רק הקנייה טובה בעל פה תבטיח את רכישת המבנה על ידי התלמידים.

אין צורך להעמיס עליהם מילים נוספות.

בשלב השני מוסיפים "זה" ואומרים "זה ספר" ומצביעים על ספר. מצביעים על החלון ואומרים "זה חלון". מצביעים על עט ואומרים "זה עט" וכו'.

כותבים על הלוח. כדאי שיהיה עדיין כתוב מה שנלמד בשיעור הקודם, כאילו במקרה.

מי זה? מי זאת?

זה אחמד. זאת יסמין. זה חלון.

זה באסל. זאת נור. זה ספר.

זה עט.

מתרגלים את כל המילים, עד שהן מוכרות.

עוברים לנקבה ומקנים באותה הדרך. המורה מצביע על הכיתה ואומר "זאת כיתה". מצביע על תמונה של טלוויזיה ואומר "זאת טלוויזיה" וכו' – עם כל המילים שבמילון.

על הלוח:

מי זה? מי זאת?

זה אחמד. זאת יסמין. זה חלון. זאת כיתה.

זה באסל. זאת נור. זה ספר. זאת טלוויזיה.

ממשיכים לתרגל בדרכים שונות, אלא שעכשיו מערבבים בין זכר ונקבה (ועדיין בלי השאלה).

בשלב השלישי, כשהמורה יודע שהתלמידים הבינו הוא שואל "מה זה?" ומצביע על החלון, והתלמידים עונים. אחר כך הוא מצביע על ספר ושואל "מה זה?" והתלמידים עונים, ואחרי שעוברים על עוד כמה שמות עצם מצביעים על תמונת הטלוויזיה והמורה שואל: "מה זה?" ומדגיש את המילה "זה". התלמידים עונים, ואולי חלקם יענו "זה...", והמורה אומר: "זאת טלוויזיה". הוא מצביע על הכיתה ושואל "מה זה?" ואומר "זאת כיתה" וכו'.

המורה כותב על הלוח:

מי זה?	מי זאת?	מה זה?
זה אחמד.	זאת יסמין.	זה חלון. זאת כיתה.
זה באסל.	זאת נור.	זה ספר. זאת טלוויזיה.

בשלב הרביעי אומרים את הכלל (רק לגבי חפצים):

זה חלון, זה ספר... זאת כיתה, זאת טלוויזיה... – מה זה?

מה זה? זה חלון.

מה זה? זאת כיתה.

מבקשים שיאמרו את הכלל.

ממשיכים לתרגל במשחקי תפקידים נוספים.

בשלב החמישי מתבוננים בתמונה בעמ' 33 ושואלים על החפצים בתמונה.

קוראים את השיחה. אפשר לבקש שימתחו קו בין המילה בטקסט לתמונה.

קוראים במשחק תפקידים.

בשלב השישי מערבבים את כל סוגי המשפטים שנלמדו: מי זה? מי זאת? זה... זאת...

מה זה? זה... זאת... ומתרגלים:

המורה אומר משפט והתלמידים מחברים שאלה (למשל: זה יוסף, זאת רינה, זה כיסא, זאת מחברת);

המורה שואל תוך הצבעה על תלמיד / חפץ והתלמידים עונים (מה זה? מי זה? מי זאת?);

תלמיד אומר משפט חיווי ומבקש מתלמידים שיאמרו משפטי שאלה (למשל: זה יוסף, זאת רינה, זה כיסא, זאת מחברת);

תלמיד שואל שאלות והתלמידים עונים.

אפשר לתרגל במליאה או בזוגות, עם אנשים אמיתיים או עם חפצים או עם תמונות.

בשלב השביעי פותרים את התרגילים בעמ' 34.

ג'. "גם"

כאן אפשר ללמד את המילה "גם": זה ספר, וגם זה ספר.

אחמד תלמיד. גם יוסף תלמיד.

זאת תהיה החשיפה הראשונה לנושא, שעוד נידרש אליו כמעט בכל שיעור. על המורה להיות מודע לבעייתיות בשימוש במילה זו, ולהפנות לכך את תשומת ליבם של תלמידיו.

הערה למורים:

דוברי ערבית בדברם עברית נוטים להשתמש לא נכון במילה "גם",

ולמשל:

אני מורה. גם אני לומד.

כשהם מתכוונים לומר: אני מורה ואני גם לומד.

לפיכך, חשוב לשים לב למיקום הנכון של ה"גם" במשפט.

ד'. איפה? ב... לא מידע ומידע

הדירוג כאן:

ב' לא מידע

ב' מידע

בשלב הראשון מביאים תמונות של ערים ואומרים "זאת ירושלים, זאת חיפה".

מציירים עיגול גדול ואומרים זאת ישראל.

מדביקים את ירושלים בתוך העיגול ואומרים: "ירושלים בישראל" (מדגישים את ה'ב'),

חיפה בישראל וכו' עם שמות ערים / כפרים שמעניינים את התלמידים.

מדביקים את כל הערים בתוך העיגול ואומרים במקהלה:

"חיפה בישראל, ירושלים בישראל" וכו'.

ושואלים "איפה חיפה? חיפה בישראל". וכך ממשיכים.

עוברים לשמות ערים נוספות (רשימת ערים בעמ' 35):

"איפה פריז? איפה לונדון?"

המטרה שיאמרו את משפטים בתבנית:

... ב... (פריז בצרפת)

כמו כן אפשר לשאול שאלות כמו "פריז באנגליה?" ולענות "לא, פריז לא באנגליה. פריז בצרפת".

אפשר לתרגל כאן גם את המילה "או", שאיננה בעייתית לדובר הערבי, מלבד אולי הגייתה.

אפשר לשאול: "פריז בצרפת או באנגליה?"

פותרים את תר' 1 ו-2 בספר. עושים את הדוגמה הראשונה יחד עם התלמידים כדי לוודא שהן יודעים מה צריך לעשות. אחרי שסיימו – בודקים.

בשלב השני מקנים ומתרגלים את איפה? ב... מיודע.

המורה אומר:

"שלום תלמידים. מי אני? אני מוסא. אני המורה. איפה אני? אני בישראל. אני בירושלים / חיפה... ואני בכיתה!",

מדגיש את ה'ב' (המיודעת),

ושואל את התלמידים:

"איפה אני?"

התלמידים יאמרו במקהלה: "אתה בכיתה".

והמורה שואל: "ואחמד? איפה אחמד?" וכולם יענו: "אחמד בכיתה".

ממשיכים לתרגל: "אחמד, איפה אתה?" והתשובה: "אני בכיתה".

עושים שרשרת של שאלות ותשובות של כל התלמידים.

המורה שואל: "איפה ...?" (שמו של התלמיד שלא הגיע), "הוא בקפיטריה? בבית?"

עושים תרגיל שרשרת שבו כל אחד שואל את חברו איפה הוא וזה עונה "אני ב...". עם כמה שיותר אפשרויות: אני בישראל, אני בירושלים, אני בכיתה, אני לא בבית, אני לא בקפיטריה וכו'.

בשלב השלישי קוראים את שיחה א' בעמ' 36, אומרים: "זאת שיחה".

שואלים: מי בשיחה? *מוסא ואמא*

מי בכיתה? *מוסא*

מי לא בכיתה? *אמא, רימא, באסו ויסמין*

איפה אחמד? איפה רימא? איפה באסו? איפה יסמין?

אמא ב'א אביב

רימא ב'גיפה

באסו ב'רמאלה

יסמין ב'בית

מי מורה? מי תלמיד?

מוסא מורה

אמא ג'אביב

רימא ג'אביב

באסו ג'אביב

יסמין ג'אביב

מי בכיתה? המורה אומר "רק מוסא". המילה "רק" מוקנית כאן כאוצר מילים, כי היא איננה בעייתית עבור הדובר הערבי.

משלימים בתרגיל. כותרים וקוראים במשחק תפקידים.

קוראים את שיחה ב'.

מי בכיתה? *דניאל, אורי, שרה*

מי לא בכיתה? *ג'ניפר לא בכיתה. היא בקפיטריה. המורה טלי לא בכיתה. היא בבית.*

מי מורה? מי תלמיד?

טלי מורה, דניאל תלמיד, אורי תלמיד, שרה תלמידה

ה'. ריבוי שם העצם

ממשיכים את השיעור דרך השיחות.

המורה אומר: "אחמד מורה או תלמיד? ובאסל? ודניאל?"

אחמד תלמיד, גם באסל תלמיד, גם דניאל תלמיד. אחמד ובאסל ודניאל תלמידים.

מוסא ואני מורים.

תלמיד – תלמידים

מורה – מורים

כותבים על הלוח:

תלמיד – תלמידים

מורה – מורים

ומוסיפים את כל שמות העצם בזכר שנלמדו שסיומת הרבים היא -ים.

אומרים: "תלמיד **זכר** (בעמ' 23 יש תרגום), תלמידים **זכר**.

תלמיד **יחיד** (בעמ' 23 יש תרגום), תלמידים **רבים**" (בעמ' 31 יש תרגום).

מוסיפים ללוח:

יג'צ רכ'ט

תלמיד – תלמידים

מורה – מורים

בשלב השני עוברים לנקבה:

יסמין תלמידה. רימא תלמידה. יסמין ורימא תלמידות.

טלי מורה ושרה מורה. טלי ושרה מורות.

נקבה

כ'כ

יג'צה רכ'ט

יג'צ רכ'ט

תלמידה - תלמידות

תלמיד – תלמידים

מורה – מורות

מורה – מורים

כיתה – כיתות

מחשב – מחשבים

מתרגלים בדרכים שונות:

מישהו אומר ביחיד ומישהו עונה לו ברבים.

אפשר בזוגות.

בשלב השלישי עוברים ליוצאי הדופן. שלב זה כדאי שיהיה בשיעור אחר, לא באותו השיעור בו הוקנתה צורת הרבים הרגילה.

תחילה מקנים ומתרגלים שמות עצם בזכר.

שולחן? זה? זאת? נכון, זה. כותבים בצד של הזכר ואומרים: שולחן – שולחנות.

כיסא? זה? זאת?

כיסא – כיסאות

לוח – לוחות

חלון – חלונות

בשלב הרביעי עוברים לשם העצם בנקבה. עיר? זאת עיר. עיר, ערים.

מילה? זאת מילה. מילה, מילים.

מתרגלים במשחקים, בתרגולים.

בשלב החמישי אומרים לכיתה: "זה תלמיד" (מצביעים על תלמיד) "וזה תלמיד" (מצביעים על תלמיד אחר). "אלה תלמידים" (מדגישים את המילה "אלה").

"זה ספר, וזה ספר. אלה ספרים".

עוברים לנקבה.

זאת תלמידה וזאת תלמידה. אלה תלמידות.

זאת מחברת וזאת מחברת. אלה מחברות.

מראים לתלמידים תמונות של חפצים מוכרים ברבים ואומרים, למשל: "אלה ספרים".

שואלים: "מה זה?" ומצביעים על ספר אחד. מצביעים על ספרים ושואלים: "מה זה?"

ומדגישים שהשאלה היא תמיד ביחיד.

מתרגלים בדרכים שונות, וכמובן שכותבים על הלוח.

מה זה?

אלה		זאת	זה
תלמידים	תלמיד	תלמידה	תלמיד
מורים	מורה	מורה	מורה

בשלב השישי פותרים את תרגילים בעמ' 38. את הראשון עושים יחד עם התלמידים כדי לוודא שהם עושים נכון. אחרי שיסיימו בודקים לכולם.

ו'. הפועל - פעל שלמים הווה ביחיד

בשלב הראשון המורה אומר:

"אחמד בכיתה. הוא תלמיד. הוא לומד.

גם באסל תלמיד. גם הוא לומד עברית".

אומרים ביחד: "באסל לומד. אחמד לומד".

המורה שואל תלמיד בכיתה: "אתה לומד?"

הוא עונה "כן, אני לומד". והמורה שואל: "אתה לומד עברית?" מוודאים שהבינו את משמעות הפועל.

שואלים תלמידים נוספים: "אתה תלמיד? אתה לומד? אתה לומד עברית?"
אחר כך גם עם מקצועות אחרים / שפות אחרות, לפי מה שהם לומדים.

אחר כך שואלים "מה אתה לומד?"

מקנים ומתרגלים גם את צורת הנקבה.

רימא לומדת עברית.

מתרגלים בעל פה.

כותבים על הלוח:

אחמד לומד. רימא לומדת.

באסל לומד. יסמין לומדת.

בצד אחר של הלוח כותבים בטבלה:

י'א'כ **י'א'כ'ה**

לומד לומדת

בשלב השני עוברים לפעלים נוספים, למשל כותב. מתרגלים באותה הדרך:

"אני כותב עברית?" (מדגימים כתיבה על הלוח) "ערבית? אנגלית?"

ואחר כך מלמדים: כותב + ב... (מחברת, ספר), ומדגישים שבעברית כותבים במחברת ולא על.

מוסיפים את הפעלים לצד של המשפטים:

אחמד כותב עברית.

באסל כותב במחברת.

י'א'כ **י'א'כ'ה** **י'א'כ** **י'א'כ'ה**

אחמד לומד. רימא לומדת. לומד לומדת

באסל לומד. יסמין לומדת. כותב כותבת

אחמד כותב עברית. יסמין כותבת אנגלית.

באסל כותב במחברת.

ועוברים לפעלים הבאים – "קורא" ו"שואל" – ומתרגלים.

יש לשים לב שהתלמידים אומרים נכון את צורת הנקבה של הפועל קורא.

יא	יא	יא	יא
אחמד לומד.	רימא לומדת.	לומד	לומדת
באסל לומד.	יסמין לומדת.	כותב	כותבת
אחמד כותב עברית.	יסמין כותבת אנגלית.	שואל	שואלת
באסל כותב במחברת.	קורא	קורא	קוראת

אחמד קורא ספר.

בשלב השלישי מציפים את הכלל. רק אומרים את הצלילים ומראים את תנועת ה-ס.

אאא אאאא

לא מדברים על שורשים, שמות בניינים וכו'. שלב ההקנייה והתרגול אורכים זמן רב (בערך כשיעור).

בשלב הרביעי פותרים תרגילים שהמורה כותב על הלוח.

1. התלמידה _____ (קורא / קוראת) ספר.
2. מוסא _____ (כותב / כותבת) במחברת.
3. רימא _____ (שואל / שואלת) "מה שלומך?".
4. יסמין _____ (לומד / לומדת) עברית.
5. יוסף _____ (כותב / כותבת) אנגלית.

בשלב החמישי עושים תרגיל זוגות. המורה כותב שאלות על הלוח ועל התלמידים לשאול זה את זה בזוגות:

אתה לומד עברית?

אתה קורא ערבית?

אתה כותב עברית?

בשלב השישי קוראים את הטקט בעמ' 40 ודרכו מקנים את המילה "אבל", ולמשל:
 "הוא מרמאללה, אבל היא מ...".

כמו כן מקנים את המילה "חבל" ומחפשים הזדמנות להשתמש בה בזמן הקרוב.

בשלב השביעי קוראים את הטקסט בעמ' 39. שואלים שאלות על אחמד ועל רימא.

עונים על השאלות.

בשלב השמיני התלמידים כותבים על עצמם כתיבה "מחקה". בדומה למה שיש בתרגיל – הם כותבים על עצמם. מעודדים אותם להשתמש במילים "גם", "רק" ו"אבל".

ז'. הפועל – פיעל שלמים ביחיד הווה

מלמדים את הפעלים "מדבר" ו"מלמד" באותה הדרך שבה נלמדו הפעלים הקודמים.

מתחילים עם הפועל "מדבר" ועוברים לפועל "מלמד". משתמשים בשפות המוזכרות במילון היחידה (סינית, ספרדית...).

קוראים את הטקסט בעמ' 41 ובודקים מי מדבר מה בכיתה של מוסא.

ממשיכים לקרוא על הכיתה של טלי בעמ' 42.

הערה למורים:

שתי הכיתות הללו (של מוסא ושל טלי) ילוו את הלומדים לאורך הספר כולו וגם בספר הבא.

לסיכום היחידה:

1. דף התרגול שלהלן
2. כל אחד כותב על עצמו – מיהו, מאיפה הוא, מה הוא לומד, מדבר, כותב וקורא
3. בוחן על אוצר מילים

דף תרגול לסוף יחידה 2 חלק א' "אל העברית"

א. השלימו את הפעלים הנכונים:

1. התלמידה _____ (קורא / קוראת) ספר.
2. המורה סוהאד _____ (שואל / שואלת) "מה שלומכם?".
3. רימא _____ (מדבר / מדברת) עברית.
4. התלמידה _____ (כותב / כותבת) במחברת.
5. המורה מחמד _____ (מלמד / מלמדת) עברית.

ב. כתבו שאלות.

1. _____ ? זה ראמי.
2. _____ ? זאת כיתה.
3. _____ ? זאת יסמין.
4. _____ ? זה שולחן.
5. _____ ? זה כיסא.

ג. כתבו זה / זאת / אלה.

_____ תלמידות.	_____ תלמידה.	_____ כיתה.
_____ מורים.	_____ טלפון.	_____ מורות.
_____ רינא.	_____ יוסף.	_____ מרים.

ד. השלימו פועל.

באסל תלמיד. הוא _____ עברית בכיתה של מוסא. הוא _____ בספר, _____ במחברת.

גם יסמין תלמידה. גם היא _____ עברית בכיתה של מוסא, אבל היא לא _____ בספר ולא _____ במחברת.

ומוסא המורה? הוא _____.

יחידה 3 - בעיר

נושאים לשוניים:

הפועל – פעל עי"ו הווה

שמות הגוף (יחיד ורבים)

ב + שם מקום + יש / אין + שם עצם

הפועל – ברבים

מ... ל... מיודעים

נמצא – נמצאת – נמצאים – נמצאות

אוצר מילים הקשור לסביבת המגורים הקרובה

נושאי תוכן:

בעיר

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר איפה הם גרים ומה יש שם, ולמשל:

שוק, אני מאמץ, אני גומיז ב... אני אומץ עכרית.

*אני גר בירושלים. בירושלים יש הרבה אנשים ואין שקט. בירושלים יש רכבת
ויש אוטובוסים.*

בירושלים יש קניונים ונויות. בירושלים יש פארקים, אבל אין ים.

2. התלמידים יוכלו לומר איפה נמצאים אנשים, מאין הם באים ולאן הם הולכים,
ולמשל:

מאמץ בא מהבית. עכשיו הוא בכיתה. מהכיתה הוא הולך לספרייה.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. נמצא – נמצאת – נמצאים – נמצאות	1. בדיקת נוכחות + הקניית "נמצא" 2. ערים וכפרים – מה נמצא איפה
ב'. הפועל – פעל עי"ו הווה, ביחיד וברבים שמות הגוף ברבים צורת הרבים בפעלים הקודמים שנלמדו	1. הקניית הפועל "גר" ואחר כך גם "גרה", "גרים" ו"גרות" 2. הצפת הכלל 3. קריאת הטקסט בעמ' 44 תרגיל בעמ' 45 4. הקניית שמות הגוף ברבים + תרגול בעל פה + תרגול בכתב בעמ' 46 5. הקניית הפועל "בא" על ארבע צורותיו בהווה 6. הקניית צורות הרבים של הפעלים שנלמדו 7. תרגול בעמ' 52 – 53 תר' א' – ג'
ג'. ב... יש / אין אוצר מילים הקשור לנושא העיר	1. חזרה על אוצר המילים של כיתה 2. בכיתה יש... 3. בעיר יש / אין... 4. משחק תפקידים 5. קריאת הטקסט בעמ' 47 "עיר, כפר וקיבוץ" והשיחה בעמ' 48 + כתיבה 6. קריאת הטקסט "אבו גוש" בעמ' 54 + כתיבה "מחקה" 7. שיעורי בית - צילום ולוג
ד'. ב', ל', מ' מיודעות הביתה	1. ב' מיודעת 2. ל' מיודעת 3. מ' מיודעת 4. הצפת הכלל 5. קריאת הטקסט "מה... ל... בעמ' 51 + תרגיל 6. תרגיל בעמ' 52 ("בכיתה של טלי")

א'. נמצא

בתחילת השיעור, בבדיקת הנוכחות, אומרים על כל אחד "נמצא" או "נמצאת", וכאילו במקרה מדברים גם על הערים והכפרים שדיברנו עליהם קודם ואומרים איפה הם נמצאים: ירושלים נמצאת בישראל וכו', במשפטי חיווי ובמשפטי שאלה. כדאי שהתלמידים יעתיקו מהלוח.

אפשר לבקש מהתלמידים לחבר שאלות על ערים / כפרים / מדינות.

ב'. הקניית פעלים מבניין פעל גזרת עי"ו בזמן הווה

בשלב הראשון מקנים ומתרגלים את הפועל "גר" בהווה בארבע הצורות שלו.

המורה מספר: "הבית שלי" (מצביע על עצמו) "בירושלים, בבית צפאפא. אני **גר** בבית צפאפא".

המורה שואל את הבנים – כל אחד בתורו: "איפה אתה גר?"

תוך כדי השיחה בכיתה הוא כותב על הלוח:

גר

ובצד אחר את המשפטים המלאים, כאשר מודגש **גר + ב.**

אחר כך עוברים לבנות, ועושים כנ"ל.

מוסיפים ללוח:

ג'ר ג'רה

גר גרה

אחר כך כאילו מנסים להיזכר מי גר בירושלים, והתלמידים אומרים את שמות התלמידים שגרים שם. המורה אומר:

"מחמד, ראמי ומוסא גרים בירושלים", ושואלים על מקומות נוספים שהוזכרו בשיחה.

חשוב שהתלמידים יאמרו משפטים מלאים, כגון: "מחמד וראמי גרים בירושלים".

ג'ר ג'רה ג'רים

גר גרה גרים

כשמגיעים לשתי בנות אומרים לתלמידים: "נור ויסמין גרות ב..."

יג'צ יג'דק רכ'מ רכ'ג

גר גרה גרים גרות

שואלים איפה גרים האנשים המפורסמים שהוזכרו עד כה.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי קוראים את הטקסט בעמ' 44. שואלים: "מי בשיחה?"

מוסא, רימא, באסל, יסמין

כותבים את השמות על הלוח:

מוסא

רימא

באסל

יסמין

ושואלים "איפה מוסא גר? איפה התלמידים גרים?"

התלמידים קוראים, מוצאים את המידע ואומרים משפטים מלאים. המורה כותב ליד כל שם את מקום המגורים.

מוסא - רמאללה

רימא - אבו גוש

באסל - שועפאט

יסמין - סילוואן

אחר כך המורה מבקש מתלמידים שונים לומר כל אחד משפט על התלמידים בכיתה של מוסא, על פי המידע שעל הלוח, ולמשל:

"מוסא גר ברמאללה" וגם "רימא גרה בשועפאט" וכו'.

עיקרון דידקטי:
על הלוח כותבים את המידע, שעל בסיסו התלמידים יצטרכו להרכיב משפטים.

עוברים לטבלה בעמ' 45 – היא ההפך מהתרגיל שעשו קודם: מטבלה לשיחה.

אומרים איפה כל אחד גר.

אחר כך נותנים תפקידים לתלמידים, ואומרים: "את טלי. איפה את גרה?"

ואפשר "על הדרך" לשאול גם שאלות כגון "את מורה או תלמידה?"

עורכים שיחה כמו שקראו קודם עם הכיתה של מוסא.

כאן כבר ניתן להכניס את מילת השאלה "מי גר ב...". ולהפנות את תשומת ליבם לכך,

שבשאלה אנחנו תמיד משתמשים בפועל ביחיד זכר.

בשלב הרביעי מקנים את שמות הגוף ברבים. "חוזרים" לכיתה האמיתית.

כאילו מתחילים שוב, והמורה מנסה להיזכר. הוא אומר: "אני גר בירושלים. גם באסל

ומחמד גרים בירושלים. **אנחנו** גרים בירושלים." מדגיש את המילה אנחנו.

שואלים שני תלמידים אחרים: "ואתם, ראמי ומהדי, איפה אתם גרים?" ושואלים גם

תלמידים ותלמידות אחרים, עד שמקבלים את כל הגופים.

בכל פעם שמציינים גוף חדש כותבים אותו על הלוח, כך שבסוף הוא ייראה כך:

אנחנו

אתם אתן

הם הן

בודקים שהבינו.

מתרגלים בעל פה. שואלים והתלמידים עונים: אני ואני? *אנינו*

אתה ואתה? *אתם*

אתה ואתה? *אתם*

אחר כך נותנים לתלמידים לומר את שמות הגוף (אני ואתה, אתה ואתה) ותלמידים אחרים יענו (אני ואתה = אנחנו, אתה ואתה = אתם).

מתרגלים את הפועל "גר" עם צורת הרבים ועם השאלה "מי גר ב...?", כשהכוונה היא שיתרגלו שאלה ביחיד עם תשובה ברבים.

מתרגלים בספר, בעמ' 46.

בשלב החמישי חוזרים לפועל כדי להקנות את צורות הרבים של הפעלים שנלמדו, ומתרגלים את הפועל "גר". מקנים דרכו חלק מאוצר המילים של היחידה (כפר, קיבוץ, אוטובוס, רכבת, רחוב, קניון). מי גר בכפר? בקיבוץ? באוטובוס וכו'.

**אם מתאים כותרים את התרגיל בעמ' 49 (ואם לא – משאירים לזמן אחר).
מוודאים שהלומדים מבינים מה צריך לעשות. אחרי שסיימו – בודקים
שעשו נכון.**

אומרים: "אבל עכשיו אנחנו בכיתה. מי בא היום?" ומקנים את הפועל "בא" על ארבע צורותיו בקצרה.

בשלב השישי שואלים "ומה אנחנו עושים בכיתה?" (הם לא למדו את הפועל "עושה", אבל נשתמש בו בכל זאת. הם ילמדו אותו ביחידה הבאה). הכוונה היא להגיע לכך שיגידו משפטים עם הפעלים שנלמדו (לומד, כותב, קורא, שואל, מדבר ומלמד) בצורות הרבים. כותבים על הלוח לפי הקבוצות, מבלי לציין את שמות הבניינים. כן חשוב להפנות את תשומת ליבם להבדלים ביניהן.

<i>ג'ר</i>	<i>ג'רים</i>	<i>ג'רה</i>	<i>ג'רה</i>
גר	גרים	גרה	גרה
<i>ב'א</i>	<i>ב'אים</i>	<i>ב'אה</i>	<i>ב'אה</i>
בא	באים	באה	באה
<i>ל'ומד</i>	<i>ל'ומדים</i>	<i>ל'ומדת</i>	<i>ל'ומדת</i>
לומד	לומדים	לומדת	לומדת
<i>כ'ותב</i>	<i>כ'ותבים</i>	<i>כ'ותבת</i>	<i>כ'ותבת</i>
כותב	כותבים	כותבת	כותבת
<i>מ'דבר</i>	<i>מ'דברים</i>	<i>מ'דברת</i>	<i>מ'דברת</i>
מדבר	מדברים	מדברת	מדברת

מלמד מלמדת מלמדים מלמדות

בשלב השביעי מתרגלים בעמ' 52 – 53 תר' א' – ג'.

ג'. ב + שם מקום + יש / אין + שם עצם

כהכנה לשיעור הזה אפשר להטרים (לומר בלי ללמד) כבר בשיעורים הקודמים את המילים "יש" ו"אין", למשל: יש ספר? יש עט? אין ספר? וכו'.

בשלב הראשון עורכים חזרה על אוצר המילים הקשור לחפצים שיש בכיתה ושאותם התלמידים כבר מכירים: שולחנות, לוח וכו'. כותבים אותם על הלוח.

בשלב השני אומרים: "בכיתה יש ... " ואומרים את החפצים שיש.

כותבים על הלוח:

בכיתה יש שולחנות.

בכיתה יש לוח.

ושואלים: "יש ספרים בכיתה?" וגם "יש בכיתה כיסאות?" – בשני הנוסחים.

נותנים גם לתלמידים לשאול, עד שמגיעים למשהו שאין, ואז צריך לומר במהירות "אין", אחרת התלמידים יאמרו "לא יש".

משחקים משחק – מישהו עוצם עיניים או מסתובב ועומד עם הגב לכיתה – ושואלים אותו:

יש... בכיתה? והוא עונה.

בשלב השלישי שואלים את התלמידים מה יש בעיר. דרך השאלה הזאת מקנים את אוצר המילים של עיר / כפר, למשל: "מה יש בחיפה?"

התלמידים יאמרו את מה שהם יודעים להגיד, כותבים על הלוח את המילים המופיעות במילון. מוודאים שכולם מבינים.

מוסיפים את המילים שלא נאמרו על ידי התלמידים.

בשלב הרביעי עורכים שיחה דמיונית בין מישהו שגר באמריקה ובין מישהו שגר בחיפה. הדמות שגרה באמריקה רוצה, אולי, לבוא לגור בחיפה והיא שואלת את הכיתה על דברים שיש בה:

יש בחיפה בית ספר? יש קניונים? יש ים? מה יש ב...? וכו'

בשלב החמישי מקנים את הפועל "מספר" על ארבע צורותיו, מתרגלים ואז קוראים את הטקסט בעמ' 47 עם שאלה מנחה:

מה יש ומה אין בירושלים?

התלמידים קוראים ואחר כך עונים. באותו הזמן המורה כותב על הלוח:

יש	אין
הרבה רחובות, בתים, קניונים חנויות, מסעדות מוזיאונים, סופרמרקטים, בתי קולנוע, בתי ספר, פארקים, מכללות הרבה אנשים מכל העולם	ים

המילה "הרבה" מוקנית דרך הטקסט.

משחזרים את הטקסט. כל תלמיד יאמר משפט אחד: מה יש / אין בירושלים.

אם יש צורך – מתרגלים בדו שיח נוסף.

שואלים מה זה קיבוץ. אומרים: אנחנו קוראים עכשיו על קיבוץ רמת רחל, בעמ' 48. התלמידים קוראים עם שאלות מנחות:

מי גר בקיבוץ? *ג'יפרי*

מי מדבר עם ג'ניפר? *צ'יאל*

איפה הקיבוץ? *הקיבוץ נמצא ליד ירושלים.*

מבקשים מהתלמידים לקרוא. בזמן שהם כותבים – משרטטים את הטבלה על הלוח.

מי שמסיים לקרוא – ממלא את הטבלה.

כשמסיימים לקרוא – עונים והמורה כותב על הלוח.

יש	אין
חנויות	מוזיאון
קניון	הרבה אנשים
שקט	

אומרים מה יש ומה אין. קודם כרשימה, ואחר כך כשיחה. מישהו שואל ואחר עונה. אחר כך המורה אומר: "כן, יש חנויות" ואחר כך "מה השאלה?" והתלמידים עונים. ועוד תשובה ועוד שאלה. זאת הכנה לתרגיל שבספר.

כותבים את השאלות בספר בעמ' 48.

קוראים ביחד.

מוסיפים בטבלה דברים נוספים שיש / אין בקיבוץ, לפי מה שהתלמידים חושבים, ומתוך המילים שנלמדו – בית ספר, אצטדיון, מכללה, מסעדה, סופרמרקט, קולנוע, רכבת וכו'. אם הם לא מכירים את המילים – מקנים אותן פה, דרך השיחה הזאת.

ממשיכים את השיחה של דניאל וג'ניפר עם הדברים שהתווספו.

אומרים שטלי גרה בתל אביב, ושאלים מה יש ומה אין בתל אביב, כותבים בטבלה, כמו הטבלה על רמת רחל.

מבקשים מהתלמידים שיכתבו על תל אביב כאילו הם טלי, בספר בעמ' 49. אפשר להתחיל ביחד:

אני גרה בתל אביב. תל אביב נמצאת ליד הים. בתל אביב יש...

בשלב השישי קוראים את הטקסט "אבו גוש" בעמ' 54. מבקשים מהתלמידים לקרוא עם שאלות מנחות:

איפה רימא גרה? *היא גרה באבו גוש.*

אבו גוש עיר? *לא, אבו גוש - כפר.*

איפה נמצא הכפר אבו גוש? *אבו גוש נמצא ליד ירושלים.*

מה יש באבו גוש?

מה אין באבו גוש?

כתיבה "מחקה"

התלמידים יכתבו על המקום שבו הם גרים (עיר / כפר, איפה הוא, מה יש ומה אין).

בשלב השביעי

כשיעורי בית מבקשים מהתלמידים לצלם ולוג (ולוג הוא כמו בלוג, אבל מצולם. מה הרעיון? התלמיד מצלם עצמו בסביבת ביתו ומספר על השכונה / העיר / הכפר) ושולח למורה בוואטסאפ.

ד'. הקניית ב, ל, מ מיודעות

הערה למורים:
זהו נושא קשה שעוד זמן רב התלמידים יתקשו בו.

מטרת היחידה הנוכחית היא להקנות את מילות היחס ב, ל, מ בידוע. לצד הצגת הדברים בעל פה ניתן לכתוב את המידע בטבלה וכן לשרטט מעין מפה (כפי שיופיעו בהמשך).

בשלב הראשון עוסקים בב' המיודעת. שואלים כל אחד מהתלמידים איפה הוא נמצא עכשיו.

משרטטים באמצע הלוח ריבוע, המייצג את הכיתה, ובתוכו מציירים את התלמידים. כותבים מעל כל אחד את שמו.

כותבים את השעה של תחילת השיעור, וגם אומרים אותה – בלי הקנייה.

לצד השרטוט המורה משרטט טבלת מידע, בה יכתוב את כל המידע.

השלב הראשון יהיה לכתוב איפה הם עכשיו. בכיתה בשיעור. מדגישים את הב' המיודעת.

אמיר	רינא	מחמד	המורה
שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה

המורה אומר: אמיר בכיתה, והוא לומד, רינא בכיתה והיא לומדת...

בשלב השני עוסקים בל' המיודעת. אומרים: "ועכשיו?" המורה כותב את השעה של סוף השיעור, מצביע עליה ואומר: "ועכשיו? עכשיו אני הולך לספרייה" ומדביק תמונה של ספרייה או מצייר מחוץ לריבוע ספרייה. מוסיפים גם קפיטריה, סופרמרקט, קניון, מזיאון, פארק, רכבת, אוטובוס ובתיים.

המורה אומר: "אני הולך לספרייה" ומשרטט קו לספרייה. במהירות אומרים את שלוש הצורות האחרות של הפועל "הולך" בהווה.

הפועל "הולך" בעברית שונה מעט מהפועל "הולך" בערבית. בעברית משמשים בו לציון מקום ספציפי שהולכים אליו (עבודה, שוק) אבל לא כשנוסעים לעיר אחרת (כפי שעושים בערבית). לכן אין כאן עדיין הקנייה של ל' לא מיודעת.

ואז הוא שואל את התלמידים: ואתה מחמד? ואת רינא?

כל אחד אומר לאן הוא הולך. המורה משרטט חץ לאותו מקום וגם משלים את טבלת המידע.

אמיר	רינא	מחמד	נור
שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה
סופרמרקט	ספרייה	קפיטריה	אוטובוס

לפי הטבלה אומרים על כל אחד, לפי המבנה:

... הולך ל... ולמשל: אמיר הולך לסופרמרקט, המורה הולך לספרייה.

כמובן שיהיה מי שיאמר שהוא הולך הביתה. אם עוד לא אמרנו עד עכשיו את המילה "הביתה", נקנה אותה כאן.

מקנים את מילת השאלה "לאן" (שנוטים לומר אותה בטעות עם י'), למרות שהיא טרם מופיעה במילון.

בשלב השלישי שואלים באותה הדרך: "מאין/מאיפה אתם באים לכיתה? עכשיו השעה... (מצביעים על השעה של תחילת השיעור) "מאין אתם באים?" וממשיכים: "אני בא מהבית. ומחמד? מאיפה אתה בא?" תוך הדגשת ה"מה-".

כל אחד אומר מאיפה הוא בא וכותבים על הלוח.

אמיר	רינא	מחמד	המורה
בית	בית	ספרייה	בית

שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה	שיעור / כיתה
ספרייה	קפיטריה	ספרייה	סופרמרקט

המורה משלים את הטבלה ואומר:

"אני בא מהבית, ומהשיעור אני הולך לספרייה.

ומחמד? מחמד בא מהספרייה, והולך לאוטובוס", וכו'.

כל אחד אומר על עצמו וגם על אחרים. התרגיל הזה כאמור קשה ועוד זמן מה התלמידים עלולים לטעות ולומר "בה..." או לה..."! אם התלמידים טועים – יש לתקן אותם ולהפנות את תשומת ליבם לטעות.

בשלב הרביעי מציפים את הכלל:

$ל + ה = ל$ (לאן?)

$ב + ה = ב$ (איפה?)

$מ + ה = מ$ (מאיפה/ מאין?)

מסבירים, עד כמה שניתן, שיש גם ל' לא מיודעת, כמו למשל במשפט "טס לטורקיה" או "נוסע ליפו" – שניהם עם פעלים שלא נלמדו.

בשלב האחרון קוראים את הטקסט בעמ' 51 ואומרים משפטים לפי מה שמופיע במשימה. לא מתייחסים לשעות כי הן טרם נלמדו. הן נמצאות שם כדי להמחיש מה היה לפני מה.

בעמ' 52 יש טבלה ולפיה אומרים משפטים / כותבים טקסט – כמו הטקסט בעמוד הקודם.

כדאי להמשיך ולתרגל את שלוש מילות השאלה, למשל, לכתוב משפטים כשעל התלמידים לכתוב שאלה:

_____? הוא נוסע **לחיפה**.

_____? היא **בכיתה**.

_____? רינא הולכת **לקפיטריה**.

_____? התלמידות **בכיתה**.

_____? המורים הולכים **לקניון**.

_____? הוא בא **מהבית**.

_____? המורות באות **מהקניון**.

יחידה 4 - בירושלים

נושאים לשוניים:

שמות תואר

איזה? איזו? אילו?

הפועל – פעלים ל"י הווה

רוצה + שם עצם

דיבור עקיף (1)

אוצר מילים הקשור למקומות ישוב

נושאי תוכן:

בירושלים

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לתאר את העיר ירושלים ומה הם עושים בה, ולמשל:

*אני בירושלים. ירושלים עיר יפה וקדושה. בירושלים יש עיר הגדה ועיר
עתיקה. בעיר הגדה יש רחובות גדולים, קניונים גדולים, שוק גדול.*

בעיר העתיקה יש גומה גדולה ושערים גדולים וקטנים.

*אני מטייל בירושלים העתיקה. אני מטייל בשוק, וקונה דברים יפים. אני אוכל
גומוס טעים ושמה קולה במסעדה של אבו שוקרי.*

2. התלמידים יוכלו לומר מה הם רוצים לאכול / לשתות בבית קפה.

3. התלמידים יידעו לשאול שאלות עם מילות השאלה איזה? איזו? אילו?

4. התלמידים יוכלו להתאים שמות תואר לשמות עצם.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – פעל ל"י בהווה	1. הקניית הפועל "קונה" בהווה, על ארבע צורותיו 2. הקניית הפעלים "רוצה", "שותה", "עושה" 3. הקניית אוצר מילים בסיסי הקשור למסעדה 4. הצפת הכלל 5. משחק תפקידים 6. קריאת הטקסט "מי בא לעיר העתיקה?" בעמ' 62 - 63 7. כתיבת וואטסאפ בשמו של אחד
ב'. דיבור עקיף	1. קריאת הטקסט בבית קפה קטן בשוק" בעמ' 61 - 62 2. הקניית דיבור עקיף 3. הצפת הכלל 4. משימה בזוגות בעמ' 62 5. קריאת השיחה "מה הם אומרים על ירושלים?" בעמ' 64 והמרה לדיבור עקיף
ג'. שמות תואר	1. שם תואר ביחיד זכר שם תואר ביחיד נקבה שם תואר ברבים זכר שם תואר ברבות 2. הצפת הכלל 3. תרגיל בעמ' 59
ד'. אוצר מילים מילות השאלה איזה? איזו? אילו?	1. הקניית אוצר מילים 2. קריאת הטקסט "ירושלים" בעמ' 58 3. הקניית מילות השאלה איזה? איזו? אילו? 4. הצפת הכלל 5. עמ' 60
ה'. חזרה	עמ' 65 - 66

א'. הקניית פעלים מבניין פעל גזרת ל"י בזמן הווה

בשלב הראשון מקנים את הפועל "קונה". אומרים לתלמידים: "היום אנחנו לא לומדים בכיתה. אנחנו הולכים לקניון. לא... אנחנו נוסעים לקניון (מקנים את משמעותה ומוודאים שיודעים להטות בארבע הצורות). אנחנו נוסעים באוטובוס. עכשיו אנחנו בקניון. בבקשה, כסף. 100 / 1000 שקל" – מציגים בפנטומימה כאילו נותנים לתלמידים כסף. (המילה "נוסעים" היא מילה חדשה. מוודאים שמבינים אותה בארבע הצורות בהווה. גם לפועל זה יש להקדיש תשומת לב רבה, כי השימוש בו ייחודי ודוברי הערבית מתקשים לבחור בינו לבין הפועל "הולך". מצד אחד אנחנו מלמדים שנוסעים לתל אביב - כי זה במכונית (לעומת הערבית בה יש נטייה לומר הולך), אבל הולכים לעבודה - גם אם נוסעים לשם במכונית).

המורה אומר: "אני בחנות... אני קונה..." ואחר כך שואל את התלמידים, תוך הדגשת ההבדל בין זכר לנקבה, מה כל אחד קונה. אחרי שניים שלושה תלמידים – מתחילים בתרגיל שרשרת, והתלמידים שואלים זה את זה מה הם קונים.

תוך כדי שיחה כותבים על הלוח את הפעלים ביחיד.

אם התלמידים מבקשים לדעת איך אומרים דבר מסוים בעברית - אפשר לומר להם.

אחרי שכולם אומרים מה הם קונים, עורכים מעין סיכום. שואלים: "מי קונה ספר?" וכך מקנים את צורת הרבים של הפועל.

<i>קונה</i>	<i>קונה</i>	<i>קונה</i>	<i>קונה</i>
<i>קונים</i>	<i>קונים</i>	<i>קונים</i>	<i>קונים</i>

בשלב השני מקנים את הפועל "רוצה". אומרים: "עכשיו אנחנו עייפים" (מדגימים בפנטומימה) "עכשיו אנחנו במסעדה".

אפשר להביא תפריט או לעשות כאילו מתבוננים באחד ואומרים:

"מה אני רוצה? קפה? תה? המבורגר? שווארמה? פלאפל? ממ..."

אני רוצה קפה! וסלט".

שואלים מישהו אחר מה הוא רוצה ועוברים על כולם וכל אחד אומר מה הוא רוצה.

דרך שיחה זו בעצם מקנים את אוצר המילים הקשור למסעדה: מים, פלאפל, קולה, תה, קפה. אין צורך להקנות מילים נוספות. עיקר השיעור אינו אוצר מילים אלא המבנה רוצה + שם עצם.

כמובן שניתן להשתמש במילים משותפות לעברית ולערבית כגון המבורגר, פיצה ובמילים מוכרות כגון קפה.

ושוב שואלים מי רוצה קפה במטרה לומר את הפועל בצורת הרבים.

תוך כדי שיחה כותבים על הלוח:

י'א'צ	י'א'צ'ה	ר'כ'י'ס	ר'כ'א'ל
קונה	קונה	קונים	קונות
רוצה	רוצה	רוצים	רוצות

טוב, הנה הקפה, התה וכו'. מדגימים בפנטומימה כאילו המלצר מביא אוכל. מקנים את המילה מלצר.

שואלים: "מה אנחנו עושים?"

ועונים: אני שותה קפה. ושואלים את האחרים מה הם שותים וכך מקנים את הפעלים "שותה" ו"עושה".

משלימים על הלוח.

בשלב הזה גם מקנים את הפעלים "אוכל" ו"אומר" כמובן מציינים שהם שייך לקבוצה הראשונה. מדגישים את מילת היחס ל' הלא מודעת במבנה "אומר ל..." – אני אומר לאחמד, הוא אומר לאימא וכו'.

מסכמים: "אנחנו בקניון. מה אנחנו עושים?" מספר תלמידים אומרים מה הם עושים.

בשלב הרביעי מציפים את הכלל.

בשלב החמישי מתרגלים את הפעלים בשיחת טלפון בין אחד הלמידים שבקניון ומישהו אחר שאינו נמצא שם.

בוחרים תלמיד ואומרים שאני עכשיו אימא שלו ואני מדברת אתו בטלפון. ממחיזים שיחת טלפון.

המורה (אימא): משמיע קול של צלצול.

מחמד: הלו?

המורה: מחמד!

מחמד: כן.

המורה: מה שלומך? מה נשמע?

מחמד: בסדר.

המורה: איפה אתה?

מחמד: אני בקניון.

המורה: בקניון? לא בשיעור עברית?

מחמד: אני בשיעור עברית, בקניון.

המורה: מה אתה עושה בקניון?

מחמד: אני שותה קפה, אוכל פלאפל...

המורה: אה... טוב... בתיאבון...

אפשר כמובן להעשיר את השיחה ולשאול שאלות נוספות, תוך שילוב הפעלים ואוצר המילים שנלמדו (כמו למשל: אתם לומדים בקניון? אני מדבר עם...) ולפי רמת הכיתה.

מחלקים את התלמידים לזוגות ומנחים אותם לעשות שיחות דומות.

בשלב השישי קוראים את הטקסט "מי בא לעיר העתיקה?" בעמ' 62 – 63.

אומרים לתלמידים: אחמד מדבר עם חברים. עם מי הוא מדבר? *עומרי, גנה, יוסף*

שואלים מה הוא רוצה? לא עונים על השאלה כי עדיין לא לימדנו שם פועל.

שואלים: מה עומר עושה? מה חנה עושה? מה יוסף עושה?

מה אחמד עושה?

מנחים את התלמידים לענות על השאלות בלי לכתוב.

אחרי שברור מה כל אחד עושה ומה אחמד רוצה – נותנים לתלמידים זמן לכתוב את הפעלים הנכונים ואז קוראים במשחק תפקידים.

הערה למורים:

כאשר התלמידים מקבלים משימת כיתה חשוב מאוד לעבור ביניהם. כדאי בשלב הראשון, עוד בשלב ההתארגנות ולפני שלתלמידים הזריזים יהיו שאלות, לגשת אל המתקשים ולעזור להם. כך נרוויח שני דברים. ראשית, נעזור להם להבין מה צריך לעשות. בנוסף לכך, נעשה את התרגיל הראשון (ואולי אף את השני) יחד אתם. כך תהיה להם תשובה נכונה, אותה יוכלו לקרוא לאחר מכן בקול רם במליאה ולחזק על ידי כך את ביטחונם העצמי ולשפר את תדמיתם בעיני חבריהם. חשוב לציין שיש לתת תרגילים טכניים / סגורים רק בכיתה. בזמן שהתלמידים עובדים – כדאי לעבור ביניהם ולתקן את הטעויות שלהם. אחרי שמסיימים – לבדוק במליאה תוך כדי כתיבת התשובות על הלוח ודרבון התלמידים לבדוק שאכן כתבו נכון.

בשלב השביעי אומרים לתלמידים שעכשיו הם אחמד, והם בעיר העתיקה, והם כותבים בקבוצה של החברים (עומר, חנה ויוסף) מה הם יש בעיר העתיקה ומה הוא – אחמד – עושה שם עכשיו.

ב'. הקניית דיבור עקיף

הערה למורים:

בשלב הזה אמורים להקנות דיבור עקיף פשוט, שאינו דורש המרה של גוף, אבל בהחלט אפשר לעשות את שני הסוגים.

בשלב הראשון מבקשים מהתלמידים לקרוא את הטקסט "בבית קפה קטן בשוק" עמ' 61 – 62 ושואלים:

מי בשיחה?

איפה הם?

מה הם רוצים?

מבקשים מהתלמידים לענות על השאלות.

בשלב השני קוראים את הטקסט במשחק תפקידים. אחרי המשפט הראשון המורה עוצר ושואל: "מה דניאל אומר?" ומשלים בעצמו "הוא אומר שהוא רוצה כנאפה". ממשיכים לקרוא והמורה שואל: "מה אורית אומרת?" והתלמידים עונים "היא אומרת שהיא רוצה רק תה".

המורה כותב על הלוח:

דניאל אומר שהוא רוצה כנאפה.

אורית אומרת שהיא רוצה רק תה.

הפועל "אומר" לא הוקנה בצורה שיטתית לפני כן, ולכן כדאי להטרים אותו בשיעורים קודמים.

ממשיכים לקרוא ובמשפט האחרון בעמוד הזה שוב המורה שואל: "מה דניאל אומר?" ואומרים: "הוא אומר שזאת כנאפה טובה".

על הלוח:

המורה כותב על הלוח:

דניאל אומר שהוא רוצה כנאפה.

אורית אומרת שהיא רוצה רק תה.

הוא אומר שזאת כנאפה טובה.

בשלב השלישי מציפים את הכלל ומדגישים שהש' חשובה מאוד.

מעכשיו ואילך כדאי להטמיע את השימוש בש' אצל התלמידים.

בשלב הרביעי ממשיכים עם השיחה על פי ההנחיות בעמ' 62.

עורכים את השיחות במליאה ומדי פעם עוצרים ושואלים "מה הוא אומר?" / "מה היא אומרת?".

בשלב החמישי קוראים את השיחה הקצרה "מה הם אומרים על ירושלים?" בעמ' 64 וממירים לדיבור עקיף.

ג'. הקניית שמות תואר

הערה למורה:

ביחידה זו התלמידים ילמדו לצרף שם תואר לשם עצם. צירוף כזה עשוי להופיע, למשל, במשפט "בירושלים יש רחובות גדולים". הצירוף רחובות גדולים אינו משפט, אלא רק צירוף, שיכול להיות חלק ממשפט. מה שחשוב בשלב הזה הוא שיתאימו נכון את שם התואר לשם העצם מבחינת מין ומספר, בעיקר כשמדובר בשם עצם ברבות (כי בערבית שם עצם ברבות שאינו אנשים מקבל שם תואר של יחידה). הצירוף הרחובות גדולים שונה. במקרה הזה מדובר במשפט שמני, שיילמד מאוחר יותר.

דואגים להביא לכיתה כמה דברים (או תמונות שלהם):

קפה גדול וקפה קטן

סלט גדול וסלט קטן

עוגה גדולה ועוגה קטנה

שואלים מה יש ב"מסעדה"? אבל מציגים רק את הקפה ואת הסלט.

התלמידים אומרים והמורה כותב:

קפה

סלט

אומרים: "אנחנו במסעדה. יש קפה", מסתכלים על סוגי הקפה וכאילו מתלבטים איזה מהם לבחור, "מממ... אני רוצה קפה... גדול. כן, אני רוצה קפה גדול. וסלט? יש סלט? יש סלט. אני רוצה סלט גדול".

כותבים על הלוח:

קפה גדול

סלט גדול

שואלים: "מי רוצה סלט גדול? מי רוצה קפה גדול? מי שרוצה – אומר: אני. אני רוצה קפה גדול / סלט גדול.

מוסיפים את העוגה:

קפה גדול עוגה

סלט גדול

שואלים מי רוצה עוגה גדולה?

ומוסיפים על הלוח:

קפה גדול עוגה גדולה

סלט גדול

מוסיפים את שם התואר קטן. אומרים: יש במסעדה קפה גדול ויש קפה קטן. יש סלט גדול ויש סלט קטן. יש עוגה גדולה ועוגה קטנה.

קפה גדול עוגה גדולה

סלט גדול עוגה קטנה

קפה קטן

סלט קטן

מתרגלים – שואלים – המורה והתלמידים – אתה רוצה קפה גדול / קטן – ללא שימוש במילת השאלה!

מציפים את הכלל – שואלים את התלמידים מה אנחנו לומדים.

הם יכולים לומר: יחיד (זכר) – גדול, קטן. יחידה (נקבה) – גדולה, קטנה.

עוברים לנושא תוכן אחר. שואלים מה יש בכיתה. תוך כדי שיחה כותבים את הדברים הנאמרים על הלוח בארבעה טורים, בלי לציין לפי מה ממיינים ומבלי לתת לטורים כותרות, ולמשל:

מורה מורה תלמידים תלמידות

מחשב מחברת מחברת שולחנות מחברות

מקנים את שם התואר **טוב**, ליחיד וליחידה ומוסיפים לרבים ולרבות (בוקר טוב, תלמידים טובים). חשוב להקנות זאת בתוך הקשר של משפט, כגון: בכיתה יש...

מורה טוב מורה טובה תלמידים טובים תלמידות טובות
מוסיפים את שמות התואר **יפה, טעים, חדש, עתיק וקדוש** עם שמות עצם מתאימים.

הערה למורים:
חשוב לא רק להקנות את הצורה המתאימה של שם התואר, אלא גם את הצירופים של שמות התואר לשמות העצם.
כך למשל חשוב לעשות את האבחנה בין "טוב" ו"יפה". על מה אומרים "יפה" ועל מה "טוב"?
מורה? היא לא יפה, אלא טובה.
מסעדה? היא בוודאי לא טעימה. לא אוכלים אותה. מה שטעים הוא האוכל.
אלה טעויות טיפוסיות של דוברי הערבית.

מתרגלים עם כמה שיותר חפצים את כל שמות התואר שנלמדו.
מוסיפים את אוצר המילים החדש הרלוונטי של היחידה הזאת, כגון כנסייה, רחוב – רחובות.

בשלב השני מציפים את הכלל, ומדגימים באמצעות שם תואר אחד, ולמשל:

תלמיד טוב, תלמידה טובה, תלמידים טובים, תלמידות טובות.

ומדגישים במיוחד את הצירוף האחרון "תלמידות טובות".

בשלב השלישי פותרים את התרגיל בעמ' 59. אפשר לעשות תרגיל הפוך – להפוך מרבים ליחיד.

ד'. הקניית מילות השאלה איזה? איזו? אילו?

בשלב הראשון מקנים את הפועל "מטייל" בארבע צורות ההווה דרך שיחה על התלמידים ואיפה הם מטיילים, למשל ביום שישי.

מקרינים תמונה של ירושלים ושואלים מה יש בירושלים. מקנים את המילים החדשות.

בשלב השני קוראים את הקטע המציג בעמ' 58 עם שאלות מנחות.

3 שורות ראשונות – מה יש בירושלים החדשה? (עדיין לא משתמשים במילות השאלה איזה? איזו? אילו?)

מה יש בעיר העתיקה?

מי מטייל בירושלים?

מי בא לירושלים? מה הם עושים?

תוך כדי קריאה כותבים על הלוח:

רבות	רבים	יחידה	יחיד	
	רחובות גדולים מוזיאונים חדשים פארקים יפים קניונים גדולים		שוק גדול	בירושלים החדשה
	שערים גדולים שערים קטנים רחובות קטנים מקומות קדושים	חומה עתיקה	שוק קטן	בירושלים העתיקה

מבקשים מהתלמידים שיאמרו מה יש בירושלים.

בירושלים החדשה יש שוק גדול, רחובות גדולים, מוזיאונים גדולים, פארקים יפים, קניונים גדולים.

בירושלים העתיקה יש שוק קטן, חומה עתיקה, שערים גדולים, שערים קטנים, רחובות קטנים ומקומות קדושים.

מוסיפים דברים נוספים שיש בירושלים, לא מהטקסט עם המילים שנלמדו, כמו למשל: אצטדיון גדול, רכבת חדשה, מסגדים קדושים, כנסיות קדושות, סופרמרקטים גדולים, בתי קולנוע חדשים

כותבים את הדברים במקום שלהם בטבלה.

	יחיד	יחידה	רבים	רבות
בירושלים החדשה	שוק גדול		רחובות גדולים מוזיאונים חדשים פארקים יפים קניונים גדולים	
בירושלים העתיקה	שוק קטן	חומה עתיקה	שערים גדולים שערים קטנים רחובות קטנים מקומות קדושים	כנסיות קדושות

בשלב הבא שואלים:

"יש שוק בירושלים?" ומצביעים על השוק של העיר העתיקה בטבלה. ושואלים: "איזה שוק יש בירושלים? גדול? קטן?" כותבים את מילת השאלה "איזה?" מעל הטור הימני.

ממשיכים "יש רכבת? איזו רכבת יש בירושלים?", כותבים מעל הטור השני "איזו?".

ממשיכים כך גם ל"אילו?", וכותבים בטבלה.

מתרגלים ע"י משחק תפקידים, בו אחד שואל ואחר עונה.

	איזה?	איזו?	אילו?	
בירושלים החדשה	שוק גדול		רחובות גדולים מוזיאונים חדשים פארקים יפים קניונים גדולים	
בירושלים העתיקה	שוק קטן	חומה עתיקה	שערים גדולים שערים קטנים רחובות קטנים מקומות קדושים	כנסיות קדושות

בשלב הרביעי מבקשים מהתלמידים לנסח את הכלל.

בשלב החמישי כותבים את שמות התואר הנכונים בעמ' 60 (משימה 1), ובזוגות שואלים זה את זה שאלות (משימה 2).

ה'. חזרה

עורכים חזרה על מה שנלמד, בעמ' 65 – 66.

ו'. תרגילי חזרה

לקראת המבחן הראשון פותרים את תרגילי החזרה בעמ' 65 – 66:

חזרה על כוּעל

חזרה על אוצר מילים

חזרה על שאילת שאלות לפי תשובות נתונות

חומר למבחן הראשון:

ארבע קבוצות הפעלים בהווה: פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל

שמות תואר

מילות שאלה וחיבור שאלות

מילות יחס

מה צריך לתרגל עם התלמידים / לתת להם לתרגל בעצמם לפני המבחן?

להפוך מיחיד לרבים (שמות עצם, שמות תואר, שמות עצם עם שמות תואר) ולהפך

להשלים פעלים בסיפור

להשלים שמות תואר בצורה הנכונה (כשנתון שם תואר ביחיד)

לשאל שאלה מתאימה לתשובה נתונה

להשלים מילות יחס

לכתוב על עצמם

מה יהיה במבחן?

טקסט עם שאלות

כתיבת חיבור

דקדוק

יחידה 5 - חלומות

נושאים לשוניים:

רוצה / צריך + שם פועל

משפט שמני (משפט שאין בו פועל, במבנה: ה + שם עצם + שם תואר, כגון: הבית גדול)

למה? כי...

מספרים מונים בזכר ובנקבה 1 – 10

אוצר מילים הקשור לדירה

נושאי תוכן:

חלומות לעומת החיים האמיתיים

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו למנות דברים / חפצים עד 10 בזכר ובנקבה.
2. התלמידים יוכלו לתאר את הדירה בה הם גרים וגם את הדירה בה הם רוצים לגור, ולמשל:

אני רינא ואני גרה באבו גוש. אבו גוש כפר לא קטן ולא גדול איז ירושלים.
כפר יש מסגדים, כנסיות, גניות, בגי ספר והרבה אנשים.
אני גרה בדירה קטנה. בדירה יש מטבח קטן, שני גדרים ומרפסת. בדירה
יש גם שירותים ומקלחת, אבל אין גינה.
אני תמידה במכאלה. אני אומרת עברית.
אני רוצה אטום לאמריקה, אזר בבית גדול, אומד באוניברסיטה, אקנות
בקניונים, אכאול וישגות במסעדות.
אבל עכשיו אני צריכה אומד עברית..

3. התלמידים יוכלו לספר מה כל אחד מהתלמידים בכיתה רוצה / צריך לעשות, אבל לא עושה, ולמשל:

אני רוצה אטום אונזון, אבל עכשיו אני בכיתה. אני צריך אלמוז עברית.

היא לא רוצה אלמוז עברית עכשיו. היא רוצה לשנות קפה בקניון.

יוסף רוצה לכתוב הביתה, אבל הוא צריך אלמוז עברית.

והאורה? היא לא רוצה אטום, היא רוצה אלמוז עברית.

4. התלמידים יוכלו לומר משפטי סיבה, ולמשל:

האורה בכיתה כי הוא אלמוז, והאלמוזים בכיתה כי הם רוצים / צריכים אלמוז.

5. התלמידים יוכלו לספר על עצמם, ולמשל:

אני רינאו, ואני גרה באבו גוש. אני גלמידיה ב... אני אלמוז עברית.

אני רוצה לגור באמריקה, אלמוז באוניברסיטה, אעביר בבית ספר...

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. המספרים המונים בזכר ובנקבה 1 - 10	1. הקניית מספר מונה בנקבה 3 - 10 2. כמה? 3. שתיים, שתי- 4. אחת 5. הקניית מספר מונה בזכר 3 - 10 6. שניים, שני- 7. אחד
ב'. רוצה + שם פועל	1. חזרה על הפעלים שנלמדו עד כה 2. הקניית הפעלים "טס", "עובד", "מבקר", "הולך" 3. הקניית המבנה רוצה + שם פועל 4. הצפת הכלל 5. קריאת השיחה בעמ' 68 6. בעמ' 69 - 70 תרגיל החלומות 7. כתיבה
ג'. צריך + שם פועל	1. הקניית המבנה צריך + שם פועל 2. הצפת הכלל

<p>3. תרגיל זוגות</p> <p>4. קריאת הטקסטים בעמ' 73 – 74 על יצחק, אורית ואנשים אחרים</p>	
<p>1. הקניית למה? כי</p> <p>2. שאלות</p> <p>3. משחק</p>	<p>ד'. "למה?" ו"כי"</p>
<p>1. הקניית אוצר מילים בנושא דירה</p> <p>2. הקניית המבנה ה + ש"ע + ש"ת (הבית גדול)</p> <p>3. הקניית מילת השאלה "איך?"</p> <p>4. הצפת הכלל</p> <p>5. תרגול בעמ' 71 – 72</p> <p>6. כתיבה: הבית שלי</p> <p>7. צילום ולוג</p>	<p>ה'. משפט שמני במבנה: ה + ש"ע + ש"ת (למשל, הבית גדול)</p> <p>אוצר מילים בנושא דירה</p>
<p>שם המספר, פועל, משפטי סיבה</p> <p>בעמ' 75 - 78</p>	<p>ו'. תרגול וחזרה</p>
	<p>ז'. פרזנטציה</p>

הערה למורה:

השימוש של "רוצה" ו"צריך" בערבית שונה מזה שבעברית. בערבית יש נטייה להשתמש הרבה יותר ברוצה, למשל: אם תלמיד מבקש לצאת יותר מוקדם מהשיעור הוא יאמר: אני רוצה ללכת, כי בן דוד שלי מתחתן. ואם הוא רוצה לצאת לשירותים, הוא יאמר: אני רוצה לצאת לשירותים.

א'. הקניית המספרים המונים בזכר ובנקבה

הערה למורים:

חשוב שהתלמידים יתרגלו להצמיד את שם העצם שאליו מתייחסת מילת השאלה "כמה" לאותו שם ויאמרו, למשל: כמה חדרים יש בדירה?

התלמידים מכירים כבר את המספרים הסתמיים בנקבה, ועל כן הם לא יתקשו במניית חפצים בנקבה.

השלבים בהקניית המספרים המונים:

1. מניית חפצים בנקבה, עם אוצר מילים מוכר מהסביבה, בכמות של 3 – 10:

שלוש תלמידות, ארבע תלמידות...

שלוש מורות, ארבע מורות...

2. מילת השאלה "כמה?"

שואלים "כמה... יש?" והתלמידים עונים.

3. שתיים, שתי-

כמה מחברות יש? – שתיים / שתי מחברות

4. כמה מחברות יש? אחת. מחברת אחת.

כמה מורות? מורה אחת.

5. מניית חפצים בזכר, עם אוצר מילים מהסביבה, בכמות של 3 – 10. בשלב הזה מתחיל הקושי. כדאי לתרגל באמצעות מה שנמצא בכיתה.

6. שניים, שני-

7. אחד

בשלב הזה עוברים לנושא הבא. התרגילים בעמ' 75 – 76 יבוצעו בשלב מאוחר יותר, כחלק מהעיסוק בנושא הדירה.

ב'. הקניית המבנה רוצה + שם פועל

בשלב הראשון עושים חזרה יחסית מהירה על הפעלים שלמדנו עד עכשיו, במטרה לכתוב אותם על הלוח, כך שבסוף השיעור, אחרי ההקנייה של שמות הפועל, תהיה להם טבלה של כל הפעלים שלמדו עם שמות הפועל שלהם. כותבים את הפעלים לפי קבוצות:

	לומדות כותבות	לומדים כותבים	לומדת כותבת	לומד כותב
--	------------------	------------------	----------------	--------------

	קוראות שואלות	קוראים שואלים	קוראת שואלת	קורא שואל
	גרות באות	גרים באים	גרה באה	גר בא
	מדברות מלמדות מספרות	מדברים מלמדים מספרים	מדברת מלמדת מספרת	מדבר מלמד מספר
	קונות שותות רוצות	קונים שותים רוצים	קונה שותה רוצה	קונה שותה רוצה

בשלב השני מקנים את הפעלים **טס ל...**, **עובד, מבקר ב...** (ולא "את"!), **הולך ל...** ומוסיפים אותם לטבלה.

	לומדות כותבות קוראות שואלות עובדות הולכות	לומדים כותבים קוראים שואלים עובדים הולכים	לומדת כותבת קוראת שואלת עובדת הולכת	לומד כותב קורא שואל עובד הולך
	גרות באות טסות	גרים באים טסים	גרה באה טסה	גר בא טס
	מדברות מלמדות מבקרות	מדברים מלמדים מבקרים	מדברת מלמדת מבקר	מדבר מלמד מבקר
	קונות שותות רוצות	קונים שותים רוצים	קונה שותה רוצה	קונה שותה רוצה

חשוב להקנות את הפעלים עם מילות היחס המתאימות, לנו חשובים: מבקר ב..., כותב במחברת, מדבר עם.

בשלב השלישי מתחילים את ההקנייה של רוצה + שם פועל.

הערה למורים:
**הרעיון הוא להציג את התוכן, כך שיהיה ברור לתלמידים, כדי שההמרה
 לשם הפועל תהיה קלה.**

אומרים לתלמידים: עכשיו אנחנו לא תלמידים, אנחנו לא לומדים. אנחנו בחלום (מלמדים את המילה חלום - חלומות). מה אתם עושים? רומזים להם להשתמש בפעלים שעל הלוח. כל אחד מהתלמידים אומר מה הוא עושה, והמורה כותב על הלוח, ולמשל:

רינא גרה בדובאי. היא לא עובדת.

יוסף שמה קפה ואוכל עוגה.

מרים טסה לאוסטרליה.

אחרי שכולם אומרים מה הם עושים בחלום, שואלים:

רינא גרה בדובאי? לא. היא רוצה לגור בדובאי. מוסיפים את שם הפועל בסוף שורת הפעלים אחרי גר, גרה, גרים, גרות.

ומרים? מה היא עושה בחלום? היא טסה לאוסטרליה. היא באמת טסה לאוסטרליה? לא. היא **רוצה** לטוס לאוסטרליה.

וכך עוברים על כל המשפטים שאמרו ודרכם מקנים את שמות הפועל של כל הפעלים.

מתבוננים בטבלה, וקוראים: גר, גרה, גרים, גרות – לגור.

לומד, לומדת, לומדים, לומדות – ללמוד.

משלימים את שמות הפועל של הפעלים שלא השתמשו בהם בתיאור החלומות.

אומרים כל פועל עם מילת היחס.

לומד	לומדות	לומדים	לומדת	לומד
כותב	כותבות	כותבים	כותבת	כותב
קורא	קוראות	קוראים	קוראת	קורא
שואל	שואלות	שואלים	שואלת	שואל
עובד	עובדות	עובדים	עובדת	עובד
ללמוד				
לכתוב*				
לקרוא				
לשאל				
לעבוד				

הולך	הולכת	הולכים	הולכות	ללכת
גר	גרה	גרים	גרות	לגור
בא	באה	באים	באות	לבוא ל...
טס	טסה	טסים	טסות	לטוס ל...
מדבר	מדברת	מדברים	מדברות	לדבר (עם)
מלמד	מלמדת	מלמדים	מלמדות	ללמד את
מבקר	מבקרת	מבקרים	מבקרות	לבקר ב...
קונה	קונה	קונים	קונות	לקנות ב...
שותה	שותה	שותים	שותות	לשתות
רוצה	רוצה	רוצים	רוצות	לרצות

*לכתוב במחברת (ולא על המחברת, כמו בערבית)

בשלב הרביעי שואלים מה למדנו. התלמידים יסבירו את השימוש בשם הפועל.

כתרגול נוסף אפשר לתת לתלמידים התחלות של משפטים אותם יצטרכו להשלים:

רינא נוסעת לחיפה, אבל רוצה...

יוסף גר בירושלים, אבל רוצה...

בשלב החמישי קוראים את הקטע המציג בעמ' 68. השאלה המנחה: מה הם רוצים לעשות?

התלמידים קוראים ועונים. המורה כותב על הלוח:

אחמד – לנסוע לחיפה, לטייל בגנים הבהאיים, לבקר בסטלה מריס, ללכת לוואדי ניסנאס

רימא – לנסוע לבית לחם, לטייל בשוק, לקנות דברים

באסל – לנסוע ליפו, לטייל ליד הים, לאכול דגים במסעדה

יסמין – לנסוע לאילת, לא לעשות שום דבר

הערה למורה:

על הלוח כותבים את התכנים ה"לא-חשובים" (נושאי התוכן) שעל פיהם התלמידים אמורים לבנות משפטים עם המבנה החדש, שאינו נתון. הוא מיוצג בסימנים גרפיים (במקרה הזה – המקף).

אחרי שכתבנו על הלוח, שואלים את התלמידים מה הסטודנטים (מהטקסט) רוצים לעשות. התלמידים עונים לפי מה שכתוב על הלוח:

*אחמד רוצה לנסוע איפה, אטייל בגנים הבהאיים, לבקר בסטלה מרים
ולאכז אלאדי ניסנאס.*

באסל רוצה לנסוע איפו, אטייל איז היס ולאכול דגים במסעדה טובה.

שואלים: "ומה אתם רוצים לעשות בחיפה?" התלמידים אומרים מה הם רוצים לעשות שם.

קוראים את השיחה במשחק תפקידים: מספר, אחמד, באסל, רימא ויסמין.

שני התלמידים שקראו את תפקידי הבנים נשאלים מה הם – כדמות בספר – רוצים לעשות. אומרים: "עכשיו אתה לא... עכשיו, אתה אחמד. מה אתה רוצה לעשות? לאן אתה רוצה לנסוע?" (הזדמנות לחזור על מילת השאלה "לאן?") והתלמיד עונה: "אני רוצה לנסוע לחיפה, לטייל בגנים הבהאים..." וכך גם עם באסל.

אומרים להם שעכשיו אחמד בחיפה ובאסל ביפו. "מה אתם עושים?" והם מספרים בהמרה לפועל נטוי.

לאחר מכן, כשברור לכולם מה כל אחד עושה עורכים שיחת טלפון בין "אחמד" ו"באסל" שבה כל אחד מספר מה הוא עושה.

לאחר מכן עושים אותו הדבר עם הבנות.

התרגיל הזה נראה פשוט, אבל הוא דורש ריכוז. אי אפשר פשוט להמיר את מה שהדמות רוצה לפועל נטוי (למשל אחמד לא יכול לומר: "אני מטייל בגנים הבהאיים, מבקר בסטלה מריס" וכו'. מאידך, יש צורך בהוספת מילים ומשפטים נוספים, כגון: מה נשמע? איפה אתה? מה אתה עושה? – הכול על פי רמת הכיתה והיכולות התיאטרליות של תלמידיה.

בשלב השישי מתרגלים בעמ' 69 - 70. באמצעות המידע הנתון אומרים מה כל אחד מהם רוצה, למשל: ג'ניפר רוצה לגור בדירה גדולה, ללמוד באוניברסיטה...

בשלב השביעי כל אחד כותב מה הוא רוצה לעשות, או מי הם ומה הם רוצים לעשות.

תרגול

בסוף היום / השיעור אפשר לתרגל בצורה משחקית את שם הפועל – מישהו אומר פועל והאחרים אומרים את שם הפועל.

ג'. הקניית המבנים צריך + שם עצם וצריך + שם פועל

בשלב הראשון שואלים את התלמידים מה הם רוצים לעשות עכשיו, כאילו חזרה על רוצה + שם פועל. כותבים על הלוח מה כל אחד רוצה.

אחרי שכולם אומרים המורה שואל: נו, אחמד, אז אתה טס לאוסטרליה?

והתלמיד, מן הסתם, אומר: "לא".

המורה לכיתה: "אחמד רוצה לטוס לאוסטרליה. מה הוא **צריך** לעשות?"

התלמידים אומרים לאחמד מה הוא צריך לעשות, בעזרת הפעלים שידועים להם.

אומרים באותה הדרך גם לבנות מה הן צריכות לעשות.

בשלב השני מציפים את הכלל:

צריך / צריכה / צריכים / צריכות + שם פועל

בשלב השלישי – תרגיל זוגות

הערה למורים:

די מהר עולה הבלבול בין "רוצה" ו"צריך", הנובע מן הערבית.

יש להציף אותו בכיתה על ידי דוגמות שונות.

המטרה: לעמוד על ההבדל בין "רוצה" ו"צריך".

הכנה - מספרים על יוסף: "הוא רוצה ללכת הביתה בשעה..." (לפני שהשיעור מסתיים).
מה הוא אומר למורה? אני רוצה ללכת או אני צריך ללכת?"

מתארים סיטואציות נוספות בהן דובר העברית יאמר "אני צריך...". אפשר להכין כרטיסיות עם סיטואציות, ולתת לתלמידים לשחק:

תלמיד אחד קורא את הסיטואציה המתוארת, ותלמיד אחר צריך לומר מה האדם המתואר יאמר.

או: שני התלמידים קוראים יחד וחושבים מה הוא יגיד.

וגם מקנים את המבנה: לא רוצה שום דבר.

בשלב הרביעי קוראים בעמ' 73 – 74 את "החלום של יצחק" ואת "החלום של אורית" ופותרים את התרגיל "חלומות של אנשים ומה הם צריכים לעשות". מוודאים שהם יודעים מה צריך לעשות, ואחרי שיסיימו – בודקים שעשו נכון.

בתרגיל הזה התלמידים נדרשים להשלים שם פועל מתאים.

זהו תרגיל חשוב ולא פשוט, כי הוא דורש מהתלמידים כמה דברים: להבין את הסיטואציה המתוארת, לחשוב על הפועל המתאים ולכתוב אותו בצורה הנכונה.

ד'. למה? כי...

בשלב הראשון, אחרי שפותרים את התרגילים שבסעיף הקודם באופן עצמאי, קוראים אותם במליאה.

אחרי שאומרים מה הדמויות צריכות לעשות – שואלים: "למה? למה הם צריכים..."

ואומרים: "כי הם רוצים..."

כותבים על הלוח משפטים שנאמרו:

הוא צריך לקנות כרטיס כי הוא רוצה לטוס למקסיקו.

חנה צריכה ללמוד אנגלית, כי היא רוצה ללמוד באוניברסיטה.

בשלב השני שואלים את התלמידים שאלות נוספות עם "למה", למשל: "למה אתה לומד עברית?". לאחר מכן מכינים פעילות שבה כותבים על פתקים חצאי משפטים ומחלקים לתלמידים. על כל אחד למצוא את החצי השני של המשפט שלו.

כשלב נוסף מבקשים גם מהם לחבר כמה שיותר שאלות עם מילת השאלה "למה?"

בשלב השלישי משחקים משחק. מבקשים מהתלמידים שיכתבו שלוש שאלות עם מילת השאלה "למה?" שאותן אפשר לשאול תלמידים אחרים בכיתה.

אוספים את כל הפתקים וכל אחד בתורו שולף פתק, קורא אותו ועונה על השאלה. אם השאלה אינה רלוונטית לגביו – הוא יכול להחזיר את הפתק ולבחור פתק אחר, או לומר: אין לי תשובה.

ה'. הקניית משפט שמני במבנה ה + שם עצם + שם תואר (הדירה יפה, הבית גדול) + הקניית אוצר מילים בנושא דירה

בשלב הראשון מקנים את אוצר המילים של דירה / בית, על פי מה שמופיע במילון בתחילת היחידה. אפשר להראות תמונות של דירות חדשות למכירה ודרכן להקנות את המילים, ולגרום להם לומר כמה שיותר פעמים את המילים החדשות.

בשלב השני מראים לתלמידים שרטוט אחר של בית ומשוחחים עליו. אומרים כל מה שיודעים – מה יש, כמה יש.

והמורה שואל: הדירה גדולה? הדירה יפה? הדירה חדשה?

הבית גדול? הבית יפה? וכו'.

והתלמידים עונים. אין כאן מילים חדשות, אלא רק שימוש אחר בהן.

כותבים על הלוח:

הבית גדול. הדירה גדולה.

ממשיכים עם תמונות נוספות, כך שיהיו גם מילים ברבים, כמו למשל שירותים, חדרים:

הבית גדול. הדירה גדולה. החדרים יפים.

בשלב השלישי משלבים את מילת השאלה **איך?** המתייחסת לכל השאלות – ליחיד, ליחידה ולרבים.

הלוח ייראה כך:

איך ה...?

הבית גדול. הדירה גדולה. החדרים יפים.
המטבח יפה. המקלחת חדשה. השירותים יפים.

בשלב הרביעי מנסחים את הכלל:

ה + שם עצם + שם תואר. זה משפט.

והשאלה: איך ה...?

בשלב החמישי מקנים את אוצר המילים (מודעה, זה בקשר ל...) מתרגלים בעמ' 71 – 72, קוראים את המודעות ועורכים שיחות.

בזוגות – עורכים שיחות בין שוכר ומשכיר (סעיף 4 בעמ' 72) ומציגים בפני הכיתה

משימת האזנה בזמן הצגת השיחות הנ"ל: מה יש בדירה?

בשלב השישי - כתיבה

כל אחד כותב על הדירה שלו.

אני גר ב (שם השכונה). בדירה יש...

אפשר גם לכתוב באיזו דירה הם רוצים לגור.

אני גר ב... אבל אני רוצה לגור ב...

בשלב השביעי כשיעורי בית התלמידים יצלמו את הבית שלהם ויספרו עליו. כל אחד כמה שהוא רוצה לחשוף. אפשר מבחוף, אפשר פינה או קיר אחד. העיקר שידברו.

ו'. חזרה

בסוף היחידה, בעמ' 77 – 78, מצויים תרגילי חזרה:

תרגיל א – חזרה על פועל ושם פועל

תרגיל ב – השלמת משפטים עם מילת הסיבה **כי**

תרגיל ג – תפזורת, כחזרה על אוצר מילים

תרגיל ד – מספרים מונים + שמות עצם ברבים

תרגיל ה – חזרה על רוצה / צריך + שם פועל

תרגיל ו – הרכבת משפטים מאוסף של מילים

פרזנטציה

התלמידים יכינו פרזנטציה קצרה על עצמם:

מי הם

באיזה כפר / עיר / שכונה הם גרים ומה יש שם

באיזה בית הם גרים ומה יש בו

מה הם עושים בחיים

מה הם רוצים לעשות

מה הם צריכים לעשות

אחרי שיכתבו, המורה יבדוק. הם יתרגלו ויציגו בכיתה, בזה אחר זה, **ללא דפים!!! וללא**

פתקים או מילים על הידיים!

חשוב לשים לב לשפה נכונה ולכך שהתלמידים ישתמשו בכל מה שלמדו.

יחידה 6 - מבחנים

נושאים לשוניים:

הפועל – הפעיל שלמים הווה

אוהב + שם פועל

יכול + שם פועל

מספרים מונים בזכר ובנקבה 11 – 19

אוצר מילים בנושא של לימודים

נושאי תוכן:

מבחנים

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר מה הם רוצים לעשות אבל לא יכולים, מה הם יכולים לעשות ומה לא.
2. הם יוכלו לספר על בתי ספר שונים ואיך תלמידים לומדים.

מפת היחידה:

רצף ההוראה	הנושא
1. הקניית ימי השבוע	א. הקניית ימי השבוע
1. הקניית הפועל "מרגיש"	ב. הפועל - הפעיל שלמים הווה
2. הקניית הפעלים "מזמין", "מתחיל", "מסביר", "מקשיב", "מצליח"	אוצר מילים של לימודים
3. הצפת הכלל	
4. תרגיל זוגות	
5. תרגיל בעמ' 81 – 82 "לפני המבחן ואחרי המבחן"	כל + ש"ע לא מיודע (כל לילה, כל יום)
6. הקניית המבנים	כל + ש"ע מיודע (כל הלילה, כל היום)
כל + ש"ע לא מיודע (כל לילה, כל יום)	
כל + ש"ע מיודע (כל הלילה, כל היום)	
7. קריאת הקטע המציג בעמ' 80	
8. קריאת הטקסט "מבחנים" בעמ' 82 ומשחקי תפקידים	

<p>ג'. אוהב + שם פועל</p>	<p>1. הקניית המבנה אוהב + שם עצם הקניית המבנה אוהב + שם פועל</p> <p>2. הצפת הכלל</p> <p>3. קריאת הטקסט "בכיתה של טלי" בעמ' 84</p>
<p>ד'. יכול + שם פועל</p>	<p>1. הקניית המבנה יכול + שם פועל</p> <p>2. הצפת הכלל</p> <p>3. תרגיל זוגות</p> <p>4. קריאת הטקסט "בית ספר בלי מבחנים?"</p> <p>5. כתיבת מייל</p>
<p>ה'. טקסט למתקדמים – רשות</p>	<p>קריאת רשות "איך אנשים לומדים למבחן?" בעמ' 88</p>
<p>ו'. מספרים מונים בזכר ובנקבה 11 – 19</p>	<p>הקניית המספרים 11 - 19</p>
<p>ז'. חזרה</p>	<p>תרגילים בעמ' 89 - 90</p>

א'. הקניית ימי השבוע

מקנים את ימי השבוע.

ב'. הקניית פעלים מבניין הפעיל בזמן הווה + מילים חדשות הקשורות ללימודים

בשלב הראשון מקנים את הפועל "מרגיש". אומרים: "אני מרגישה טוב. אתה מרגיש טוב? את מרגישה טוב?" שואלים את התלמידים, והם שואלים זה את זה, איך הם מרגישים. חשוב לשים לב שיש נטייה לומר אני מרגישה טובה.

בשלב השני עוברים לפעלים נוספים, ולמשל: אנחנו מדברים הרבה על קניונים וחנויות, אבל איך היום אנשים קונים? רק בקניון? לא. הם **מזמינים** באינטרנט. מה אתם מזמינים?

ואם יש מסיבה – אני מזמין חברים... שואלים את מי הם מזמינים וכו'.

השיעור שלנו **מתחיל** בשעה... וההפסקה? ההפסקה מתחילה ב...

מה עושים בשיעור? המורה מלמד, **מסביר**, בודק...

והתלמידים?

מקשיבים, ישנים, יושבים, משחקים בטלפון, מעתיקים מהלוח / במבחן, חושבים

מה עושה תלמיד טוב? מה עושה תלמיד לא טוב?

מי מצליח? מי לא?

כותבים על הלוח:

<i>שם כולל</i>	<i>כ"א</i>	<i>כ"ב</i>	<i>י"ג</i>	<i>י"ד</i>
להרגיש	מרגישות	מרגישים	מרגישה	מרגיש
להזמין את מ...	מזמינות	מזמינים	מזמינה	מזמין
להתחיל	מתחילות	מתחילים	מתחילה	מתחיל

תוך כדי השיחה רושמים על הלוח את הפעלים הרלוונטיים מבניין הפעיל ומקנים את המילים החדשות הקשורות ללימודים והנמצאות במילון של תחילת היחידה.

בשלב השלישי מציפים את הכלל.

בשלב הרביעי עושים תרגיל זוגות עם שאלות שבהן מופיעים פעלים מהקבוצה שנלמדה, ולמשל:

איך אתם מרגישים היום?

מה אתם מזמינים מהאינטרנט?

אתם מקשיבים למורה בשיעור עברית?

אתם רוצים להצליח במבחן?

אחרי ששאלו זה את זה כל תלמיד מדווח על דבר אחד ששאל את בן זוגו לשיחה.

בתרגיל הזה התלמידים צריכים לעשות המרה של גוף, אבל עיקר מטרתו היא להרגיל אותם לעבודה בזוג.

בשלב החמישי מקנים את מילות הזמן "לפני ה..." ו"אחרי ה..." בהקשרים שונים המעניינים את הכיתה, כמו למשל: מה הם עושים לפני השיעור? מה הם עושים השיעור? מה הם עושים לפני הרמדאן?

מתרגלים את הפועל בעמ' 81 – 82 "לפני המבחן" ו"אחרי המבחן".

מבקשים מהתלמידים להשלים את הפעלים החסרים ואחר כך בודקים את מה שכתבו. בזמן שהתלמידים כותבים כדאי לעבור ביניהם, ועדיף להתחיל עם התלמיד החלש ביותר. לעזור למי שצריך, להאיר את טעויותיהם של אחרים כדי שיבינו שעשו טעות ויתקנו בעצמם.

לאחר מכן בודקים שגם הבינו את מה שקראו:

אז... מה עושים לפני המבחן? *התלמידים מקשיבים אמורה, הם משגיקים אמבנה, הם לא מרשימים טוב למה? כי יש מבנה.*

ומה עושים אחרי המבחן? *התלמידים לא משגיקים כולו. הם מרשימים טוב למה? כי אין מבנה, האורים מסבירים אבל התלמידים לא מקשיבים למה? כי אין מבנה.*

בשלב השישי מקנים את המבנים "כל + שם עצם לא מיודע" באמצעות הצורות "כל יום" ו"כל לילה", למשל מה אנחנו עושים כל יום – כל יום אוכלים ארוחת בוקר, כל יום לומדים מילים חדשות בעברית? וכו'.

לאחר מכן מקנים את המבנה "כל היום" דרך סיפור שמתאים לכיתה.

בשלב השביעי קוראים את הקטע המציג בעמ' 80 עם שאלה מנחה יחסית קשה: אומרים: בטקסטים (א+ב) מספרים על באסל ועל אורית. מי תלמיד טוב ומי תלמיד לא כל כך טוב?

אחרי שקוראים ואומרים את התשובה שואלים איך הם יודעים.

באסל תלמיד טוב - הוא כותב את כל המילים על צף, אומד ככל מקום, אומד עם חבריו, אומד באוטובוס.

*אורית - לא אומרת, רק קוראת ספרים, היא קוראת כל היום וכל הלילה,
היא לא כותבת הכתבות.*

שואלים:

מה אתם חושבים: למה אורית לא לומדת? למה היא לא מצליחה? היא לא רוצה?

אם היא רוצה להצליח – מה היא צריכה לעשות?

התלמידים אומרים מה היא צריכה לעשות?

עורכים שיחה בין דניאל ואורית, תחילה במליאה וההמשך בזוגות.

בשלב השמיני קוראים את הטקסט "מבחנים" בעמ' 82 - 83, שהוא בעצם הבסיס למשחק תפקידים, שאותו ניתן לפתח כיד הדמיון הטובה ובעזרת שיתוף הפעולה של התלמידים. חשוב לזכור שהמטרה היא לתרגל את המבנה צריך + שם פועל ולהפוך אותו לפועל נטוי.

הצעות למשחקי תפקידים: מוסא מדבר עם הכיתה שלו. מוסא אומר: "אתם צריכים להקשיב בשיעורים..." אהמד, התלמיד המצטיין אומר "אבל אני מקשיב..." וגם רימא, שלא כל כך לומדת, אומרת: "גם אני לומדת..." גם כאן אפשר לשאול את התלמידים שאינם משתתפים פעילים בשיחה: "מה אהמד אומר?" – כדי לעודד אותם להשתמש בדיבור עקיף.

עושים את המשימה בעמ' 83 ואת תרגיל הזוגות שבעקבותיה.

ג'. הקניית המבנים אוהב + שם עצם ואוהב + שם פועל

הערה למורים:
חשוב לעמוד על המשמעויות המדויקות של "אוהב" ושל "רוצה" בעברית.
"אוהב" הוא משהו שאתה עושה הרבה ואתה אוהב לעשות, כמו תחביב,
ואילו "רוצה" הוא משהו שאתה לא עושה, אבל רוצה לעשות.
אצל דוברי ערבית יש נטייה להשתמש ב"אוהב" במקום ב"רוצה",

כך למשל יכול תלמיד לומר "אני אוהב לטוס לאמריקה", אבל לא מכיוון שהוא טס לעיתים קרובות לאמריקה, אלא להיפך, משום שאף פעם לא היה שם וזה מה שהוא רוצה.

אחרי שדיברנו הרבה על מבחנים ועל לימודים ואיך להצליח, שואלים: מי אוהב מבחנים? מי אוהב ללמוד?

אז מה כן אוהבים?

התלמידים אומרים את הדברים שהם אוהבים ואת הדברים שהם לא אוהבים לעשות. בשלב הזה אפשר להקנות את שני המבנים יחד, כך שאם יאמרו שהם אוהבים שוקולד, למשל, זה בסדר, ואנחנו נאמר: היא אוהבת שוקולד, היא אוהבת לאכול שוקולד.

חשוב שכל אחד מהתלמידים יאמר מה הוא אוהב לעשות. גם כאן ניתן לבקש מתלמיד אחר לומר בדיבור עקיף מה אמרו.

כותבים על הלוח את מה שהתלמידים אמרו.

בשלב השני מציפים את הכלל.

וממשיכים לתרגל על ידי חיפוש חוקיות בתוך דבריהם, ולמשל:

אם יש מכנה משותף בין אנשים (התלמידות אוהבות לישון, התלמידים אוהבים לאכול);

אם יש דברים שאנחנו אוהבים בתנאים מסוימים (אני אוהב לאכול אבל אני לא אוהב לאכול במסעדות).

מחברים שאלות במבנה מי אוהב + שם פועל.

המורה שואל: מי אוהב שוקולד? או מי אוהב לאכול שוקולד?

התלמידים עונים, ואחד מהם שואל שאלה חדשה עם המבנה הזה וכך הלאה.

התרגיל הזה נחמד כי הוא עוזר להעמקת ההיכרות בין המשתתפים.

חשוב מאוד לתרגל תרגילים מסוג זה כדי שהתלמידים יתיידדו עם שם הפועל.

בשלב השלישי קוראים את הטקסט "בכיתה של טלי" בעמ' 84. טקסט זה משמש מעין פתיח לטקסט "בית ספר בלי מבחנים".

ד'. הקניית המבנה יכול + שם פועל

הערה למורה:
המבנה יכול + שם פועל מתקיים רק כשמצורף אליו שם הגוף, ולמשל:
אני יכול לאכול..., הוא יכול ללכת...
אבל לא כשהכוונה היא כללית, כי אז אנחנו משתמשים במבנה אפשר
/ אי אפשר, ולמשל:
אפשר לאכול..., אפשר ללכת...

בשלב הראשון שואלים: מי יכול לספור מ-1 עד 20?

מי יכול לספור מ-1 עד 20?

מי יכול לאכול שתי פיצות? וכו'.

דרך השאלות האלה בודקים שהם מבינים.

מבקשים מהתלמידים לחבר שאלות נוספות.

כותבים אותן על הלוח.

המורה פונה לתלמיד באחת השאלות שעל הלוח, ושואל אותו:

אחמד, אתה יכול לאכול שתי פיצות?

רינא, את יכולה ללכת לקניון עכשיו?

לפי התשובות המורה אומר: אחמד יכול... רינא יכולה...

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי נותנים לתלמידים לשאול זה את זה שלוש שאלות מהשאלות שעל הלוח.

במליאה כל אחד מספר על בן זוגו לתרגיל – מה הוא יכול ומה הוא לא יכול.

חשוב לא לדלג על הקטע הזה כי הוא חשוב.

ממשיכים בתרגיל זוגות.

המטרה: לתרגל שם + רוצה / צריך / יכול / אוהב + שם פועל

מתארים את הסיטואציה: שני חברים יושבים בכיתה. אחד עצוב ואחר רוצה לעודד אותו, ולכן שואל אותו כל מיני שאלות:

אתה רוצה ללכת לקניון? לנסוע לים?

והחבר עונה, כפי שעונה. רומזים לו שישתמש במבנים הנ"ל, ולמשל: אני לא יכול, אני צריך ללמוד.

אתה רוצה לשתות קפה?

לא, אני...

כדאי שעל הלוח ייכתב:

רוצה

צריך

אוהב

יכול

שוב לעמוד על ההבדל בין "רוצה" ו"צריך". צריך ללמוד למבחן או רוצה ללמוד למבחן.

אפשר לחלק תפקידים בעל פה:

אתה עובד, ואתה רוצה ללכת לשוק.

את לומדת, ואת רוצה לנסוע ליפו.

עושים את התרגילים בעמ' 87.

ואפשר לחלק לתלמידים כרטיסיות עם שני חלקים, שבחלק העליון נמצאות ההצעות של החבר שרוצה לעשות משהו ובתחתון מה החבר צריך / רוצה לעשות.

ללכת לקניון	לנסוע לרמאללה	ללמוד מילים
לשתות קפה בבית קפה	ללכת לים	ללמוד למבחן
לטייל ליד הים	ללכת למסעדה	לעשות שיעורי בית
ללמוד למבחן	ללכת לסופרמרקט	ללכת לים

אחד המשחקים שהתלמידים עשו בזוגות – מוצגים בכיתה. חשוב מאוד. לא לוותר על החלק הזה!

כשיעורי בית, בזוגות, אפשר לתת משימת תשאול – מכינים טקסט קצר (בכיתה) שבו יציגו את עצמם וישאלו אם הם יכולים לשאול את האדם אתו מדברים שאלות (מכינים בכיתה). יהיה עליהם לפנות לאנשים שהם אינם מכירים ולשאול אותם את השאלות, וגם לצלם את השיחה. השאלות יכולות להתייחס לכל מה שהם יודעים לשאול.

בשלב הרביעי קוראים את הטקסט "בית ספר בלי מבחנים?" בעמ' 85.

לפני הקריאה שואלים: "מי אוהב מבחנים? תלמידים? מורים?"

יש בתי ספר בלי מבחנים?"

קוראים את הטקסט עם שאלות מנחות. להלן הדגמה של תיהלוך הטקסט צעד אחרי צעד, מכיוון שזהו הטקסט המשמעותי הראשון.

בית ספר בלי מבחנים?

שאלה: יש בית ספר בלי מבחנים? בבקשה לקרוא שאלו שורות

כשאנחנו שומעים את המילה "בית ספר" או "לימודים", אנחנו גם שומעים את המילה "מבחנים". מי אוהב מבחנים? תלמידים? לא. מורים? אולי... אז למה יש מבחנים? ואולי יש בית ספר בלי מבחנים? יש בתי ספר בלי מבחנים!

גשובה: יש

שאלה: איפה? תמשיכו לקרוא.

בבתי ספר "דמוקרטיים" (مدارس ديمقراطية), למשל, אין מבחנים ואין שיעורי בית. אז איך לומדים שם? התלמידים מטיילים, מקשיבים למורים ומשחקים. התלמידים אוהבים את בית הספר וגם המורים.

גשובה: בבית ספר דמוקרטי

שאלות נוספות: מה אין שם? איך לומדים שם?

התלמידים אוהבים ללמוד בבית הספר? והמורים - אוהבים ללמוד?

יש עוד בתי ספר כלי מבנים? תמשיכו לקרוא.

יש גם "בית ספר בבית". בבתי ספר בבית ה"תלמידים" לא צריכים ללכת לבית הספר כי בית הספר בבית. הם לא צריכים לכתוב שיעורי בית, כי אבא ואימא המורים. ה"תלמידים" יכולים לישון עד 12:00. הם יכולים גם ללכת לחברים, או להזמין חברים הביתה, או לשחק עם החברים בפארק. אבל הם גם צריכים ללמוד. הם צריכים לקרוא ולכתוב, ולפעמים הם גם צריכים לכתוב מבחן.

גשובה: יש. יש בית ספר בבית.

שאלה: מה זה "בית ספר בבית"?

גשובה: הילדים לא הולכים לבית ספר. הם בבית. אבא ואימא המורים.

שאלה: מה ה"תלמידים" עושים?

גשובה: הם ישנים עד 12, הם הולכים לחברים, מצמינים חברים הביתה ומשחקים עם חברים בפארק. הם קוראים וכותבים וגם כותבים מבנים

שאלה: מה הם לא עושים?

גשובה: לא הולכים לבית ספר.

שאלה: למה?

גשובה: כי בית הספר בבית.

שאלה: מה עוצה הס לא עושים?

גשובה: הס לא עושים שיעורי בית.

שאלה: אמה?

גשובה: כי הס בבית...

גם בישראל יש בית ספר בבית? גמשיכו לקרוא.

גם בישראל יש בית ספר "דמוקרטיים" וגם "בתי ספר בבית". מה אתם אומרים על זה?

פעילויות אחרי הקריאה:

שאלה כללית:

אז מה התלמידים בבית ספר בבית יכולים לעשות ומה הם צריכים לעשות?

עונים על שאלות 1 – 3 בעמ' 85 (או שנותנים אותן כשיעורי בית).

דיון:

שואלים את התלמידים מה הם חושבים על כך. מי חושב שזה טוב (ולמה) ומי חושב שזה לא טוב (ולמה).

משחק תפקידים:

עורכים שיחות שבהן מדגישים את מה שהתלמידים עושים או לא עושים, יכולים לעשות וצריכים לעשות. למשל בין שני ילדים, שאחד מהם לומד בבית ואחד בבית ספר, או בין הורים שלאחד מהם ילד בבית ספר ולאחר יש ילד שלומד בבית.

בשלב החמישי כותבים מייל. הכתיבה צריכה להיעשות בכיתה.

סעיף 4 – אתם ילד ב... (אומרים את שם הישוב) ואתם לומדים בבית. אימא שלכם רוצה שיהיה לכם חבר. יש ילד באמריקה, שלומד בבית ספר, שגם אימא שלו רוצה שיהיה לו חבר. אתם כותבים לו מייל. אתם מספרים מי אתם, מי במשפחה, איפה אתם גרים, ועל בית הספר בבית – איך אתם לומדים, מה אתם עושים...

הרעיון הוא שיכתבו במבנה של מכתב על התוכן אותו קראו, מנקודת מבט שונה.

עם סיום הכתיבה – קוראים כמה דוגמות. לפני הקריאה נותנים משימת האזנה – הילד אוהב את בית הספר בבית?

חשוב להפנות את תשומת ליבם של התלמידים למבנה של מייל / מכתב:

פתיח ובו פנייה לחבר

סגיר ובו סיום (להתראות, נשיקות) + השם שלהם (חשוב מאוד!!!)

המייל עצמו – להתחיל עם הידוע, ולהמשיך בדבר החדש (הלמידה בבית ספר בבית).

ה'. טקסט למתקדמים

עמ' 88 מיועד לתלמידים טובים מאוד וכדאי לתת אותו רק אם נושא המבחנים עוד לא מוצה.

ו'. הקניית המספרים המונים בזכר ובנקבה 11 – 19

הערה למורה:

המספרים בזכר משמשים רק למניית דברים בזכר,

המספרים בנקבה משמשים לשתי מטרות:

1. לציון מספר סתמי, כגון מספר טלפון, אוטובוס, בית

2. למניית דברים בנקבה

כולל ציון גיל בשנים (ילמדו על כך ביחידה הבאה)

המספרים יכולים להילמד בכל נקודת זמן ביחידה זו.

מקנים את המספרים בנקבה על ידי תרגול סתמי.

אומרים את המספרים קדימה ואחורה, לאט ומהר, בדילוגים של שתיים, בזריקת כדור וכו'.

אומרים מספר טלפון ומספר תעודת זהות – הזדמנות טובה לתרגול;

שואלים כמה דברים יש, למשל על ידי כך שאומרים: **תלמידות** וכותבים מספר על הלוח והתלמידים יאמרו צירוף נכון.

עוברים לזכר ומתרגלים כנ"ל.

קוראים את טבלת המספרים ופותרים את עמ' 86. עושים את הראשון ביחד כדי לוודא שהם עושים נכון.

ז'. חזרה

בעמ' 89 – 90 מצויים תרגילי חזרה:

תרגיל 1 - השלמה של מילות יחס

כדאי לרשום לתלמידים את כל מילות היחס שנלמדו עד כה,

ומתחיתהן את הפעלים שמשתמשים בהם במילות היחס האלה:

א	על	עם	מ / מה	ל	ב
			מ+ה=מה	ל+ה=ל	ב+ה=ב
מסביר	חושב	מדבר	בא	מקשיב	מטייל
מזמין				הולך	קונה
אוהב				טס	גר
שומע				בא	נמצא
שותה				נוסע	מצליח
אוכל				מספר	

לתרגול – כדאי לבקש מהתלמידים לומר משפטים עם הפעלים.

תרגיל 2 - קריאת טקסט וחיבור שאלות

גם כאן כדאי לרשום לתלמידים את מילות השאלה שנלמדו, מעין חזרה על מה שנלמד.

יש להפנות את תשומת ליבם לכך ש:

על השאלה "לאן" (שאינן בה י') עונים ב"ל"

על השאלה "איפה?" עונים ב"ב"

על השאלה "מאין" / "מאיפה" – ב"מ" או "מה-"

תרגיל 3 - השלמת פעלים

התרגיל הזה הוא תרגיל חשוב, ואם רוצים להצליח בו צריך להבין את הקטע כולו, לעבור בין שמות פועל ובין פעלים נטויים בגופים שונים.

הכתיב של הפועל צריך להיות מדויק – יקרה שיכתבו "עבוד" למרות שאומרים "עובד" וגם קוראים "עובד" אחרי שיכתבו.

גם כאן כדאי לעשות רשימה של כמה שיותר פעלים שנלמדו על הלוח, לפי קבוצות:

לומד	לומדת	לומדים	לומדות	ללמוד
כותב	כותבת	כותבים	כותבות	לכתוב
קורא	קוראת	קוראים	קוראות	לקרוא
יושב	יושבת	יושבים	יושבות	לשבת
בא	באה	באים	באות	לבוא
טס	טסה	טסים	טסות	לטוס
קונה	קונה	קונים	קונות	לקנות
שותה	שותה	שותים	שותות	לשתות
מדבר	מדברת	מדברים	מדברות	לדבר
מחפש	מחפשת	מחפשים	מחפשות	לחפש
מסביר	מסבירה	מסבירים	מסבירות	להסביר
מתחיל	מתחילה	מתחילים	מתחילות	להתחיל

כדאי להפנות את תשומת ליבם לצורות הקשות – מודגשות בטבלה.

כדאי להראות להם את ההבדלים בין הקבוצות – שיאמרו את הפעלים ושימו לב ל"מוזיקה".

לסיום החזרה כדאי לבקש מהם שיכתבו על עצמם כל מה שהם יודעים – עם המטלה: "כתבו מי ומה אתם", ואם זאת קבוצה לא חזקה כדאי לתת שבלונה, כל קבוצה עם התכנים המתאימים לה. המטרה היא שיידעו להציג את עצמם, ולמשל:

אני סאנדו. אני גרה בבית גינא. אני מורה. אני עובדת בבית ספר ... לבנים.
אני מלמדת ערבית ומתמטיקה. כל יום אני עובדת, אבל ביום שישי אני לא
עובדת. ביום שישי אני לומדת. אני לומדת גואר שני במכאלה... בבוקר אני
קמה, אוכלת ארוחת בוקר ובאה למכאלה. ביום שישי אני מדברת רק
עברית. בשעה 15:00 אני הולכת הביתה, מכשלת ארוחת צוהריים, מלמדת
את הילדים שלי והולכת לישון.

יחידה 7 – בעיות, בעיות...

נושאים לשוניים:

מילת היחס ל' בנטייה

משפטי שייכות בהווה

נושאי תוכן:

מה יש ל... ומה אין ל...

בעיות

הישגים בסוף היחידה:

התלמידים יוכלו לספר על המשפחה שלהם, ולמשל:

אני אמר, יש לי משפחה גדולה. יש לי אבא ואימא. אבא עובד ב... ואימא עובדת ב... יש לי שני אחים ואני אוהב אותם. נני נשאה ויש לה שני ילדים. היא מורה. היא עובדת בבית ספר. יסמין רווקה...

ואני - אני אמר, ואני אומר עכשיו עברתי אני רווק וזה טוב.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. מילת היחס ל'	<ol style="list-style-type: none"> 1. משחק "טלפון שבור" עם הפועל "אומר" 2. שיחה עם פעלים נוספים 3. הצפת הכלל 4. הקניית הפועל "דואג" בליווי מילת היחס ל' בנטייה 5. דף עבודה
ב'. משפטי שייכות בהווה - יש / אין + ל' בנטייה + שם עצם (יש לי בעיות)	<ol style="list-style-type: none"> 1. שיחה עם אוצר מילים מוכר עם שאלות בסגנון "יש לך...?" 2. הקניית המילים החדשות של היחידה שאינן מתחום המשפחה, תוך שימוש במבנה החדש 3. תרגול המבנה החדש עם אוצר מילים חדש

<p>4. הוספת המבנה "למי יש..." עם התשובה "לי יש..." משחק עם כרטיסיות</p> <p>5. תרגילים א' וב' בעמ' 98</p> <p>6. הקניית המילה "אם" למשפט תנאי בהווה</p> <p>7. קריאת השיחה בעמ' 92</p> <p>8. קריאת הבלוג בעמ' 94</p> <p>9. כתיבת בלוג חיובי</p>	<p>ל + שם + יש / אין + שם עצם (לאחמד אין בעיות)</p> <p>אוצר מילים חדש, ובו גם המילה "אם" – במשפט תנאי רק בהווה</p>
<p>1. הקניית אוצר מילים בנושא של משפחה</p> <p>2. קריאת הטקסט "המשפחה של אחמד" בעמ' 95 + שרטוט עץ משפחה + משחק</p> <p>3. בזוגות – מספרים זה לזה על המשפחה ומשרטטים</p> <p>4. כתיבה "המשפחה שלי"</p> <p>5. פרזנטציה</p>	<p>ג'. אוצר מילים בנושא של משפחה + משפט שמני</p>
<p>תרגילי חזרה בעמ' 100 - 102</p>	<p>ד'. המשך תרגול – תרגילי חזרה</p>
<p>קריאת הטקסט "יש להם כסף או אין להם כסף?" בעמ' 98 - 99</p>	<p>ה'. רשות – טקסט קשה</p>
<p>ראיון מצולם ובו חבר / קרוב משפחה מספר על המשפחה</p>	<p>ו'. שיעורי בית</p>

א'. הקניית מילת היחס ל'

הפעלים (המופיעים עד יחידה 6) אליהם אפשר לצרף את מילת היחס ל' בנטייה:

מקשיב, אומר, מספר, מסביר.

השלב הראשון הוא להקנות את מילת היחס ל' בנטייה עם פועל מוכר, למשל עם הפועל "אומר".

דרך ההקנייה יכולה להיות דרך המשחק "טלפון שבור".

אומרים לתלמידים שהיום משחקים. מסבירים את המשחק:

אני חושב על מילה, ואז אני אומר את המילה לאחמד. אני אומר לו (מצביעים על אחמד) את המילה בשקט (מדגימים). אחמד אומר את המילה ליוסף, גם הוא אומר לו – למי? נכון, ליוסף – בשקט. אחר כך יוסף אומר את המילה לנו, הוא אומר לה את המילה בשקט...

בזמן ההקנייה כותבים על הלוח את המילים:

הוא הוא

לו לה

עושים שני סיבובים של מילים, ואחרי זה, כאילו כדי לבדוק מי אמר מה למי מבקשים מהם לומר מי אמר מה למי. תוך כדי השיחה מוסיפים את המילים לי, לך, לך וכותבים על הלוח:

אני אנה את הוא הוא

לי לך לך לו לה

עושים עוד סבב אחד או שניים ואז שואלים מה אנחנו לומדים.

בשלב השני מוסיפים את הפעלים האחרים שנלמדו עד כה: מקשיב, מספר, מסביר (ואחר כך גם את קונה).

ומקנים באמצעות שימוש בהם את המשך הנטייה, וכותבים אותה על הלוח:

אני אנה את הוא הוא היא אנה את את הם הם

לי לך לך לו לה לנו לכם לכן להם להן

בשלב השלישי מציפים את הכלל.

בשלב הרביעי מקנים את הפועל "דואג", שאליו יש לדוברי הערבית נטייה לצרף את מילת היחס "על". אפשר להקנות את הפועל דרך שיחה על התלמידים שלא הגיעו היום לשיעור, ולומר: מי יודע איפה... למה הוא לא פה? אני דואגת לו. וכך עם כל התלמידים שלא הגיעו. ואחר כך להרחיב את היריעה ולומר למי עוד דואגים ולמה, ולמשל: אני דואגת לחברה שלי. אני דואגת לה כי... (ללא מילת השאלה למי).

בשלב החמישי נותנים לתלמידים את דף העבודה, שנמצא בעמוד הבא. בזמן שהתלמידים עובדים כותבים על הלוח את אוצר המילים לתרגיל הבא.

במטרה להקל על התלמידים להבין מי מדבר (ובאיזה גוף צריך להשתמש כשכותבים את התשובה) כדאי להזמין זוג תלמידים שיציגו בפני הכיתה את הסעיף הראשון.

דף עבודה לתרגול מילת היחס ל' בנטייה

א'. השלימו את השיחות עם מילות היחס

אי, אק, אק, או, אה, אנו, אכס, אכן, אהס, אהן.

1. רינא: היי אחמד, אני רוצה לספר __ על העיר ירושלים.

אחמד: טוב רינא, אז אני מקשיב __.

2. יוסף: דועא, אני רוצה לקנות __ כרטיס למוזיאון.

דועא: למה אתה רוצה לקנות __ כרטיס למוזיאון?

יוסף: כי את אוהבת מוזיאונים ואני אוהב לקנות __ דברים.

3. אימא: מחמד ואחמד, אני צריכה לקנות __ בגדים חדשים.

מחמד: אני לא **צריך** בגדים חדשים.

אימא: אז אני לא קונה __ בגדים חדשים.

אחמד: ואני לא **רוצה** בגדים חדשים.

אימא: אז גם __ אני לא קונה בגדים חדשים. איזה כף, אני לא צריכה ללכת

לקניון!

ב'. קראו את הסיפור וענו על השאלות שאחריו.

היום יוסף טס ללונדון ואימא דואגת לו, אבל יוסף אומר לה:
"אימא, הכול בסדר". הוא מסביר לה לאן הוא טס, מתי ואיך...
אימא מקשיבה לו ואומרת לאבא: "אני אומרת לך, זה לא טוב..."

_____ "דואגת לו" – למי? _____ "הוא מסביר לה" – למי?

_____ "אימא מקשיבה לו" – למי? _____ "אני אומרת לך" – למי?

ב'. משפטי שייכות בהווה –
יש / אין + ל' בנטייה + שם עצם (יש לי בעיות)
ל + שם + יש / אין + שם עצם (לאחמד אין בעיות)

הערה למורים:
שאלה: יש לך...? תשובה: יש לי...
שאלה: למי יש...? תשובה: לי יש...

בשלב הראשון המורה כותב על הלוח את אוצר המילים המוכר, שדרכו אפשר לתרגל את הנושא החדש. זאת גם דרך טובה לחזרה. אפשר לכתוב את המילים במפוזר על כל הלוח, ולהשאיר מקום רק למילים החדשות. המיון שלהלן הוא עבור המורה בלבד.

מיחידה 1 – מורה

מיחידה 2 – בית, טלוויזיה, טלפון, מחשב, עט, עיפרון, שיעור

מיחידה 3 – חנות, מסעדה, שקט

מיחידה 4 – מים, מקום, ממתקים

מיחידה 5 – חלום, משפחה, עבודה

מיחידה 6 – אימא, דף, חבר, טעות, מבחן, שיעורי בית

המורה אומר: "יש לי..." + מילה מהרשימה הנ"ל, משהו שמתאים לכיתה.

מתרגלים את המבנה החדש יש + ל בנטייה + שם עצם (+שם תואר) עם שאלות פשוטות "יש לך...?"

בשלב השני המורה מוסיף את אוצר המילים החדש של היחידה – את כל המילים שלא שייכות לתחום המשפחה:

בלוג, זמן, יום הולדת, כוח, כסף, מכונית, שם

בשלב השלישי מרחיבים את השאלות על ידי כך שמוסיפים מילים נוספת לשאלה: יש לך מכונית? איזו מכונית יש לך? וכו'

בשלב הרביעי המורה אומר: אני רוצה לקנות קפה. למי יש כסף?

מתרגלים עם מצבים נוספים, שהמורה מכין, ולמשל:

יש מבחן ואין לי עט. מה אני שואל?

אני רוצה לדבר עם... (שם של מישהו שלא הגיע לשיעור היום), אבל אין לי טלפון. מה אני שואל?

מכינים כרטיסיות ובהן מתוארים מצבים. כל תלמיד ישאל את הכיתה שאלה לפי המצב שמתואר בכרטיסיה שלו. הכיתה יכולה להגיב בדרכים שונות – לומר: "לי יש...", "לי אין...", לשאול: "למה אתה צריך...?" (הזדמנות טובה לחדד שוב את ההבדל בין רוצה וצריך).

חשוב מאוד להקנות גם את המבנה "ל... יש / אין..." – הוא לא פשוט.

בשלב החמישי פותרים את תר' א' וב' בעמ' 98. את הסעיף הראשון עושים ביחד כדי לוודא שהם מבינים מה צריך לעשות, ואחרי שעשו בודקים שעשו נכון. בזמן שהתלמידים פותרים – צריך לעבור ביניהם, לעזור למי שצריך, לעודד את מי שעייף...

בשלב השישי מקנים את מילת התנאי "אם" למשפטים בהווה בלבד – אם יש לי ילד – אני אימא או אבא" וכו' עם אוצר המילים המוכר.

בשלב השביעי קוראים את השיחה של אימא ודניאל, בעמ' 92.

לפני הקריאה שואלים: מי מדבר עם מי בשיחה?

משימת קריאה: מה יש לדניאל ומה אין לו?

התשובות:

יש או אכזב, עבודה, גברים טובים, כסף, מורה מצוינת, ציונים טובים ויש
או גם בעיה.

אין או זמן אמור.

קוראים את השיחה במשחק תפקידים.

בשלב השמיני קוראים את הבלוג של אורית בעמ' 94, עם משימת הקריאה:

מה יש לאורית ומה אין לה?

התשובה תהיה:

יש לה בית קטן, משפחה גדולה, הרבה שיעורי בית, גברים, עבודה קשה
ואימונים קשים.

שאלה: היא אוהבת את החיים שלה?

תשובה: לא.

שאלה: למה?

תשובה: כי הכול לא טוב.

שאלה: באמת? הכול לא טוב? אין לה כלום?

הכוונה היא להביא את הלומדים לראות את מה שיש לאורית: יש לה בית, יש לה משפחה, יש לה עבודה, יש לה חברים, יש לה כסף ללמוד במכללה, יש לה כסף כי היא עובדת.

עושים משחק תפקידים בין אורית ושתי חברות. אורית מספרת להן על החיים הלא טובים שלה. החברות משכנעות אותה שהחיים שלה טובים.

אחרי השיחה, **כשלב שמיני**, אפשר לבקש מהתלמידים לכתוב בלוג חדש, חיובי.

ג'. אוצר מילים בנושא של משפחה + משפט שמני

בשלב הראשון מקנים את אוצר המילים שקשור למשפחה, דרך הצגת משפחתו שלו או דרך משפחה מפורסמת.

חשוב לומר בצורה ברורה את שם המספר.

בשלב השני קוראים את הטקסט על המשפחה של אחד בעמ' 95 עם משימת האזנה:

מה יש לאחמד?

כשהתלמידים מתחילים לקרוא מציירים על הלוח את עץ המשפחה כפי שהוא מופיע בעמ' 96.

כשיסיימו לכתוב מראים להם את העץ ומסבירים:

בנים במלבן, בנות בעיגול; בעל ואישה מחוברים על ידי קו, ילדים יוצאים מהקו הזה; סבא וסבתא למטה, אבא ואימא באמצע ונכדים למעלה.

מבקשים מהם למלא את העץ, בספר, בעמ' 96. צריך לומר להם שלא על כולם כתוב בטקסט.

אחרי שהם ממלאים בודקים ביחד. מוודאים שהכול ברור.

משחקים משחק – מישהו בוחר להיות דמות מהמשפחה של אחד. הכיתה שואלת אותו שאלות שעליהן הוא יכול לענות רק ב"כן" ו"לא". על הכיתה לגלות מיהו. אחרי שמגלים מיהו – הוא מספר על משפחתו מנקודת מבטו, למשל: אני היבה, אני רווקה. יש לי שלושה אחים ושתי אחיות. יש לי אבא ואימא, יש לי סבא וסבתא. יש לי שני דודים ושתי דודות.

בסוף מספרים על המשפחה מנקודת המבט של סבא, בגוף שלישי:

לסבא יש... – בעמ' 96 יש משימה לכתוב על המשפחה של סבא מנקודת המבט שלו. אפשר לתת לתלמידים ואפשר לדלג.

בשלב השלישי עבודה בזוגות – כל אחד מספר לבן זוג למשימה על המשפחה שלו. מראש אומרים שמספרים רק מה שרוצים. בן הזוג מצייר את עץ המשפחה של החבר, לפי מה שהוא מבין מדבריו (אפשר בספר בעמ' 97). כמובן שאחרי זה מתחלפים.

במליאה כל אחד מספר על המשפחה של השותף שלו למשימה. לא צריך לספר הכול. התלמידים שהקשיבו צריכים לשאול את המספר שאלות על משפחתו של החבר – תרגיל האזנה.

בשלב הרביעי כל אחד כותב על המשפחה שלו, כמו הטקסט על אחמד.

חשוב שהכתיבה תהיה בכיתה.

המורה כותב מחוון על הלוח ומבקש מהתלמידים שיבדקו את מה שכתבו לאור הדברים האלה. שלושה דברים:

1. אימא ואבא עם א' בסוף
2. נקודה ללא רווח לפניו, פסיק כמו פסיק בעברית, סימן שאלה לכיוון הנכון
3. ש', ו' וב' מתחברות למילה שאחריהן

בשלב החמישי, ביום למחרת, התלמידים יספרו על המשפחה שלהם לכיתה – כפרזנטציה.

הטקסט המצופה הוא כדלקמן:

אני רוצה לספר לכם על המשפחה שלי.

יש לי אבא ואימא... אבא... אימא... (מספרים כמה דברים שהאמיצים יכולים להבין, דברים שלא כל השוברים).

יש לי שני אחיות - שרה ונעה, ואם אבא - ניר.

האמא הגדולה, שרה, נשאה. יש לה שלושה ילדים - ראמי, רינא ונור.

האמא הקטנה, רינה, נשאה ויש לה שני ילדים - יוני ורונן.

האם ניר רווק. אין לו אישה ואין לו ילדים.

הערה למורים:

למה יש לשים לב:

- 1. שהתלמידים יבטאו נכון את המילים אחים (ולא יאמרו אחאים), שהריבוי של אחות הוא אחיות.**
- 2. שיאמרו נכון: ל... יש ... ילדים: ... בנים ו... בנות, כי בעברית הסך הכול מצוין על ידי המילה "ילדים" והפירוט על ידי בנים ובנות, בשונה מהערבית, בה גם הבנים מצוינים כילדים. ולמשל: לסבא יש חמישה ילדים: שלושה בנים ושתי בנות. (שלא יאמרו: יש לו חמישה ילדים: שלושה ילדים ושתי בנות).**
- 3. שיאמרו: יש לי שלושה ילדים ולא: אני אימא לשלושה ילדים.**

ד'. המשך תרגול – תרגילי חזרה

פותרים את התרגילים בעמ' 100 – 102 בכיתה, עם בדיקה

ה'. רשות - טקסט קשה

אם התלמידים ברמה גבוהה, או אם יש בקבוצה תלמידים ברמה גבוהה – אפשר לקרוא את הטקסט בעמ' 98 – 99 "יש להם או אין להם כסף?"

ו'. שיעורי בית

- 1. לבקש מחבר / קרוב משפחה שיספר על המשפחה שלו ולצלם סרטון. אפשר לשאול שאלות תוך כדי הצפייה בסרטון או אחריו. את הסרטון שולחים למורה, ולמחרת מספרים על המשפחה של המרואיין.**
- 2. ללמוד את המילים שבמילון להכתבה**

יחידה 8 - חתונה

נושאים לשוניים:

הפועל – התפעל שלמים הווה

מספרים 20 – 90

בן כמה? בת כמה? בני כמה?

מילת היחס "את"

נושאי תוכן:

משפחה, חתונה, גיל

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר בני כמה בני המשפחה שלהם.
2. התלמידים יוכלו לספר מה עושים בבוקר.
3. התלמידים יוכלו לספר מה הם אוהבים.
4. התלמידים יוכלו למנות חפצים עד 100 בזכר ובנקבה.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – התפעל שלמים הווה	1. הקניית הפועל "מתרגש" הקניית הפעלים: "מתקלח", "מתגלח", "מתלבש", "מתאפר", "מתרחץ" הקניית פעלים נוספים: "מתאמן", "מתפלל" 2. הצפת הכלל 3. תרגול בזוגות 4. כתיבה
ב'. חתונה תרגול התפעל אוצר מילים הקשור לחתונה	1. הפועל "מתחתן" 2. הקניית אוצר מילים הקשור לחתונה 3. בעמ' 105 התרגיל "לפני החתונה" 4. קריאת הקטע המציג 5. קריאת הטקסט "אחרי החתונה – טיול" בעמ' 106 6. משחק תפקידים

<p>ג'. נזירים</p> <p>1. מי לא מתחתן? נזירים – שיחת פתיחה</p> <p>2. קריאת הטקסט "חיים במנזר" בעמ' 107 + בדיקת הבנה</p> <p>3. משחק תפקידים</p> <p>4. כתיבה</p>	<p>1. הקניית המספרים 20 – 90</p> <p>2. כמה יש – בנקבה</p> <p>3. כמה יש – בזכר</p> <p>4. תרגיל בעמ' 109 "חתונה גדולה"</p>
<p>ה'. בן כמה – בת כמה – בני כמה</p> <p>1. הקנייה בעל פה של: בן כמה / בת כמה / בני כמה / בנות כמה</p> <p>2. תרגיל בעמ' 109 "מי בא לחתונה?"</p>	<p>ו'. מילת היחס "את"</p> <p>1. האזנה לשיר "אני אוהב שוקולד?"</p> <p>רישום על הלוח</p> <p>2. הצפת הכלל</p> <p>3. הוספת משפטים על ידי התלמידים</p> <p>4. כתיבה + שיתוף בן זוג + שיתוף במליאה</p> <p>5. הסבר</p> <p>6. תרגול עם פעלים נוספים שאחריהם ה"את" נדרשת</p> <p>7. משימה בעמ' 112</p>
<p>ז'. חזרה</p> <p>עמ' 112 - 114</p>	

א'. הקניית פעלים מבניין התפעל בזמן הווה

בשלב הראשון מקנים את הפועל "מתרגש". תמיד יש סיבה, צריך רק למצוא על מה לדבר (מבחן, טיול, אירוע אחר שקורה לאחד הלומדים), ואם אין – המורה מספר על עצמו ולמה / ממה / ממי הוא מתרגש. האם עוד מישהו מתרגש היום? מחמד, אתה מתרגש היום? רינא, את מתרגשת?

תוך כדי שיחה כותבים על הלוח את הנטייה.

אחרי הסבב הראשון המורה מוסיף את צורת הרבים: טוב, הרבה אנשים מתרגשים היום. מי בכיתה שלנו מתרגש? התלמידים יאמרו, תוך שימוש בצורת הרבים.

כך גם מוסיפים את צורת הרבות.

י'א'ז	י'א'ז'ה	ר'כ'י'ס	ר'כ'ו'ל
מתרגש	מתרגשת	מתרגשים	מתרגשות

מוסיפים את הפעלים: מתלבש, מתרחץ, מתקלח, מתגלח, מתאפר.

הנושא שעליו מדברים הוא: מה אנחנו עושים בבוקר לפני שבאים לשיעור? מה עושים כל בוקר. מקנים את הפועל "קם" שההקנייה שלו לא קשה (דומה לערבית, שייך לבניין שאותו הם מכירים כבר היטב).

מעבר להקניית הפעלים מבניין התפעל זאת הזדמנות טובה לתרגל פעולה שחוזרת על עצמה בהווה, ושבעברית מבטאים אותה על ידי צורת ההווה. כל בוקר אני מתקלח, מתלבש...

חשוב לשים לב להגייה נכונה של הפתח הגנובה (מתקלח, מתגלח) ושל הפועל "מתקלחת".

מוסיפים את הפועל "מתאמן" – מי מתאמן, איפה, מה הוא עושה, ומי רק רוצה להתאמן. כאן מוסיפים את שם הפועל, גם של הפעלים האחרים.

מוסיפים גם את הפועל "מתפלל" ומדברים על תפילות (מילה חדשה ביחידה) של מוסלמים, יהודים ונוצרים. מי מתפלל איפה, כמה, מי צריך מה וכו' - ככל שהנושא מעניין את התלמידים ומקדם את השימוש בפועל "מתפלל".

זה הלוח בסוף ההקנייה.

י'א'ז	י'א'ז'ה	ר'כ'י'ס	ר'כ'ו'ל	שם הפועל
מתרגש	מתרגשת	מתרגשים	מתרגשות	להתרגש
מתלבש	מתלבשת	מתלבשים	מתלבשות	להתלבש
מתרחץ	מתרחצת	מתרחצים	מתרחצות	להתרחץ
מתקלח	מתקלחת	מתקלחים	מתקלחות	להתקלח
מתאמן	מתאמנת	מתאמנים	מתאמנות	להתאמן
מתפלל	מתפללת	מתפללים	מתפללות	להתפלל

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי עושים תרגיל זוגות – כל אחד מספר לבן הזוג שלו בתרגיל מה הוא עושה בבוקר – כל בוקר. כמובן שבשלב הזה מוסיפים פעלים מבניינים נוספים שנלמדו.

במליאה כל אחד אומר משפט אחד שבן זוגו במשחק עושה בבוקר.

בשלב הרביעי כותבים: "מה אני עושה בבוקר" תוך שימוש בכל הפעלים שנלמדו.

הערה למורים:

**בשלב כלשהו יהיה צורך להסביר את ההבדל בין "מתלבש" ו"לובש".
מה ההבדל? מה אומרים לתלמידים?
אחרי "מתלבש" לא אומרים כלום. רק "הוא מתלבש". זהו.
אחרי "לובש" אומרים מה הוא לובש. "הוא לובש חולצה" (מצביעים),
"מכנסיים" (מצביעים).
גם לאכר ולהתאכר הם פעלים מהסוג הזה.**

ב'. חתונה - תרגול התפעל + אוצר מילים הקשור לחתונה

כהמשך ישיר למה שהיה קודם אומרים שגם הפועל "להתחתן" שייך לקבוצה הזאת. מתרגלים אותו. אם התלמידים צעירים יחסית אפשר לשאול "מי רוצה להתחתן?". כאן יש הזדמנות לתרגל דיבור עקיף, ולמשל: מה הוא אומר? הוא אומר שהוא לא רוצה להתחתן.

בשלב השני מקנים ומתרגלים אוצר מילים הקשור לחתונה, כפי שנמצא במילון בתחילת היחידה.

בשלב השלישי פותרים את התרגיל "לפני החתונה" בעמ' 105, כולל ההמרות שבתרגיל ב' והצעות נוספות, ככל שמתאים לאופי הכיתה.

בשלב הרביעי עוברים לקריאת הקטע המציג בעמ' 104 "החתונה של האחות הגדולה" עם שאלה מנחה:

מה שרה עושה ומה היא רוצה לעשות אבל לא עושה? – התרגיל משלב פועל נטוי עם שם פועל ויש צורך לעבור ביניהם.

התלמידים קוראים בשקט ואחר כך מוסרים את המידע שקראו. כשרלוונטי – על פי התשובות - עוצרים ושואלים "למה?", ולמשל:

היא קמה מוקדם למה היא קמה מוקדם? כי היא מניגשת.

היא לא אוכלת למה היא לא אוכלת? כי היא מניגשת.

היא לובשת שמלה כלה? כי היא מניגשת.

כותבים על הלוח את תשובות התלמידים לשאלה: מה היא עושה ומה היא לא עושה?

עושה	לא עושה
קמה מוקדם	לא אוכלת
מתפללת בשקט	לא מתאמנת
מתקלחת	לא מתקשרת ליצחק
מתלבשת	

ויצחק? מה אתם חושבים, גם הוא מתרגש?

מה אתם חושבים איך היום של יצחק?

מסתכלים בטבלה ומתאימים אותה ליצחק, ואחר כך מספרים ביחד על היום שלו.

כשיעורי בית אפשר לתת לתלמידים לכתוב על היום של יצחק.

בשלב החמישי מדברים על ירח דבש. אומרים: טוב, ומה אחרי החתונה? בעברית: ירח דבש.

מה יצחק ושרה יכולים לעשות?

התלמידים מעלים אפשרויות.

אומרים: גם החברים של שרה ויצחק אומרים להם מה הם יכולים לעשות.

קוראים את הטקסט "אחרי החתונה – טיול" בעמ' 106, עם השאלה המנחה:

מה הבעיה של שרה ויצחק ומה הם יכולים לעשות? (עוד לא למדנו את המבנה אפשר + שם פועל)

תשובות מצופות:

הבעיה: הם רוצים לנסוע אחרי החתונה, אבל הם לא יודעים לאן.

מה הם יכולים לעשות? הם יכולים לנסוע לטורקיה או לארצות הברית או לא לנסוע.

מה עושים בטורקיה? מה עושים בארצות הברית?

מאתרים את המידע וכותבים אותו על הלוח:

טורקיה	ארצות הברית
גרים במלון	ישנים ביום ומטיילים בלילה
אוכלים ארוחת בוקר טובה במלון	קונים בחנויות גדולות
קונים מתנות	נוסעים במכוניות חדשות
אוכלים ארוחת צוהריים במסעדה קטנה	הולכים למוזיאונים
יושבים במלון	מטיילים בפארקים
שותים קפה או תה	אוכלים במקדונלדס
מדברים על החיים	מזמינים פיצה וקולה
	גרים במלונות גדולים

שואלים: אז מה הם יכולים לעשות בטורקיה? התלמידים עונים לפי מה שכתוב על הלוח עם ההמרה המתאימה: הם יכולים לגור במלון, לאכול ארוחת בוקר וכו'.

ומה הם יכולים לעשות בארצות הברית? אומרים מה הם יכולים לעשות שם.

משחק תפקידים:

במשחק הבא הסיטואציה ברורה לתלמידים בכיתה. כעת מציגים אותה. תלמיד אחד הוא יצחק ותלמידה אחת היא שרה.

החלק הראשון בשיחה – הם מדברים על כך שהם לא יודעים לאן לנסוע. בזמן שהם מדברים, מציעים להם לשאול את החברים שלהם.

מוסיפים דמות למשחק, שתציע לאחד מהם לנסוע לטורקיה (ולעשות שם כל מה שכתוב על הלוח). למשל, רונית, החברה של שרה מדברת עם שרה. זה החלק השני.

שרה מסיימת את השיחה וחוזרת ליצחק לשכנע אותו לנסוע לטורקיה. הוא לא רוצה. הוא רוצה לשאול חבר. מוסיפים חבר שמציע להם לנסוע לארצות הברית. יצחק מסיים את השיחה עם החבר וחוזר לאשתו כדי לשכנע אותה לנסוע לארצות הברית. השיחה האחרונה היא שיחת סיכום:

שרה: יצחק, אני רוצה אטום אטורקיה.

יצחק: טורקיה? אמה?

שרה: כי טורקיה מקום יפה. יש שם מסגדים יפים ושוק יפה ואנשים טובים. אנחנו יכולים לגור במלון, אכאול ארוגת בוקר...

יצחק: אבל אני רוצה אטום אטורקיה. אני רוצה אטום ארצות הברית. גם שם אנחנו יכולים לגור במלון גדול, אישון, אכאול...

שרה: אבל רק בטורקיה יש גנויות עם דברים יפים, ואני רוצה לקנות מתנות אכאול, אימא, אגיות ואגים.

יצחק: אבל בארצות הברית אנחנו יכולים אכאול אמוציאונים, אנסוס במכונות גדולות וגדולות...

אפשר להוסיף דמויות למשחק עד שנמאס או עד שנמצא פתרון.

ג'. נזירים

בשלב הראשון שואלים: "ומי לא מתחתן?" עורכים שיחת פתיחה, בה מקנים את המילים נזיר, מנזר.

בשלב השני קוראים את הטקסט "חיים במנזר" בעמ' 107, מבלי להשלים את הפעלים.

תחילה קוראים את הפסקה הראשונה עם השאלה: "מי נוסע לאן ולמה?".

את ההמשך התלמידים יקראו בעצמם, עם השאלה המנחה: מה עושים הנזירים ומה עושים האורחים?

כותבים על הלוח:

האורחים

קמים מוקדם
מתרחצים במים
של הנהר
אוכלים ארוחת
בוקר
הולכים לבית
התפילה

מטיילים

קוראים ולומדים
אוכלים ארוחת
צוהריים

הנזירים

מתפללים

לומדים
מתאמנים

הטבלה מציגה את הדברים שגם האורחים וגם הנזירים עושים ואת הדברים שרק הנזירים או האורחים עושים.

כדי להגיע לטבלה הזאת נדרשת העמקה בטקסט.

אחרי הקריאה התלמידים יכולים לספר מה עושים הנזירים ומה עושים האורחים.

לאחר מכן משלימים את הפעלים בכתב ועונים של השאלות. בודקים.

בשלב השלישי עושים **משחקי תפקידים**:

שיחת טלפון של נזיר עם חבר / קרוב משפחה במקום אחר

שיחת טלפון של אורח/ת במנזר עם קרוב משפחה בבית

במקום זאת אפשר לבקש מהם לצלם סרטון שבו הם נמצאים לכאורה במנזר ומספרים למשחה שלהם על כך.

כתיבה

כתיבה מסוגה אחרת עם אותו התוכן – התלמידים כותבים את המידע שמופיע בטקסט כאילו שהם נזיר שמספר על החיים במנזר, במייל לחבר באמריקה. כמובן שכדאי להם להשתמש במה שעל הלוח.

מחווון לבדיקת הכתיבה (קודם התלמידים יבדקו את עצמם ואחר כך המורה יבדוק):

1. זה מייל? כתוב: "שלום חבר"? "להתראות" / "ביי", השם שלי?
2. אני מספר על החיים של נזיר?
3. נקודה, כסיק, סימן שאלה (אפשר בסימנים בלבד) – בסדר?

חשוב להדגיש בפני התלמידים את חשיבות הפתיח (שלום חבר, מה שלומך?) והסגיר (להתראות, נשיקות, השם שלהם). המייל עצמו צריך להתחיל בדבר הידוע ולהמשיך לדבר הלא ידוע.

ד'. הקניית המספרים 20 – 90

בשלב הראשון מקנים את המספרים 20 – 90 תחילה כמספרים בלבד. קוראים את עמ' 108.

בשלב השני מתרגלים מספרים מונים מ-1 עד 99 בנקבה.

בשלב השלישי מתרגלים מספרים מונים מ-1 עד 99 בזכר.

בשלב הרביעי פותרים את התרגיל "חתונה גדולה" בעמ' 109.

ה'. בן כמה? בת כמה? בני כמה?

מקנים את המבנה הנ"ל.

הערות למורה:

חשוב להפנות את תשומת ליבם של התלמידים לשני דברים:

1. כשאומרים בן כמה מישהו – אנחנו סופרים שנים, ולכן גם כשמדברים על בני הגיל מצוין בנקבה (כי הוא מצוין בשנים).
 2. לא אומרים את המילה "שנים", אלא רק את המספר: אני בן חמש (בשונה מערבית).
- רק כשמתייחסים לשבועות או לחודשים – אומרים את המילה "שבועות" או "חודשים": "היא בת שלושה שבועות" או "הוא בן חמישה חודשים".

בשלב הראשון מקנים את המבנה:

התלמידים בכיתה אומרים בני כמה הם (הזדמנות טובה ללמד אסרטיביות. אם מישהו לא רוצה לומר בן כמה הוא, אומרים לו: זה בסדר. תגיד: אני לא רוצה להגיד).
התלמידים אומרים בני כמה בני המשפחה שלהם.

בשלב השני פותרים את התרגיל "מי בא לחתונה?" בעמ' 109.

שיעורי בית – להעתיק למסמך וורד את מה שכתבו קודם על המשפחה ולהוסיף על כל אחד בן כמה הוא ולשלוח למורה במייל.

ו'. מילת היחס "את"

הערה למורים:

ההקנייה של מילת היחס "את" היא בעייתית ודורשת תרגול רב מאוד לאורך כל תקופת הלימודים. התרגיל כאן אינו החשיפה הראשונה שלהם לנושא, אבל כן הפעם הראשונה בה מתייחסים לנושא בצורה מוצהרת.

בשלב הראשון מאזינים לשיר "אני אוהב שוקולד" של יהונתן גפן עם שאלה מנחה:

מה הילד בשיר אוהב?

אחרי ההאזנה הראשונה התלמידים יגידו מה שמעו. לאחר מכן אפשר לשמוע שוב ולהשלים (לא חייבים לומר את הכול). כותבים על הלוח שלושה טורים:

שמש	גלית	שוקולד
ירח	אימא	עוגות גבינה
חורף	אבא	ארטיק
קיץ	שולה הגנת	סוכריות
סתיו	הדודה מרים	תות גינה
אביב	סבא סבתא	ימי הולדת
	אחותי	שקית עם דברים טובים

בשלב השני שואלים למה יש שלוש קבוצות. מגיעים לכלל ומוסיפים את הכותרות:

אוהב את ה-	אוהב את	אוהב
שמש	גלית	שוקולד
ירח	אימא	עוגות גבינה
חורף	אבא	ארטיק
קיץ	שולה הגנת	סוכריות
סתיו	הדודה מרים	תות גינה
אביב	סבא סבתא	ימי הולדת
	אחותי	שקית עם דברים טובים

בשלב השלישי המורה אומר מה הוא אוהב ומה הוא לא אוהב ותוך כדי כתיבה הוא מוסיף בכל עמודה מילה. אחר כך התלמידים אומרים מה הם אוהבים ומה הם לא אוהבים והמורה משלים.

בשלב הרביעי מסבירים את שימושה של מילת היחס "את".

בשלב החמישי התלמידים כותבים במחברותיהם משפטים.

בשלב הבא הם מספרים לבן זוג, שמספר לכיתה.

בשלב השישי מוסיפים פעלים נוספים שנלמדו שאחריהם נדרשת מילת היחס "את":

קורא, אומר, אוכל, מחפש, שומע, מזמין, בודק, מתחיל, רואה. מתרגלים בעל פה.

בשלב השביעי מתרגלים בכתב – תרגיל בעמ' 112 "משימה".

ז'. חזרה

עורכים חזרה על מה שנלמד, בעמ' 112 – 114.

יחידה 9 – בית חולים

נושאים לשוניים:

איברי הגוף

ה + איבר שלי / שלך / + כואב / כואבת / כואבות

כואב / כואבת / כואבות + לי / לך... ה + איבר

מילת היחס "של" בנטייה

מותר / אסור + שם פועל

תרגול של דיבור עקיף, יכול + שם פועל, צריך + שם פועל

נושאי תוכן:

בריאות

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לתאר מה כואב להם / איזו בעיה רפואית יש להם ולנהל על כך שיחה בסיסית עם רופא / אחות.
2. התלמידים יוכלו לכתוב וואטסאפ למורה.
3. התלמידים יוכלו לספר על מחלה ומה צריך לעשות.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א. מילת היחס "של" בנטייה	1. הקניית מילת היחס "של" בנטייה ביחיד דרך הסיפורי של התלמידים על המשפחות שלהם 2. הצפת הכלל 3. המשך הקנייה ברבים
ב. אוצר מילים בנושא של איברי גוף	1. הקניית איברי הגוף 2. המשחק "המלך אמר לשים ... על ה..."
ג. המבנים הבאים: ה... + של בנטייה + כואב כואב + ל בנטייה + ה... יש + ל בנטייה + כאב...	1. הקניית המבנה: ה... + של בנטייה + כואב 2. הקניית המבנה: כואב + ל בנטייה + ה... 3. הקניית המבנה: יש + ל בנטייה + כאב...

<p>1. הקניית כל המילים הקשורות למחלות / בית חולים וכו' המופיעות במילון + אזכור סמיכות 2. תרגיל 119 3. קריאת הקטע המציג על אחד בעמ' 117 4. קריאת הקטע המציג על שרית בעמ' 117 – 118 5. קריאת הטקסט "בחדר מיון" בעמ' 120 6. תרגיל זוגות והצגה במליאה 7. כתיבת וואטסאפ למורה 8. פנייה לרופא דרך הוואטסאפ</p>	<p>ד'. מחלות ובית חולים – מילים ומצבים</p>
<p>1. הקנייה 2. קריאת השיחה בעמ' 121 3. קריאת הטקסט "ניתוח עיניים" 4. קריאת הטקסט על הסמסת בעמ' 123 5. קריאת הטקסט על ההשמנה בעמ' 123 – 124 6. כתיבה</p>	<p>ה'. מותר / אסור + שם פועל</p>
<p>חזרה בעמ' 125 - 126</p>	<p>ו'. חזרה</p>

היחידה הזאת לא פשוטה, אבל היא מזמנת הרבה הפעלות, ועל ידי כך הופכת להיות רלוונטית ואפילו משעשעת.

הערה למורה:
בעברית יש הרבה דרכים לציין שכואב לך משהו:
הראש שלי כואב
כואב לי הראש
יש לי כאב ראש
הצורות בהן התלמידים בוחרים לעיתים קרובות, כמו למשל יש לי כואב ראש / כואב לי הראש שלי, לא נכונות וצריך לשרש אותן.

**כל תלמיד יכול לבחור את הצורה שמתאימה לו, מה שחשוב הוא רק שישתמש בה נכון.
יחד עם זאת הוא צריך להיות מסוגל להבין את הצורות האחרות.**

א'. הקניית מילת היחס "של" בנטייה

בשלב הראשון מקנים את "שלי".

אפשר לקשור זאת לנושא הקודם – המשפחה. המורה יראה תמונה שלו עם משפחתו ויספר לתלמידים: "זה אבא שלי, זאת אימא שלי, זה הבן שלי וכו'.

ויוסיף על כל אחד עוד משפט, ולמשל: זה אבא שלי. הוא בן...".

דרך הסיפורים מקנים את "שלו" ו"שלה". אחרי שמישהו מסיים להציג – שואלים את הכיתה על בני המשפחה של המציג: איפה אבא שלו עובד? בן כמה אבא שלו? וכו'.

אחרי כמה סיפורים אפשר לפנות ישירות אל המציגים ולשאל שאלות על בני המשפחה שעליהם דיברו: אבא שלך עובד? אימא שלך עובדת?

בזמן השיחה כותבים את הטבלה (עמ' 119) על הלוח.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי ממשיכים את ההקנייה של צורות הרבים:

איפה הכיתה שלנו? מי המורה שלכם? מחמד – מי אבא של הילדים שלך? וכו'.

מציפים את הכלל, וכאילו מבלי משים עוברים לסעיף הבא.

ב'. הקניית שמות גוף

בשלב הראשון מקנים את שמותיהם של איברי הגוף, על ידי כך ששואלים: איפה הראש שלכם? איפה האף? וכו'.

כותבים אותם על הלוח, תוך כדי הקנייה, כדי שנוכל להיעזר בהם בהמשך:

הטור הימני לזכר הטור האמצעי לנקבה – לא זוגי הטור השמאלי לנקבה – זוגי
כך:

ראש	בטן	עין – עיניים
גרון		אוזן - אוזניים

בשלב השני מתרגלים מעט, דרך משחק. אפשר לשחק משחק הכנה למשחק "מי יכול לשים...". קודם המורה מדגים ואחר כך אחד התלמידים מחליף אותו.

ואחר כך משחקים את המשחק "המלך אמר..." (אפשר לומר גם בהווה: המלך אומר לשים...) תחילה המורה אומר משפט ומציג נכון, ואז אומר משפט ומציג משהו לא נכון. לאחר מכן תלמיד משמש כמנחה המשחק.

ג'. הקניית המבנה ה... + של בנטייה + כואב

אחרי המשחקים שואלים מי מרגיש טוב, יש מישהו שלא מרגיש טוב?

והמורה ממציא סיפור על עצמו. הוא מספר שאינו מרגיש טוב. בזמן הסיפור הוא כותב כותרות לאיברי הגוף הנמצאים עדיין על הלוח. הוא אומר: "אני היום לא מרגיש טוב. אולי אני קצת חולה. הראש שלי כואב. גם הגרון שלי כואב. אני לא יודע מה קרה, אני לא יודע מה קורה". תוך כדי דיבור הוא כותב מעל הטור הימני "הראש שלי כואב", והוא ממשיך: "גם הבטן שלי כואבת, וגם האוזן שלי כואבת" כותב "הבטן שלי כואבת" מעל הטור האמצעי וממשיך "לא... רגע... האוזניים שלי כואבות" וכותב "האוזניים שלי כואבות". בשלב הזה התלמידים כבר מבינים שהכול הצגה, ואומרים משפטים עם מה שנמצא על הלוח:

הראש שלי כואב, הבטן שלי כואבת, האוזניים שלי כואבות.

כל אחד אומר מה כואב לו על פי המבנה הנ"ל, וכדי לתרגל אותו לא רק עם "שלי", עושים המרה: אחמד חולה. הראש שלו כואב וכו'.

אפשר כמובן גם לומר מה לא כואב, ובכל מקרה לומר שאנחנו משחקים משחק.

בשלב השני מוסיפים את המבנה הנוסף: כואב + ל בנטייה + שם האיבר.

רושמים את המבנה מתחת למבנה הנ"ל וממשיכים לתרגל. המבנים הללו דורשים הרבה תרגול.

הראש שלי כאב. כאב אי הראש.	הבטן שלי כאב. כאב אי הבטן.	האוזניים שלי כאבות. כאבות אי האוזניים.
ראש	בטן	עין – עיניים
גרון		אוזן – אוזניים

בשלב השלישי מוסיפים שקיים גם המבנה "יש לי כאב..." שאינו מתאים לכל איבר. אפשר להשתמש בו לאיברים הבאים: ראש, גב, בטן, שיניים, אוזניים, גרון. כותבים אותו בצד עם האיברים הללו, כדי שהתלמידים ישימו לב, אך לא משתמשים בו בשיעור, כדי לא לבלבל יותר מדי.

שימו לב, הקניית המבנים הללו ותרגולם אורכת זמן!

ד'. הקניית מילים הקשורות למחלות, בית חולים וכו'

בשלב הראשון אומרים: טוב, אם אני חולה מאוד, מה אני עושה? מה אני יכולה לעשות?

התלמידים אומרים את כל מה שיש להם להציע. כותבים על הלוח את המילים שקשורות לנושא ושמופיעות באוצר המילים ומתרגלים את השימוש בהן.

אחרי שכל המילים החדשות כתובות על הלוח, מסמנים את "אישור מחלה", "חדר מיון" ו"מיץ תפוזים" ושואלים למה המילים האלה מיוחדות (לא כמו כל המילים האחרות). מצפים שיגידו שיש כאן שתי מילים. אומרים: נכון, לפעמים צריך שתי מילים בשביל דבר אחד. זאת סמיכות. בינתיים לא מסבירים מעבר.

מסמנים את "קופת חולים" ו"תעודת זהות" ושואלים מה מיוחד במילים האלה ומצפים שהתלמידים יאמרו שגם המילים האלה הן סמיכות. אומרים: נכון, ומה מיוחד בקבוצה הזאת? המילה הראשונה היא מילה בנקבה שנגמרת בדרך כלל ב-א (תעודה, קופה) אבל כאן היא נגמרת ב-א (לא לומר שה-א הפכה ל-א).

שואלים אילו סמיכויות הם עוד מכירים. מה שנלמד עד כה:

יחידה 5 – בעל בית, בית חולים

יחידה 6 – חדר כושר

יחידה 7 – יום הולדת, כאב ראש

יחידה 8 – אולם שמחות, ארוחת בוקר, בן דוד

כמו כן נלמדה המילה "שיעורי בית", שגם אותה אפשר לציין ולומר שזאת סמיכות ברבים, ועוד נחזור לנושא בהרחבה בהמשך.

בשלב השני פותרים את התרגיל בעמ' 119.

בשלב השלישי קוראים את הקטע המציג על אחמד "אצל הרופא" בעמ' 117 עם שאלה מנחה: איך אחמד מרגיש?

אחרי הקריאה התלמידים אומרים שהוא חולה / לא מרגיש טוב / הראש שלו כואב...
שואלים שאלות הבנה נוספות: יש לו חום?

מה הרופא אומר? הרופא אומר ש... – לא לוותר על שימוש במילת השיעבוד ש' בדיבור עקיף.

מה אחמד עושה עכשיו? הולך הביתה, שוכב במיטה... – ממירים גופים משם פועל לפועל נטוי.

בשלב הרביעי קוראים את הקטע המציג על שרית בעמ' 117 – 118 עם שאלה מנחה: שרית חולה?

אחרי הקריאה שואלים שאלות לתרגול המבנה ולבדיקת הבנה:
שרית חולה? לא. היא בהיריון.

מה שרית אומרת? מה יש לה? מה כואב לה? היא אומרת ש... כואב לה כל הגוף, שכואב לה הראש, שכואבת לה הבטן – הרעיון הוא שהתלמידים יאמרו משפטים שלמים עם המידע המצוי בטקסט.

עדיף שכל אחד יאמר משפט אחד ואחר כך מישהו יאמר את הכול.

מה הרופאה אומרת לשרית? היא אומרת לה ש...

מה שרית עושה עכשיו? היא הולכת למכללה, היא לומדת, היא עובדת.

קוראים את הקטע בקול רם במשחק תפקידים,
ולאחר מכן קוראים גם את הקטע על אחד.

בשלב החמישי קוראים את הקטע "בחדר מיון" בעמ' 120 עם שאלות מנחות: מה יש
לאלינור, מה היא עושה, מה הרופא אומר?
מה יש לאלינור? כואב לה הגב.

כותבים על הלוח:

אלינור

הבעיה: הגב

הרופא: מיטה, תרופה

מסכמים מה יש לאלינור, וקוראים את השיחות בקול רם במליאה.

מתרגלים עם הדוגמות שיש בעמ' 120 בתחתית העמוד, על פי המידע הנתון.

דוגמה ראשונה במליאה. שואלים: מה יש לאבי? מה הרופא אומר?

משחקים משחק תפקידים – מורה עם תלמיד או שני תלמידים.

עוברים לדוגמה השנייה, בודקים שהבינו את המידע: מה יש לשושנה ומה הרופא
אומר. מתרגלים בזוגות.

בשלב השישי - תרגיל זוגות

מחלקים לתלמידים כרטיסיות דומות לתרגיל הנ"ל (בעמוד הבא), והם ממציאים שיחה.
בצד אחד כתוב מה יש לחולה ובצד השני מה הרופא אומר.

כל תלמיד רואה רק את הצד שלו.

אחרי שמסיימים – מחליפים כרטיסים עם זוגות אחרים.

כל זוג מציג שיחה במליאה עם שאלות מנחות לצופים:

מה יש לחולה ומי אומר לו מה לעשות ומה הוא אומר?

מחמד

הבעיה:
הראש, האוזניים, האף, הגרון

רופא:
תרופה, בית, הרבה תה

רינה

הבעיה:
הראש, העיניים, הרגליים, חום

רופאה:
מיטה, תה

מרבת

הבעיה:
הראש, הבטן, הגב

אחות בקופת חולים:
חדר מיון, צילום

שהינדה

הבעיה:
הבטן, הידיים, הרגליים

סבתא:
ארוחת בוקר
בית ספר

אימא של באסל

הבעיה של באסל:
הרגליים, הידיים, הגב

רופא:
תרופה, מיטה

יוסף

הבעיה:
אוכל הרבה, לא עושה ספורט, לא
עובד

רופא:
ספורט, עבודה

רגד

הבעיה:
הלב

מרים

הבעיה:

הראש, העיניים, האוזניים, הגב,
הבטן
רופא:
טיוול בעולם

רופאה:
ניתוח

בשלב השביעי התלמידים כותבים וואטסאפ למורה (עמ' 121), עדיף בקבוצת הוואטסאפ, ומסבירים למה הם לא יכולים לבוא היום לשיעור, תוך שימוש במבנים שנלמדו.

בשלב השמיני נבקש מהתלמידים לחשוב על עולם שבו לא נצטרך ללכת לרופאים ונוכל לפתור הכול דרך שיחת וואטסאפ. הם יחשבו מה יש להם או שהמורה יאמר להם והם יצלמו את עצמם וישלחו את הבקשה לרופא (המורה).

ה'. הקניית אסור / מותר + שם פועל

הערה למורה:
כשאומרים "מותר" עושים זאת כהסתייגות ל"אסור".
אסור, אסור, אסור... אבל... מותר

בשלב הראשון מקנים את המבנה אסור + שם פועל:

המורה שואל מה התלמידים עושים ומה הם לא עושים בכיתה. הם לא מעשנים בכיתה, הם לא אוכלים וכו' – כל כיתה עם החוקים שלה. למה אתם לא מעשנים? למה אתם לא אוכלים? כותבים את הרשימה על הלוח, ולמשל:

התלמידים לא מעשנים.

התלמידים לא אוכלים.

המורה שואל למה אתם לא מעשנים? למה אתם לא אוכלים?

כי אסור. אסור לעשן. אסור לאכול.

התלמידים לא מעשנים. אסור לעשן.

התלמידים לא אוכלים. אסור לאכול.

שואלים מה עוד אסור בכיתה.

מציפים את הכלל: אסור + שם הפועל.

מתרגלים דרך נושאים שמעניינים את התלמידים: באיזה גיל מותר להתחתן? למי אסור להתחתן? למי אסור לשתות אלכוהול? למה?

מתרגלים דרך משחקי תפקידים: שני תלמידים הם ההורים והשאר הם הילדים שלהם. המשפחה נמצאת בבית מלון יקר והילדים שואלים "מותר...?" וההורים עונים, אבא קשוח ואימא לא או להיפך, או שני ההורים קשוחים או לא.

הערה למורים:

יש לחדד את האבחנה בין "אי אפשר" ל"אסור". "אסור" לעשות רק משהו שאפשר (אפשר לעשן בכיתה, אבל אסור), הרי לא נאסור על משהו שאי אפשר לעשות (למשל לשחות בכיתה. אי אפשר ולכן לא אסור.)

בשלב השני קושרים את מותר ואסור למחלות.

קוראים את הטקסט בעמ' 121 ומתרגלים באמצעות הטבלה מה מותר ומה אסור.

בשלב השלישי קוראים את הטקסט "ניתוח עיניים" בעמ' 122 ועושים את התרגילים.

בשלב הרביעי קוראים על מחלת הסמסת בעמ' 123.

לפני הקריאה שואלים את התלמידים מהי שפעת? מחלה. אילו עוד מחלות הם מכירים? התלמידים אומרים ושואלים מי מכיר את מחלת הסמסת? לא מכירים? מה חושבים? מה השם של המחלה הזאת מזכיר להם?

בואו נבדוק. התלמידים יקראו את הטקסט בעצמם (בעמ' 123) עם השאלות:

מה מרגישים? מה צריך לעשות?

מתאמנים מעט עם המידע הזה:

מישהו שחולה בסמסת מדבר עם חבר, או כותב פתק לחבר.

בשלב החמישי קוראים את הטקסט על ההשמנה בעמ' 123 עם השאלות:

על איזו מחלה מספרים בטקסט הזה? המילה השמנה אינה נמצאת במילון של היחידה, וצריך להקנות אותה בנפרד.

מה יש למי שחולה במחלה? מה הוא יכול לעשות?

התלמידים יציעו הצעות שונות.

משחקים משחק תפקידים: משפחת כהן רוצה לחיות חיים בריאים.

אבא ואימא אומרים שהכול אסור והילדים מנסים לשכנע שלא הכול יהיה אסור, אלא שחלק מהדברים יהיו מותרים.

אבא: אסור לאכול ממתקים.

ילד: אולי רק ממתק אחד.

אבא: אסור לאכול ממתקים, אבל מותר לאכול שוקולד אחד.

אחרי השיחה כותבים את החוקים של משפחת כהן, ולמשל:

אסור לאכול ממתקים, אבל מותר לאכול שוקולד אחד ביום.

אסור לשתות קולה, אבל מותר לשתות מיץ.

כשיעורי בית אפשר לתת להם לכתוב מה אסור אצלם בבית – וגם מה מותר.

כמו כן אפשר לבקש מהתלמידים להצטלם בתמונת סלפי עם שלט שעליו כתוב משהו שאסור.

בשלב השישי התלמידים יכתבו - קפסולת זמן, כהמשך לנושא הבריאות ולא כתרגול של מותר / אסור.

התלמידים יכתבו על החיים שלהם. מה הם עושים עכשיו ומה עוד הם רוצים לעשות בשביל חיים יותר בריאים.

מציעים להם לשמור את הפתק במקום כלשהו ולבדוק אותו בעוד עשר שנים.

כל אחד משתף באחד מהדברים שהוא רוצה לעשות בשביל הבריאות שלו.

כותבים על הלוח, ולמשל:

אחמד – לרוץ כל יום

אמל – לא לאכול שוקולד

לאחר מכן אומרים שהשנה עכשיו עשר שנים מהיום. מה קורה?

אחמד רץ

אמל לא אוכלת שוקולד (או כן אוכלת שוקולד)

ו'. חזרה

תרגילים לחזרה על מילת היחס "של" בנטייה, בעמ' 125 - 126

יחידה 10 - פגישות

נושאים לשוניים:

הפועל – נפעל שלמים הווה

מה השעה?

אפשר / אי אפשר + שם פועל

נושאי תוכן:

חברות, פגישות

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לשאול מה השעה ולומר מה השעה ברבעי שעות.
2. התלמידים יוכלו לספר על פגישות, תוך שימוש במגוון הפעלים בזמן הווה שנלמדו.
3. התלמידים יוכלו לספר מה אפשר לעשות בעיר מסוימת.

יחידה זו היא יחידת הסיכום של הפועל בזמן הווה.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. קריאת שעון	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקניית המילים "חצי" ו"רבע" 2. הקניית השעה: עגולה, וחצי, ורבע, רבע ל... 3. הקניית השאלה "מה השעה?" עם תשובות אפשריות 4. תרגיל זוגות "מה השעה?" עם תשובות שונות 5. תרגול בעמ' 129
ב'. הפועל - נפעל שלמים הווה	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקניית הפועל "נגמר" 2. הקניית הפעלים "נכנס", "נשאר", "נפגש" 3. הקניית הפועל "נמצא" 4. הצפת הכלל 5. תרגיל ב' בעמ' 129 6. תרגיל א' בעמ' 128 – 129

7. קריאת הקטע המציג בעמ' 128	
1. הקניית אפשר / אי אפשר דרך משחק 2. הצפת הכלל והמשך תרגול 3. קריאת הטקסט "חבר חדש" + כתיבה "מחקה" 4. קריאת הקלוז "שרה ויצחק פוגשים את רוברטו" בעמ' 131 5. הצגה של ערים נוספות 6. כתיבה – מה אפשר לעשות בעיר	ג'. אפשר / אי אפשר
1. תרגילי חזרה בעמ' 133 – 134 2. טבלת חזרה על הפעלים בהווה 3. כתיבה מסכמת	ד'. חזרה על מערכת הפועל בהווה

א'. "מה השעה?"

בשלב הראשון מקנים את המושגים "חצי" ו"רבע".

מתחילים עם ציור מעגל, אותו מחלקים לחצאים, ומקנים את המילה "חצי".

אחר כך מחלקים חצי אחד לשניים, ומקנים את המילה "רבע".

בשלב השני מקנים קריאת שעון:

שעה עגולה, וחצי, ורבע, רבע ל...

מתרגלים: כותבים על הלוח שעות ואומרים את השעה בלי לשאול מה השעה.

אפשר להביא שעון גדול עם מחוגים ולהזיז אותם. להקנות את המילה שעון.

בשלב השלישי שואלים "מה השעה?"

כולם שואלים "מה השעה?", "סליחה, מה השעה?"

אפשר לפנות זה לזה ולשאול בטון מצחיק או עצוב את השאלה הנ"ל.

מקנים משפטים שעשויים להיות שימושיים בהקשר הזה, כגון:

"אני מצטער, אין לי שעון" / "אני לא יודע" וכו'.

בשלב הרביעי - תרגיל זוגות

מראש מכינים פתקים קטנים ורושמים עליהם שעות שונות. התלמידים יעבדו בזוגות. אחד מחזיק בכרטיסיות, וחברו שואל "מה השעה?". אחרי שבעל הכרטיסיות עונה, החבר ששאל מקבל את הכרטיס ובודק אם השעה נכונה.

אפשר להדפיס תמונה של שעון מחוגים (ללא המחוגים) ולחלק ללומדים שני קסמים, שאחד מהם שוברים, למחוג הקטן. כל תלמיד בתורו ממקם את הקיסמים (המחוגים) ושואל את חברו מה השעה.

בשלב החמישי מתרגלים בספר בעמ' 129. אפשר להשאיר את התרגיל להמשך.

ב'. הקניית פעלים בבניין נפעל

הערה למורה:

בניין נפעל משמש פעמים רבות להבעת פעולה פסיבית (כבן זוגו של בניין פעל, כגון סגר – נסגר). בשלב זה אין צורך להסביר זאת לתלמידים – כי רוב הפעלים הנלמדים כרגע הם לא סבילים, כגון: נמצא, נכנס, נשאר.

מלמדים את הפעלים פשוט כקבוצה נוספת.

סיבה נוספת לכך שלא נציין שזהו בניין פסיבי היא שבערבית הפסיבי (מג'הול) הוא פסיבי אמיתי ולא נוהגים לומר, למשל "הבית נבנה על ידי הקבלן". הפסיבי הוא פסיבי. משתמשים בו כשלא יודעים מי עשה את הפעולה או כשלא רוצים לומר מי עשה אותה. מכאן שרק נבלבל אותם אם נאמר להם שזה פסיבי.

בשלב הראשון מקנים רק את הפועל "נגמר", כהמשך ישיר לנושא השעון. אומרים: השיעור שלנו מתחיל בשעה... ונגמר בשעה... (כותבים את השעות על הלוח). כותבים את סדר היום על הלוח ומבקשים מהתלמידים שיאמרו מתי השיעור מתחיל ומתי הוא

נגמר. כנ"ל עם ההפסקה – מתי היא מתחילה ומתי היא נגמרת. דואגים שכל אחד יאמר משפט אחד לפחות.

בשלב השני מקנים את הפעלים "נשאר", "נפגש" ו"נכנס". אפשר לשאול: "מה אתם עושים בהפסקה? מי הולך לקפיטריה / דשא... ומי לא הולך? מי נשאר בכיתה? ומי נפגש עם חברים?" וכו'. מוסיפים את שם הפועל: "מי לא רוצה להישאר בכיתה?" וכו'.

הערה למורים:
"פוגש את" אבל "נפגש עם"
אבחנה חשובה מאוד, וחשוב להפנות את תשומת ליבם של התלמידים לכך.

מתרגלים את הפועל.

אם תלמיד נכנס לכיתה באמצע ההקנייה, מנצלים את ההזדמנות ומקנים את הפועל "נכנס".

בשלב השלישי מקנים את הפועל "נמצא", שכבר הוזכר בעבר.

משאירים את בדיקת הנוכחות לשלב הזה של השיעור, או שעושים בדיקה נוספת, דרכה מלמדים את הפועל "נמצא". בודקים לגבי כל אחד אם הוא נמצא או לא. כל אחד שקוראים בשמו אומר "נמצא" או "נמצאת", ומקפידים על הגייה נכונה של "נמצאת" (אומרים לתלמידים שזה כמו הפועל "קוראת").

שואלים גם איפה נמצאות ארצות וערים ואיפה נמצאים מגדלים (מגדל אייפל, בורג' ח'ליפה), איים וכל דבר אחר.

התלמידים יכולים להמציא שאלות ולשאול את הכיתה.

הלוח בסוף ההקנייה ייראה כך:

<i>עם פוגש</i>	<i>נשאר</i>	<i>נפגש</i>	<i>נשאר</i>	<i>נכנס</i>
להיגמר	נגמרות	נגמרים	נגמרת	נגמר
להישאר ב...	נשארות	נשארים	נשארת	נשאר
להיפגש עם	נפגשות	נפגשים	נפגשת	נפגש
להיכנס ל...	נכנסות	נכנסים	נכנסת	נכנס

נמצא נמצאת נמצאים נמצאות להימצא ב...

בשלב הרביעי מציפים את הכלל.

בשלב החמישי פותרים את תרגיל ב' בעמ' 129.

בשלב השישי פותרים את תרגיל א' בעמ' 128 – 129.

בשלב השביעי קוראים את הקטע המציג בעמ' 128 עם שאלות מנחות קצרות:

מה ג'ניפר עושה? מה שרה עושה?

בעקבות הקריאה מחברים סיפור דומה על שני חברים.

ג'. הקניית אפשר / אי אפשר

הערה למורה:
הצורה "אפשר / אי אפשר + שם פועל" מיוחדת כי כשהופכים אותה לפרסונלי צריך להחליף אותה ב"יכול / לא יכול" עם כינוי גוף. אפשר לאכול עכשיו? לא, אתה לא יכול לאכול עכשיו.

בשלב הראשון משחקים במשחק, לכאורה לתרגול משהו בעברית, שואלים:

מי יכול לומר את כל האותיות מא' עד ת'?

מי יכול לספור מ-1 עד 20? מ-20 עד 30? וכו'

עוברים לנושאים אחרים. שואלים: מי יכול לאכול 2 פיצות (משולשים)? חמש (חמישה משולשים)? עשר? 47?

השאלות האלה נועדו לגרום לתלמידים לומר שאי אפשר.

אומרים להם את הצורה "אי אפשר" ואומרים: "אפשר" – בחור בניו יורק אכל 47 פיצות (משולשי פיצה) בעשר דקות!

מי יכול לאכול 47 משולשי פיצה ב-10 דקות? בשעה? אפשר לאכול 47 משולשי פיצה ב-10 דקות? אפשר, אבל רק איש אחד בניו יורק יכול.

אפשר לאכול 70 נקניקיות ב-10 דקות? מי יכול? (ג'ואי מלתעות מארה"ב, 2013, יכול לאכול 69 נקניקיות)

כותבים על הלוח:

אי אפשר	אפשר
אני / אתה... לא יכול	אני / אתה... יכול

בשלב השני מציפים את הכלל.

עוברים לשאלות נוספות כדי לבדוק אם אפשר או אי אפשר, מי יכול או לא יכול, במטרה לתרגל את הנ"ל.

שאלות שאפשר לשאול:

אפשר לאכול 100 המבורגרים ב-10 דקות? (ג'ואי הנ"ל יכול לאכול 103 מיני המבורגרים ב-8 דקות)

אפשר לרוץ מרתון בשעתיים? לא. אי אפשר לרוץ מרתון בשעתיים. הרבה אנשים רוצים, אבל אי אפשר.

אפשר לישון בכיתה? כל אחד אומר אם הוא יכול או לא יכול לישון בכיתה. האם אפשר לישון?

אפשר לגור באוטובוס? כן, אפשר. האם אנחנו יכולים? בואו נראה, מי יכול, מי לא יכול. ממשיכים עם הדוגמות הנוספות שנמצאות בעמ' 130.

בשלב השלישי קוראים את הטקסט "חבר חדש" בעמ' 130.

לפני שקוראים את הטקסט שואלים את התלמידים איך אפשר להכיר חברים חדשים. הם מציעים הצעות, והמורה כותב אותן בקצרה על הלוח. קוראים את הטקסט עם

שאלה מנחה: איך עוד אפשר להכיר חברים חדשים, לפי הטקסט? מותר לומר רק דברים שאינם על הלוח.

שואלים: איך אפשר להכיר בחור / בחורה לחתונה? עושים רשימה.

מבקשים מהתלמידים שיכתבו טקסט דומה לטקסט שבספר, על הנושא הזה.

בשלב הרביעי קוראים את הטקסט "שרה ויצחק פוגשים את רוברטו" בעמ' 131, המתרגל פעלים מבניין נפעל ומבניינים אחרים.

הטקסט קשה, מכיוון שהוא דורש מהתלמידים לחשוב על כמה דברים בו זמנית: להבין את הטקסט, לשלוף את הפועל המתאים, להציג אותו בצורה הנכונה ולכתוב אותו בצורה הנכונה.

אולם, מאותה הסיבה הוא גם חשוב, כי הוא מהווה חזרה טובה על הפועל בהווה וגם על המבנה "אפשר / אי אפשר + שם פועל".

לכיתה מתקשה אפשר להכין "בנק פעלים", בו יופיעו כל שמות הפועל, ועל התלמידים יהיה לבחור את הפועל המתאים ולהטות אותו בצורה הנכונה.

שלבי העבודה:

קריאה בלבד עם שאלות מנחות לבדיקת ההבנה של התכנים של חלק א', ללא כתיבה

השלמת הפעלים על ידי התלמידים באופן עצמאי

קריאה קולית עם בדיקה

אחר כך השיחות במסעדה, חלק ב', כנ"ל

עם סיום העבודה על הקטעים – לשאול מה אפשר לעשות ברומא, לפי הטקסטים?

*אטייל במוזיאונים, בכנסיות ובבתי כנסת, אראה את הקולוסיאום, אאכל
אוכל איטלקי, אפגוש אנשים חדשים*

מה עוד אפשר לעשות ברומא? התלמידים יאמרו. אם הם לא יודעים – אפשר לשאול אותם שאלות ממוקדות: אפשר ללכת לים? אפשר לראות את מגדל אייפל? וכו'.

בשלב החמישי ממשיכים עם עיר אחרת: מה אפשר לעשות בעיר אחרת – לונדון, דובאי?

כל אחד בוחר עיר ומחפש עליה מידע – (פשוט כותבים בגוגל "חופשה ב...", נכנסים לאחד האתרים ורואים מה מציעים בו).

כל אחד מהתלמידים כותב לעצמו מה אפשר לעשות שם, ולאחר מכן מספר לכיתה על העיר שהוא בחר ומה אפשר לעשות בה.

אחרי הצגת עיר אפשר לעשות כמה דברים:

1. לבקש מהתלמידים שישאלו את התלמיד אם אפשר לעשות עוד דברים בעיר הזאת, כמו למשל: "אפשר ללכת לים?" (התרגיל הזה מחזק את מיומנות שאילת שאלות).
2. המורה יכול לשאול את אחד התלמידים: אם עכשיו אתה נוסע ל... (שם העיר שהוצגה) – מה אתה יכול לעשות שם? (התרגיל הזה בודק הן הקשבה הן יכולת המרה מ"אפשר" ל"יכול").
3. לבקש מתלמיד שישחזר את מה שאמר המציג, תוך שימוש בש'. הוא אמר שאפשר לבקר שם ב... וכו'. (דרך התרגיל יתרגלו את הדיבור העקיף).

בשלב השישי - משימת כתיבה

אומרים לתלמידים שידמינו שהם גרים בעיר ששמעו עליה, ויש להם חבר שאותו הם מזמינים לבוא לבקר. כותבים לחבר מה אפשר לעשות בעיר / מה הוא יכול לעשות בעיר.

ד'. חזרה על מערכת הפועל בהווה

בשלב הראשון פותרים את התרגילים בעמ' 133 – 134. אפשר לתת לתלמידים כבוחן. אחרי שמסיימים בודקים כמו דף עבודה, אלא שכל תלמיד מתקן לעצמו את הטעויות בצבע שונה ונותן לעצמו ציון. מטרתו של התרגיל הזה הינה להעביר את האחריות על הלמידה לתלמידים.

בשלב השני מכינים לתלמידים טבלה על הלוח, ובה כל הקבוצות שנלמדו, עם דוגמות של שני פעלים בכל קבוצה.

בשלב השלישי מבקשים שיכתבו מה הם עושים כל יום. הוראה חריגה: להשתמש בפועל אחד לפחות מכל קבוצה.

הכנה למבחן האמצע

מבנה המבחן

טקסט באורך של עמוד + שאלות

כתיבת חיבור

השלמת פעלים בתוך טקסט

השלמת מילות יחס (בנטייה או שלא בנטייה) בתוך טקסט

השלמת מילות קישור בתוך טקסט

חיבור שאלות בתוך שיחה

הנושאים הלשוניים שנלמדו

הפירוט שלהלן הוא למורים בלבד, ואין להעביר אותו כמו שהוא לתלמידים!!!

הנושא	התכנים שנלמדו	דגשים
מילות שאלה	מי, מה, למה, כמה, איזה, איזו, אילו, איפה, לאן, מאיפה / מאין, איך	מיקומה של ה"כמה" לאן ולא לאין מיקום ה"איזה" / "איזו" / "אילו"
מילות קישור	או, כי, אבל, גם, כש... אחר כך, אחרי, בזמן, לפני, מ- עד...	אין "אחרי כך" מיקום ה"גם" משנה את משמעות המשפט
ש'	ש'	
מילות יחס לא בנטייה	מ, עם, ל, על, את, ב, של, אצל, ליד	"את"
מילות יחס בנטייה	של, ל	הנטייה של "עם" היא איתי, איתך (ולא עמי, עמך) – עם י' או בלעדיה

	דואג ל, כותב במחברת / על הלוח, קונה ב, מדבר עם, פוגש את, נפגש עם, מטייל ב, מקשיב ל, מחפש את	מילות יחס אחרי פועל
	פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל שלמים, הפעיל, התפעל, נפעל	פועל בהווה
	פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל שלמים, הפעיל, התפעל, נפעל	שם פועל
	צריך / רוצה / אוהב / יכול	
	מותר / אסור / אפשר / אי אפשר	
	בערבית נקבה ובעברית זכר (בית ספר, חדר) בערבית זכר ובעברית נקבה (חנות, דלת)	אוצר מילים – זכר ונקבה
	בערבית יחיד ובעברית רבים או להיפך (חיים) בעברית רבים, משפחה בעברית יחידה) יוצאי דופן בעברית (בנקבה – ערים, מילים' בזכר – כיסאות, שולחנות)	אוצר מילים – יחיד ורבים
	אבחנה בין "מסביר" ו"מספר", הגייה נכונה של המילים "טורקיה" ו"ישראל"	הגייה
	התאמה במין ובמספר לשם העצם	שם תואר
	מסעדה יכולה להיות טובה, גדולה וכו' אבל לא טעימה. על מורה לא	שם תואר – משמעויות

	אומרים שהיא יפה, אלא טובה, נחמדה וכו'.	
	הביתה לפעמים (ולא לפעמיים) מ- עד.. (ולא "מ- עוד")	שונות - דיוקים
	כתב ללא ניקוד "דיאקריטי" ופיסוק כמו בעברית – פסיק שנכתב כמו פסיק בעברית, סימן שאלה בכיוון הנכון, מיקום סימן הפיסוק מיד אחרי המילה, ללא רווח	כתב ופיסוק

כמה הערות

כתב

בשלב הזה אין הצדקה לקבל סימני כתב לא תקינים – סימני פיסוק (סימן שאלה הפוך, פסיק בצורת שש, רווח בין המילה לסימן הפיסוק) וניקוד "דיאקריטי" (דגש באותיות ב' כ' ופ' או סימון ש' שמאלית או ימנית).

מילות שאלה

1. כדאי לחדד את ההבדל בין "איך" ל"איזה".
כאשר שואלים על תואר של שם עצם משתמשים במילת השאלה "איזה":
איזה קפה אתה שותה? אני שותה קפה **שחור**.
איזו מורה יש לכם? יש לנו מורה **טובה**.
אם התשובה מתייחסת למשפט שמני (המורים טובים, העוגה טעימה)
משתמשים במילת השאלה איך:
איך המורים? המורים **טובים**.
איך העוגה? העוגה **טעימה**.
2. מילת השאלה מצטרפת לשם העצם אליו היא מתייחסת:
"כמה ילדים יש לך?"
3. מילת השאלה "לאן" נכתבת ללא י', ואין לקבל כתיב עם י'.

מילות קישור

יש "אחר כך" ויש "אחרי זה", צורת כלאיים "אחרי כך", המאוד נפוצה, אינה קיימת.

מילות יחס

1. מילת היחס "עם" בנטייה היא אתי, אתך, אתך... ולא עמי, עמך, עמך. אין לקבל צורה זו מכיוון שהיא שפה גבוהה מדי במקרה הטוב או ארכאית במקרה הפחות טוב.
2. מילות יחס ב' ול' כשהן מיודעת נכתבות ב' ול' (ללא ה') ואין לקבל בשום פנים ואופן את הצורות "בה..." או "לה...".
3. צירוף מילות יחס מוצרכות לפעלים הינה בעיה גדולה. הטעויות העיקריות נמצאות בדוגמות שבטבלה. יש לתרגל אותן חזור ותרגל.

פועל

עד יחידה 10 נלמדה צורת ההווה, המשמשת בעברית לכל צורות ההווה – ברגע זה ממש וגם דברים קבועים שאנחנו עושים (כל יום אני קם בבוקר והולך לעבודה). חשוב להתעקש עם התלמידים להשתמש בצורות ההווה בעברית (כי הנטייה של דוברי הערבית היא לזלוג לעתיד).

רשימת הפעלים שנלמדו, מחולקים לפי קבוצות

הפעלים המודגשים הם פעלים שבהם התלמידים עשויים להתקשות

מילת היחס	שם הפועל	כ/ל	כבים	מ/כ	מ/כ
	ללמוד	לומדות	לומדים	לומדת	לומד
	לכתוב	כותבות	כותבים	כותבת	כותב
	לקרוא	קוראות	קוראים	קוראת	קורא
	לשבת	יושבות	יושבים	יושבת	יושב
	לשאול	שואלות	שואלים	שואלת	שואל
	לאכול	אוכלות	אוכלים	אוכלת	אוכל
	לומר	אומרות	אומרים	אומרת	אומר
ב... ל...	לנסוע	נוסעות	נוסעים	נוסעת	נוסע
ל...	ללכת	הולכות	הולכים	הולכת	הולך
	לדעת	יודעות	יודעים	יודעת	יודע
	לעבוד	עובדות	עובדים	עובדת	עובד

	שומע	שומעת	שומעים	שומעות	לשמוע
	בודק	בודקת	בודקים	בודקות	לבדוק
	חושב	חושבת	חושבים	חושבות	לחשוב
	יושב	יושבת	יושבים	יושבות	לשבת
...ל	דואג	דואגת	דואגים	דואגות	לדאוג
	חוזר	חוזרת	חוזרים	חוזרות	לחזור
	לובש	לובשת	לובשים	לובשות	ללבוש
	עומד	עומדת	עומדים	עומדות	לעמוד
	כואב	כואבת	כואבים	כואבות	לכאוב
	לוקח	לוקחת	לוקחים	לוקחות	לקחת
	פוגש	פוגשת	פוגשים	פוגשות	לפגוש
	שוכב	שוכבת	שוכבים	שוכבות	לשכב
	מוצא	מוצאת	מוצאים	מוצאות	למצוא
...ל	בא	באה	באים	באות	לבוא
	טס	טסה	טסים	טסות	לטוס
	גר	גרה	גרים	גרות	לגור
	טס	טסה	טסים	טסות	לטוס
	זז	זזה	זזים	זזות	לזוז
	קם	קמה	קמים	קמות	לקום
	נח	נחה	נחים	נחות	לנוח
...ב	קונה	קונה	קונים	קונות	לקנות
	שותה	שותה	שותים	שותות	לשתות
	רוצה	רוצה	רוצים	רוצות	לרצות
	בונה	בונה	בונים	בונות	לבנות
	רואה	רואה	רואים	רואות	לראות
	עושה	עושה	עושים	עושות	לעשות
עם	מדבר	מדברת	מדברים	מדברות	לדבר
	מספר	מספרת	מספרים	מספרות	לספר
	מלמד	מלמדת	מלמדים	מלמדות	ללמד
את	מחפש	מחפשת	מחפשים	מחפשות	לחפש
...ב	מטייל	מטיילת	מטיילים	מטיילות	לטייל
...ב	מבקר	מבקרת	מבקרים	מבקרות	לבקר

	משחק	משחקת	משחקים	משחקות	לשחק
	מבקש	מבקשת	מבקשים	מבקשות	לבקש
	מסביר	מסבירה	מסבירים	מסבירות	להסביר
	מתחיל	מתחילה	מתחילים	מתחילות	להתחיל
	מזמין	מזמינה	מזמינים	מזמינות	להזמין
	ממשיך	ממשיכה	ממשיכים	ממשיכות	להמשיך
	מעתיק	מעתיקה	מעתיקים	מעתיקות	להעתיק
ב...	מצליח	מצליחה	מצליחים	מצליחות	להצליח
ל...	מקשיב	מקשיבה	מקשיבים	מקשיבות	להקשיב
	מרגיש	מרגישה	מרגישים	מרגישות	להרגיש
	מפסיק	מפסיקה	מפסיקים	מפסיקות	להפסיק
	מתרגש	מתרגשת	מתרגשים	מתרגשות	להתרגש
עם	מתחתן	מתחתנת	מתחתנים	מתחתנות	להתחתן
	מתפלל	מתפללת	מתפללים	מתפללות	להתפלל
	מתאמן	מתאמנת	מתאמנים	מתאמנות	להתאמן
	מתאפר	מתאפרת	מתאפרים	מתאפרות	להתאמן
	מתגלח	מתגלחת	מתגלחים	מתגלחות	להתגלח
	מתחתן	מתחתנת	מתחתנים	מתחתנות	להתחתן
	מתלבש	מתלבשת	מתלבשים	מתלבשות	להתלבש
	מתקלח	מתקלחת	מתקלחים	מתקלחות	להתקלח
	מתקשר	מתקשרת	מתקשרים	מתקשרות	להתקשר
	מתרגש	מתרגשת	מתרגשים	מתרגשות	להתרגש
	מתרחץ	מתרחצת	מתרחצים	מתרחצות	להתרחץ
	נגמר	נגמרת	נגמרים	נגמרות	להיגמר
ב...	נמצא	נמצאת	נמצאים	נמצאות	להימצא
	נגמר	נגמרת	נגמרים	נגמרות	להיגמר
	נכנס	נכנסת	נכנסים	נכנסות	להיכנס
עם	נכגש	נכגשת	נכגשים	נכגשות	להיכגש
ב...	נשאר	נשארת	נשארים	נשארות	להישאר

חזרה – פעלים בהווה + שם הפועל, "אל העברית" חלק א' סוף יחידה 10

אסרא מורה. היא _____ (לעבוד) במכללה. היא _____ (ללמד) עברית. בשיעורים היא _____ (לכתוב) על הלוח, _____ (לקרוא) בספר ו _____ (להסביר) לסטודנטים. בהפסקה היא לא _____ (לשתות) קפה. היא בכיתה, כי היא אוהבת _____ (לדבר) עם הסטודנטים.

גם יוסף מורה במכללה, אבל הוא לא אוהב _____ (ללמד).

הוא אוהב _____ (לנסוע) לרמאללה. הוא אוהב _____ (לקנות) שם דברים חדשים לבית, כי הוא _____ (לגור) עכשיו בבית חדש.

הוא רוצה גם _____ (להיפגש) עם חברים וגם _____ (להתאמן) בחדר כושר.

היום הוא לא _____ (לעבוד), כי האחות שלו _____ (להתחתן) בערב. הוא _____ (להישאר) בבית. הוא _____ (להתאמן) ואחרי זה הוא _____ (להתקלח). הוא _____ (להתלבש) יפה ו _____ (ללכת) לחתונה.

מונס סטודנט, אבל הוא לא אוהב _____ (ללמוד). הוא _____ (לבוא) כל יום למכללה, אבל מה הוא _____ (לעשות) בשיעורים?

הוא _____ (לדבר) עם החברים, הוא _____ (לשחק) בטלפון ו _____ (לאכול) _____ (לשתות).

מה הוא והחברים שלו עושים בהפסקה? הם לא _____ (להימצא) בכיתה. הם _____ (ללכת) לקניון, שם הם _____ (לקנות) אוכל ו _____ (לדבר) עם אנשים שבאים לקניון...

החברים של מונס _____ (להצליח) במבחן, אבל מונס לא. הוא לא _____ (להרגיש) טוב. הוא _____ (לומר) לאבא: "אני _____ (ללמוד) יפה, אני תלמיד טוב...". אבל אבא _____ (לדעת) שמונס לא אוהב _____ (ללמוד) והוא _____ (לומר): "מונס, אולי אתה צריך _____ (לחפש) עבודה, ולא _____ (ללמוד)?"

מונס לא מבין והוא אומר: "באמת? טוב, אז אני רוצה _____ (להיות) תלמיד טוב".

יחידה 11 - בחופשה

נושאים לשוניים:

הפועל – פעל שלמים עבר

דיבור עקיף (2)

כדאי / לא כדאי + שם פועל

נושאי תוכן:

בחופשה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר מה עשו בחופשה.
2. התלמידים יוכלו לומר אם כדאי או לא כדאי לעשות משהו, כמו למשל לנסוע לחופשה.
3. התלמידים יוכלו לומר משפטים בעבר בעזרת פעלים מבניין פעל שלמים.
4. הם יוכלו לומר משפטים בדיבור עקיף.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – פעל שלמים עבר אוצר מילים	1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגיל זוגות 4. תרגיל 5. קריאת הקטעים המציגים בעמ' 136 – 138 6. קריאת הטקסט "החופשה של משפחת ג'אבר" בעמ' 140 7. קריאת השיחה "החופשה של אחמד" בעמ' 140
ב'. דיבור עקיף (2)	אם יש צורך – תרגיל בעמ' 143
ג'. כדאי / לא כדאי	1. הקניית המבנה בהקשר של חופשה 2. הצפת הכלל 3. תרגול עם נושאים נוספים 4. קריאת הטקסט "כדאי או לא כדאי לנסוע לחופשה?" בעמ' 144 + כתיבה "מחקה"

1. כתיבה – לאן כדאי לנסוע 2. הצגה בפני הכיתה 3. כתיבה	ד'. פרזנטציה "לאן כדאי לנסוע?"
קריאת הטקסט "החופשה הראשונה בהיסטוריה" בעמ' 141 - 142	ה'. רשות או משימה לתלמידים מתקדמים

א'. הפועל – פעל שלמים עבר

הערה למורים:

הקניית פעלים בזמן עבר דורשת תשומת לב מיוחדת, לא רק משום שיש כאן תשע צורות, בניגוד להווה, שבו יש רק ארבע, אלא גם מכיוון שצורת העבר של גוף שני נוכחת בערבית (את) מסתיימת באותה התנועה שבה מסתיימת צורת העבר של מדבר בעברית (אני).

איך מתגברים על שני קשיים אלה?

מקדישים זמן רב להקנייה ולתרגול הראשוניים (בערך שעה להקנייה הראשונית) ועושים אותם בצורה הדרגתית, ואומרים לתלמידים שיש דרך לזכור:

הסיומות של הפועל הן כמו הסיומות של הגופים:

אני - כתבתי
אתה - כתבת
את - כתבת

כמו כן - מפנים את תשומת ליבם לכך שבצורת הנוכח אין ה' בסוף. ודבר נוסף, בשישה גופים - מדברים ונוכחים - אין צורך לומר את שם הגוף בנוסף לפועל, כמו למשל "אני אכלתי" (אכלתי, אכלת, אכלת, אכלנו, אכלתם, אכלתן), ואילו בשלושה גופים - נסתרים - יש צורך ואם לא נציין את הגוף - המשפט לא יהיה משפט (הוא אכל, היא אכלה, הם אכלו).

בשלב הראשון מדברים מעט על ארוחת הבוקר כדי להכניס את התלמידים לנושא. שואלים מי אוכל ארוחת בוקר, באיזו שעה, איפה וכו'.

ואז אומרים: "גם אני אוכל ארוחת בוקר כל יום. גם היום **אכלתי** ארוחת בוקר, אבל היום, אתם יודעים מה **אכלתי** היום?" ומדגישים את הפועל "אכלתי".

לא מאפשרים להם לענות, כדי שלא יאמרו צורה לא נכונה.

ואומרים: "היום בבוקר **אכלתי** פיתה עם גבינה".

כותבים על הלוח:

אני

אכלתי

ומדגישים את סיומת ה-i בשם הגוף "אני" ובפועל "אכלתי".

כל אחד מהתלמידים אומר מה הוא אכל היום לארוחת הבוקר, ואם לא אכל – אומר: "לא אכלתי ארוחת בוקר".

אחרי שכולם אמרו מה אכלו, המורה עובר לגוף שני ואומר לכיתה: "עכשיו אנחנו בודקים אם אנחנו זוכרים מי אכל מה" וממשיך: "מוסא, אתה אכלת לחמנייה עם לבנה, נכון?" ואחר כך מוסא אומר למישהו אחר מה הוא אכל לארוחת בוקר לכי מה שהוא זוכר. ועוברים לגוף שני נקבה לפני שהם אומרים צורה לא נכונה.

אם יש בכיתה רק בנות – מתרגלים עם גוף שני בנקבה, ולאחר מכן שואלים: "אם עכשיו בא לכיתה... מנהל המרכז / מורה חדש / תלמיד חדש / אבא וכו' – מה אנחנו שואלים?" או מה אימא שואלת את הבן שלה?

כותבים על הלוח:

אני אנה אה

אכלתי אכלת אכלת

גם כאן מדגישים את הצליל האחרון של שם הגוף, המקביל לסיומת הפועל:

אתה אכלת

את אכלת

מראים להם שאין ה' בצורת הזכר.

אחר כך עושים אותו הדבר עם גוף שלישי זכר ועם גוף שלישי נקבה,

וכותבים על הלוח:

אני אהי אה אהי אהי
אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי

מתבוננים בטבלה וקוראים יחד עם התלמידים:

אני – אכלתי, אתה – אכלת וכו'.

עוברים להקניית צורת הרבים.

אומרים:

מי אכל היום לחמנייה? מוסא, מחמד, רים, אני... אנחנו – אכלנו.

מדגישים את הסיומת ולא מתרגלים (כי אי אפשר כל היום לדבר על ארוחת בוקר), וכך עושים גם עם גוף שני ושלישי רבים.

אני אהי אה אהי אהי אהי אהי אהי אהי
אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי

עוברים לפועל אחר, שעדיין שייך למה שעשו היום בבוקר מבחינת התוכן ושאינו דורש מילת יחס מוצרכת.

שואלים: "מי אמר "שלום" היום? מי אמר "בוקר טוב" היום?"

כאילו מדברים על נושא התוכן, אלא שבאותו הזמן – המורה כותב את השורה השנייה בטבלה.

אני אהי אה אהי אהי אהי אהי אהי אהי
אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי אכלתי
אמרתי אמרתי אמרתי אמרתי אמרתי אמרתי אמרתי אמרתי

שואלים את התלמידים מה הם עשו אתמול (למרות שלא למדו את הצורה בזמן עבר), ולפי הכיתה בוחרים את הפועל "עבד" או "למד".

ועוברים אתו לאורך הנטייה, באותה הדרך: שואלים: "מי...?" – למשל, עם פעלים שנלמדו.

חשוב במיוחד להקדיש זמן לפעלים "עבד" ו"למד" מכיוון שהנטייה שלהם שונה במעט. מוסיפים את הפעלים לטבלה.

בשלב השני עוברים על הפעלים עם הגופים, בהטעמת התנועה הסופית – אני אכלתי, אתה אכלת... - ומציפים את הכלל, שואלים: מה למדנו?

פעלים, מהקבוצה הזאת, בזמן עבר:

בזמן עבר אני – תי, אתה – ת, את – ת, אנחנו – נו, אתם – תם, אתן – תן,

כדי לזכור – צריך ללכת לפי שם הגוף בעברית, ולא לפי הפועל בערבית.

לא בכל הפעלים הכלל הזה עובד. בגופים הוא, היא, הם, הן הסיימות שונות משם הגוף.

אומרים גם שבגופים "מדברים" ו"נוכחים" אין צורך לומר את שם הגוף לפני הפועל ואילו בנסתרים חייבים.

בשלב השלישי עושים תרגיל זוגות. המורה אומר: "אני רוצה לדעת מה עשיתם אתמול" (אפשר כמובן לשאול על ההפסקה, על הבוקר וכו', צריך רק לבדוק שהשאלות פשוטות, ולא "את מי פגשת?"), וכותב על הלוח את שלוש השאלות, אותן ישאלו התלמידים זה את זה:

מה קראתם אתמול?

לאן נסעתם אתמול?

מה אכלתם אתמול?

התלמידים ישאלו זה את זה ולאחר מכן יספרו לכיתה.

בתרגיל הזה על התלמידים לעשות שתי המרות – ההמרה הראשונה כשהם שואלים את בן זוגם לתרגיל, וההמרה השנייה כשהם מדווחים למליאה. מסיבה זו התרגיל הזה כה חשוב.

בשלב השלישי כותרים בכיתה את תר' א' – ג' בעמ' 139 ובודקים.

בשלב הרביעי קוראים את הקטע המציג הראשון, "בכיתה של מוסא" בעמ' 136. לפני קריאת הקטע שואלים את התלמידים "מי אוהב חופשה?". דרך שיחה זו מקנים חלק מאוצר המילים של היחידה. מבקשים מהתלמידים לקרוא את הטקסט על באסל. השאלה המנחה לקריאה: מה באסל עשה בחופשה? התלמידים קוראים ומספרים בגוף שלישי מה באסל עשה בחופשה. באותה הדרך קוראים את הטקסט על רימא. מבקשים מהתלמידים לענות על השאלות המלוות את הקטעים או נותנים אותן כשיעורי בית.

עוברים לקטע ב', על אורית, "בכיתה של טלי", בעמ' 137. מבקשים מהתלמידים לקרוא את הקטע על אורית עם שאלות מנחות. משחזרים את הטקסט בגוף שלישי, כלומר אומרים מה אורית עשתה. לאחר מכן ממחיזים את השיחה שבסעיף א', בין שרה ואורית, ורק לאחר מכן כותבים את השאלות.

קוראים על החופשה של דניאל, בעמ' 138 והופכים את הסיפור שלו לגוף ראשון.

בשלב השישי קוראים את הטקסט "החופשה של משפחת ג'אבר" בעמ' 140. מבקשים מהתלמידים לקרוא את הקטע בלי לכתוב, עם השאלה המנחה: האם החופשה שלהם הייתה טובה? אחרי הקריאה שואלים שוב אם החופשה הייתה טובה ושואלים "איך אתם יודעים?" מבקשים הסבר. התלמידים יספרו על החופשה של המשפחה. לאחר מכן ישלימו את הפעלים ובסוף בודקים במהירות שהכול נכון.

בשלב השביעי מבקשים מהתלמידים לקרוא על החופשה של אחמד ולומר מה הוא עשה בחופשה, אפשר בזוגות. התלמידים כותבים שאלות, ובודקים במליאה: תלמיד אחד קורא את השאלות ותלמידים אחרים, מתחלפים, קוראים את התשובות. אחרי כל תשובה שתלמיד אומר, שואלים תלמיד אחר "מה אחמד אומר?", וכך מתרגלים דיבור עקיף בצורה עקיפה.

ב'. דיבור עקיף (2)

רק אם התלמידים לא הצליחו לומר את התשובות של אחמד בסעיף הקודם בדיבור עקיף – עושים את התרגיל בעמ' 143.

ג'. כדאי / לא כדאי + שם פועל

בשלב הראשון שואלים את התלמידים: כדאי או לא כדאי לנסוע לחופשה? טוב או לא טוב?

התלמידים יאמרו מה דעתם – ובדרך כלל אין מי שיאמר שלא כדאי לנסוע לחופשה. שואלים: ואולי לא כדאי? למה לא כדאי? מבקשים מהתלמידים להעלות עוד ועוד נימוקים למה לא כדאי לנסוע לחופשה – כתרגיל מחשבתי.

בשלב השני מציפים את הכלל. המבנה הזה דומה למבנה אסור / מותר / אפשר / אי אפשר בכך שאין ציון גוף בהתחלה.

בשלב השלישי מתרגלים עם נושאים נוספים. כדאי / לא כדאי ללמוד עברית? למה כדאי? למה לא כדאי? ומתרגלים עם נושאים נוספים המתאימים לתלמידים. תוך כדי שיחה עושים טבלה עם הנימוקים.

בשלב הרביעי מבקשים מהתלמידים לקרוא את הטקסט בעמ' 144 "כדאי או לא כדאי לנסוע לחופשה?" עם השאלה המנחה: לפי הטקסט, למה כדאי לנסוע לחופשה, למה לא כדאי לנסוע לחופשה ומה חושב מי שכתב את הטקסט?

לא כדאי	כדאי
<p>עושים דברים לא טובים: אוכלים הרבה לא עושים ספורט לא מדברים עם המשפחה שוכחים מה טוב ומה רע</p>	<p>יש זמן לנוח יש זמן לחשוב על החיים, על העבודה ועל דברים שאתם רוצים לעשות</p>

אחרי הקריאה עוברים לנושא אחר שלגביו יכולים להיות חילוקי דעות (כדאי או לא כדאי לנסוע ל... ללמוד באוניברסיטה, לקנות... – הכול לפי אופי הכיתה) ועורכים דיון. כשיעורי בית התלמידים יכתבו אם כדאי או לא כדאי לעשות משהו (לפי נושא שייבחר על ידי המורה), לפי הדגם של הטקסט שנקרא.

ד'. פרזנטציה "לאן כדאי לנסוע?"

בשלב הראשון התלמידים כותבים לאן כדאי לנסוע, ומה אפשר לעשות שם. כמו כן עליהם לכתוב מספר משפטים על המקום. למשל:

כדאי לנסוע לטורקיה. טורקיה מדינה גדולה ויפה. הרבה תיירים נוסעים לשם. בטורקיה אפשר לעשות הרבה דברים, אפשר לאכול... אפשר ללכת לשוק הגדול ולקנות שם... אפשר לבקר במסגד הכחול וכו'.

בשלב השני כל אחד מציג את החופשה שלו בפני הכיתה – כשהוא עומד בפני הכיתה. בזמן שהתלמידים מציגים – המורה כותב על הלוח מה כדאי לעשות במקום שעליו הם מספרים.

המורה כותב רק את המשפטים שבהם יש פעלים בבניין פעל שלמים. מהמשפטים האחרים הוא מתעלם. אם אפשר להמיר פעלים שלא בבניין פעל לפעלים בבניין פעל – עושים זאת (למשל במקום "מבקרים במסגד" כותבים "הולכים למסגד").

למשל, אם רים אומרת:

"כדאי לנסוע לאיסטנבול. באיסטנבול אפשר ללכת לשוק, לקנות מתנות למשפחה, לאכול שווארמה ולשתות קפה או תה..."

המורה כותב רק את הפעלים מבניין פעל:

רים – איסטנבול	מחמד – לונדון	מרבית - יפו
ללכת לשוק	לפגוש אנשים חדשים	לקרוא ספר ליד הים
לאכול שווארמה	לנסוע באוטובוס תיירים	לאכול אוכל טעים

בשלב השלישי, אחרי שכולם הציגו, כל תלמיד בוחר לעצמו חופשה מבין האפשרויות שעל הלוח, ומדמיין שהוא נסע לשם, ואחר כך כותב מה עשה שם. כמובן בזמן עבר, תוך שימוש בפעלים שעל הלוח, ולמשל:

"נסעתי לאיסטנבול. הלכתי לשוק כי השוק של איסטנבול גדול ויפה. יש בשוק הרבה דברים מעניינים. בשוק הלכתי למסעדה ואכלתי שווארמה..."

בעקבות הסיפורים אפשר לבקש מהתלמידים שידווחו בקיצור על מי שהציג – לאן הוא נסע ומה הוא עשה שם: "אחמד נסע לאיסטנבול, שם הוא הלך לשוק, ובשוק הוא הלך למסעדה..."

ה'. רשות או משימה לתלמידים מתקדמים

לכיתה טובה או לתלמידים מתקדמים אפשר לתת את הטקסט "החופשה הראשונה בהיסטוריה" בעמ' 141 – 142. הטקסט קשה מעט אבל גם מעניין (כי יש בו מידע חדש).

יחידה 12 – מקומות אחרים

נושאים לשוניים:

הפועל – פעל עי"ו עבר

תואר פועל

צבעים כשמות תואר

נושאי תוכן:

מקומות בעולם

צבעים

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לומר את צבעו של דבר.
2. התלמידים יוכלו לספר על צבע ולתאר דברים בצבע הזה.
3. התלמידים יוכלו לספר מה עשו בזמן עבר באמצעות שתי קבוצות פעלים.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – פעל עי"ו עבר	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגיל זוגות – שאלות 4. כתיבה 5. קריאת הקטע המציג בעמ' 146 6. תרגילים א' וב' בעמ' 147 – 148 7. תרגיל ג' בעמ' 148 וקריאת הקטע המציג "החיים במקסיקו" בעמ' 146 8. קריאת הקטע המציג "החיים בכפר" בעמ' 146 ותרגיל ד' בעמ' 148
ב'. תואר הפועל	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקנייה באמצעות הטקסט "המשפחה של אורית: אחרי חודש" בעמ' 152 2. הצפת הכלל 3. תרגיל בעמ' 153

<p>1. הקניית שמות הצבעים</p> <p>2. הקניית המבנה "ה... בצבע..." (הים בצבע כחול)</p> <p>3. הקניית המבנה ה... (ש"ע) + צבע כש"ת (השמים כחולים)</p> <p>4. תרגילים ב' וג' בעמ' 150</p> <p>5. האזנה לשיר "קופסת צבעים"</p> <p>6. קריאת הטקסט "ערים צבעוניות" בעמ' 150</p> <p>7. קריאת הטקסטים על הצבע האדום ועל הצבע הלבן בעמ' 151 - 152</p> <p>8. כתיבה על צבע אחר + פרזנטציה</p>	<p>ג'. צבעים כשמות תואר</p> <p>אוצר מילים</p>
<p>עמ' 154</p>	<p>ד'. חזרה</p>

א'. הפועל – פעל עי"ו עבר

הערה למורים:

יש לשים לב כי בקבוצת הפעלים הזאת צורות הנסתר והנסתרת (הוא והיא) נשמעות כמו בהווה, ויש ללתת על כך את הדעת.

בשלב הראשון מקנים את הבניין החדש דרך פעלים הקשורים לחיי היום יום של התלמידים. כל אחד שהגיע לכיתה – קם בבוקר.

המורה מספר על עצמו: "אתם יודעים שאני לא אוהב לקום מוקדם. כל יום אני קם בשעה 7 ובשבת אני קם בשעה 10" המטרה – להציג את הפועל, שבעוד רגע יהפוך לזמן עבר.

"אתם יודעים מה קרה היום? היום קמתי מוקדם מאוד. היום קמתי בשעה 6!"

כותבים על הלוח:

אני
קמתי

מבקשים מהתלמידים לומר, כל אחד בתורו, מתי הוא קם. בעקבות דבריהם מגיבים: "כן? קמת ב...?" או אומרים: "אתה קמת בשעה... ואתה קמת ב...?" וכו'.

כותבים על הלוח, ומבקשים מתלמיד שישאל תלמיד אחר, וזה בתורו ימשיך לשאול תלמיד נוסף, ולמשל: "מתי קמת?", ולאחר מכן מקנים גם את צורת הנקבה "קמת", ועל הלוח כותבים:

אני	אתה	את
קמתי	קמת	קמת

עוברים לגוף שלישי, מציגים אותו ומתרגלים אותו, למשל: "מי זוכר מי קם מתי? אני לא זוכר את כולם. אני יודע רק ש... מחמד קם היום בשעה..."

תוך כדי תרגול כותבים על הלוח:

אני	אתה	את	הוא	היא
קמתי	קמת	קמת	קם	קמה

מסכמים: "מי קם מתי? מי קם בשעה...?" ואומרים את שמות התלמידים שקמו בשעה מסוימת שבה יש יותר מאחד שקם בה, למשל אם יש שניים שקמו בשעה 7 אני שואלת מי קם בשעה 7, ואחר כך אומרים: "מחמד ויוסף קמו בשעה..." ומוסיפים על הלוח:

אני	אתה	את	הוא	היא	אנינו	אתם	אתן	הם / הן
קמתי	קמת	קמת	קם	קמה	קמנו	קמתם	קמתן	קמו

מקנים את צורות הרבים – קמנו, קמתם, קמתן, בדרך הנ"ל – לפי אנשים שקמו באותה השעה, אומרים: "מחמד, יוסף ואני קמנו בשעה...", נכון? מחמד ויוסף, אתם קמתם בשעה...?"

מוסיפים לטבלה

אני	אתה	את	הוא	היא	אנינו	אתם	אתן	הם / הן
קמתי	קמת	קמת	קם	קמה	קמנו	קמתם	קמתן	קמו

עוברים לפועל הבא. ממשיכים בסיפור:

"טוב, אז אתם יודעים שקמתי בשעה 6, ואחר כך? אכלתי ארוחת בוקר ובאתי למרכז / למכללה / לכיתה. היום באתי מוקדם! באתי בשעה 7 וחצי. אתם יודעים למה? כי היום באתי לפה במכונית ולא באוטובוס".

המטרה באמירת משפטים שונים עם הפועל היא כפולה – גם כדי שהתלמידים ישמעו את הצורה החדשה מספר פעמים וגם כדי שישמעו את הפועל בהקשרים השונים.

מוסיפים ללוח:

אני	אתה	אנ	הוא	היא	אנחנו	אתם	אתן	אתם / הן
קמתי	קמת	קמת	קם	קמה	קמנו	קמתם	קמתן	קמו
באתי								

מתרגלים את הפועל "לבוא" בגופים השונים – קודם ביחיד ואחר כך ברבים, בהקשרים השונים – מי בא מתי, איך כל אחד בא (ברגל, באוטובוס, ברכבת) או עם מי הוא בא, אם הוא בא מוקדם או לא.

תוך כדי השיחה – משלימים את הטבלה, מוסיפים גם את שם הפועל ומתרגלים אותו, למשל: מתי אתם אוהבים לקום? מתי אתם צריכים לבוא לקורס מחר? מי אוהב לשיר?

אני	אתה	אנ	הוא	היא	אנחנו	אתם	אתן	אתם / הן	שם הפועל
קמתי	קמת	קמת	קם	קמה	קמנו	קמתם	קמתן	קמו	לקום
באתי	באת	באת	בא	באה	באנו	באתם	באתן	באו	לבוא
שרתי	שרת	שרת	שר	שרה	שרנו	שרתם	שרתן	שרו	לשיר

עוברים לפועל "לשיר", כדי שיהיה ייצוג של שלוש הקבוצות (תנועות u, o, i) – "מי שר היום בבוקר? אתמול? מתי שרתם?"

שואלים אילו פעלים נוספים שייכים לקבוצה הזאת, מטים אותם.

חשוב להוסיף את הפעלים המופיעים בספר – לרוץ, לזוז, לגור, לנוח, לצום, לשים.

כמו כן חשוב לתרגל את הפועל "לרוץ", ובעיקר שיידעו להטעים נכון את הצורה "רצה" במלעיל.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי עורכים תרגיל זוגות עם שאלות.

המורה אומר: "אני רוצה לדעת כמה דברים" וכותב על הלוח:

מתי רצתם?

לאן טסתם בחופשה?

איפה שרתם? או פעלים אחרים, המתאימים לקבוצה.

התלמידים שואלים זה את זה, ובמליאה כל תלמיד אומר דבר אחד בלבד על חברו.

בשלב הרביעי התלמידים יכתבו דיווח קצר על הנושא "הבוקר שלי היום", ובו ישתמשו בפעלים משתי הקבוצות שנלמדו, בזמן עבר.

כדאי לכתוב את הפעלים הרלוונטיים מהקבוצה הקודמת על הלוח - לאכול, לומר, ללכת, לנסוע - ולהפנות את תשומת ליבם אליהם.

הכתיבה הזאת מאפשרת למורה לראות מי שולט בצורות הפועל בזמן עבר ומי עדיין לא.

בשלב החמישי קוראים את הקטע המציג בעמ' 146 "החיים באוסטרליה".

שאלה לפתיחת הנושא: מי גר פעם בארץ אחרת / במדינה אחרת / בעיר אחרת / בכפר אחר?

איפה הוא גר? מתי הוא בא לפה? למה הוא בא? איך מרגישים אנשים שעוברים מארץ לארץ? מי רוצה לגור במקום אחר? למה אנשים עוברים ממקום למקום? (הפועל "עובר" אינו מוכר, אבל מתברר מההקשר) כל האנשים יכולים לעבור ממקום למקום, מארץ לארץ?

קוראים את הטקסט "החיים באוסטרליה" בעמ' 146 עם השאלה המנחה:

איפה אורית גרה בעבר ואיפה היא גרה עכשיו?

היא גרה באוסטרליה ועכשיו היא גרה בישראל.

היא אוהבת את החיים בישראל? לא.

היא אהבה את החיים באוסטרליה? כן.

איך היו החיים שם? מה היא עשתה שם? היא גרה בבית ג'ואל, היא אמרה
בבית ספרי, היא פגשה גברות, היא רצה בפארק ושרה.

איך היא באה לישראל? היא טסה באטוס.

בודקים הבנה ומתרגלים באחת הדרכים הבאות:

אחת התלמידות היא אורית ושאר התלמידים שואלים אותה שאלות, כמו למשל:

איפה גרת? איך באת לישראל?

אחרי ש"אורית" עונה, מבקשים מתלמידים לומר מה היא אמרה. עליהם לענות בדיבור
עקיף בתשובה מלאה: היא אמרה שהיא גרה בבית גדול.

בשלב השישי קוראים את התרגילים בעמ' 147 – 148 – הם המשך הסיפור של אורית.
מבקשים מהתלמידים להשלים את הפעלים בחלק א' ולאחר מכן בודקים שכתבו את
הפעלים נכון ושהבינו את התוכן.

קוראים את תרגיל ב', ומחלקים תפקידים לתלמידים. כל אחד אומר מה עשה ביום
הזה. עושים משחק תפקידים, בו סבתא באה ושואלת כל אחד מה הוא עשה.

בשלב השביעי קוראים על המשפחה של דניאל, בעמ' 148. בתרגיל הזה על התלמידים
לעשות המרה מעבר להווה. חשוב לא לדלג על התרגיל הזה!

כהמשך ישיר קוראים על החיים שהיו לדניאל במקסיקו, בקטע המציג "החיים
במקסיקו" בעמ' 146. החשיפה לצבעים היא גריין להקנייה שתגיע מיד.

בשלב השמיני עוסקים במוסא, קוראים את הקטע המציג "החיים בכפר" בעמ' 146,
ולאחר מכן פותרים את תרגיל ד' בעמ' 148. בתרגיל זה על התלמידים להבין מתוך
ההקשר אם צריך שם פועל או פועל, ואם צריך פועל – מה הזמן שלו ומה צורתו.

לפני ששולחים את התלמידים לפתור אותו – כדאי לעבוד אתם על סימנים שעוזרים לנו להבין מה צריך להשלים:

בשורה הראשונה "רוצה" – אחרי "רוצה" תמיד צריך שם פועל,

יש מילות זמן - "אתמול" ו"היום" - לאחריהן מגיע פועל בזמן המתאים – עבר והווה,

יש מילים ש"אומרות" זמן אבל לא בצורה מפורשת – "כל יום" – הווה,

והכי קשה, המשפט "כשאני רוצה..." "מספר על ההווה ולכן כל הפעלים צריכים להיות בהווה.

התלמידים פותרים, בודקים ולאחר מכן קוראים את הקטע המציג בעמ' 146 "החיים בכפר".

ב'. תואר פועל – הקנייה

בשלב הראשון חוזרים לאורית ואומרים: "זכרים את אורית? מה אתם חושבים, איך היא מרגישה עכשיו? מה היא עושה? מה המשפחה שלה עושה? בואו נקרא..."

קוראים את הטקסט הקצר בעמ' 152 "המשפחה של אורית: אחרי חודש" עם שאלות מנחות:

על מי מספרים בטקסט?

מה הם עושים?

מה עוד מספרים? רק מה הם עושים? לא, גם איך.

מי עושה מה ואיך?

אבא שותה קפה. לאט. הוא שותה לאט.

אימא שותה. איך אימא שותה? לאט.

וכולם שותים... לאט...

אימא מדברת. הרבה. היא מדברת הרבה.

ואבא? מדבר הרבה? והמורים? והמורות?

האחים של אורית מדברים עברית. מהר.

והאח? והאחות?

בשלב השני מציפים את הכלל. אומרים:

המילים האלה אומרות איך אנחנו עושים משהו:

לאט או מהר, בשקט, הרבה, יפה, מצוין

מה חשוב שידעו? שיש רק צורה אחת.

מתרגלים עוד בעל פה.

בשלב השלישי מתרגלים בכתב – בעמ' 153.

ג'. צבעים כשמות תואר

הערה למורים:

1. הצבעים מתחלקים לשלוש קבוצות:

א'. רוב הצבעים - נוטים על משקל קטול:

אדום, ירוק, כחול, כתום, סגול, צהוב

והצורות האחרות:

קטולה, קטולים, קטולות.

לקבוצה זו שייך גם התכלת כי הוא נוטה באותה הדרך, אלא

שלא כל כך משתמשים בצורות הללו (תכול, תכולה...).

ב'. השחור והאפור שונים במעט כי תנועת ה-ס נשארת גם בנטייה.

ג'. החום והלבן שונים לגמרי.

בשלב זה כדאי להקנות רק את הצבעים הללו. כמו כן צריך להקפיד שההקנייה תהיה מדורגת ואיטית.

בשלב הראשון מקנים את שמות הצבעים מקבוצה א' כצבעים בלבד, וכותבים את שמות הצבעים על הלוח. להקנייה אפשר להשתמש בטושים, בפרחים, בחרוזים, במכוניות וכו'.

י"א

כחול

אדום

ירוק

כתום

סגול

צהוב

חום

לבן

שחור

אפור

עושים חידות קצרות:

אדום וצהוב? כתום

כחול וצהוב? ירוק

כחול ואדום? סגול

בשלב השני בוחרים צבע אחד מהקבוצה הראשונה, למשל את הצבע הכחול ושואלים "מה כחול?"

התלמידים יציינו דברים כחולים בכיתה (המחברת, העט) או דברים שמוכרים ככחולים (הים, השמיים). מקנים את המבנה:

ה... בצבע...

הים בצבע כחול, השמיים בצבע כחול, המחברת בצבע כחול.

בטלב השלישי עוברים להקניית הנטייה. אומרים לתלמידים:

הים בצבע כחול. הים כחול.

המחברת בצבע כחול. המחברת כחולה. השמיים כחולים. הנעליים של... כחולות.

(מדגישים את ה-ס ב"כחול" ואת ה-ט בצורות האחרות).

כותבים את הדוגמות הנ"ל בצד הלוח ובטבלה:

<i>כ/ל</i>	<i>כ"ס</i>	<i>י'א'ז'ה</i>	<i>י'א'ז'</i>
כחולות	כחולים	כחולה	כחול
ירוקות	ירוקים	ירוקה	ירוק
			אדום
			כתום

עוברים לצבע אחר ועושים אותו הדבר, למשל עם ירוק.

בצבע האדום כבר אפשר להשלים את הטבלה בלי דוגמות (ולא צריך את כל הצבעים מהקבוצה הראשונה). עוברים במהירות על הצבעים מהקבוצה הזאת. מדגישים את הב' הדגושה בצורות של צהובה, צהובים, צהובות.

עוברים לשחור ואפור ומדגישים את תנועת ה-ס.

מקנים את החום והלבן עם הנטיות.

הטבלה מלאה על הלוח.

<i>כ/ל</i>	<i>כ"ס</i>	<i>י'א'ז'ה</i>	<i>י'א'ז'</i>
כחולות	כחולים	כחולה	כחול
ירוקות	ירוקים	ירוקה	ירוק
אדומות	אדומים	אדומה	אדום
כתומות	כתומים	כתומה	כתום
שחורות	שחורים	שחורה	שחור
אפורות	אפורים	אפורה	אפור
חומות	חומים	חומה	חום
לבנות	לבנים	לבנה	לבן

מתרגלים:

המורה שואל על צבעו של שם עצם מוחשי (ואחר כך של שם עצם מופשט), והתלמידים אומרים את צבעו, והמורה אומר משפט, ולמשל:

- מה הצבע של השולחן? באיזה צבע השולחן?

- אפור

- השולחן אפור.

ממשיכים כך בזוגות, אחד שואל והאחר עונה.

בשלב הרביעי עושים את תרגיל ב' בעמ' 150. ולאחר מכן את תר' ג. במליאה התלמידים יסבירו למה הם חושבים כפי שהם חושבים.

שואלים על שמות עצם נוספים. זאת הזדמנות טובה לחזור על אוצר המילים.

מה הצבע של הפרחים? של מתנות? של שירים?

בשלב החמישי מאזינים לשיר "קופסת צבעים".

הכנה: מספרים שאת השיר הזה שרה עפרה חזה והיא שרה על צבעים. צבעים של דברים טובים וצבעים של דברים לא טובים. היא שרה על... – מתבוננים בעמ' 149 ברשימת המילים ובודקים שהם מכירים אותן.

המשימה: לשמוע באיזה צבע הדברים שהיא שרה עליהם.

בכיתה טובה אפשר לשאול גם: מה היא אומרת, אילו צבעים היו לה ואילו צבעים לא היו לה.

הצבע אדום. הגולות צהובים. הכניס של המתיק לבנים / לבנות.

שמנת הגייס כחומה. השמיים גבוליים / כחוליים. האולם ורוד. האנחה ורודה.

הצבעים שלא היו לה: אדום, צהוב, לבן.

הצבעים שהיו לה: כגום, גבול, ורוד.

אילו צבעים לא היו לה? צהוב, אדום, לבן.

של מה הצבעים האלה? דם, מוות.

אילו צבעים כן היו לה? כגום, כגול / גבול, ורוד.

מה זה אומר? אם היא מציירת ציור – איך הציור שלה?

בטלב השישי קוראים את הטקסט "ערים צבעוניות". אומרים שמוסא אמר שהוא אוהב לחלום על מקומות מעניינים, וכל יום הוא מטייל במקום אחר. גם אנחנו נקרא עכשיו על מקומות אחרים ומעניינים עם הרבה צבעים. מקנים את אוצר המילים הרלוונטי: ארץ, גג, דלת, דרך, שדה תעופה.

מעבר להבנת הנקרא, מטרתו של הטקסט "ערים צבעוניות", היא לתרגל צבעים כשם תואר.

שאלות מנחות לקריאה:

על כמה ערים מספרים בטקסט?

מה השמות שלהם?

שפשאון, ג'דהפוק, ורודל.

מה יש בעיר שפשאון?

יס, אנשים, בגים, גזא, גייריס,

מסעדות, גניות.

באיזה צבע כל הדברים?

הבגים בצבע כגול או לבן, הגזא בצבע אדום.

כותבים על הלוח ומבקשים מתלמיד שיספר על העיר.

שפשאון במרוקו. בעיר הצאג הבגים כגוליס או לבנים והגזא אדומים.

ממשיכים: איפה ג'ודהפור? מה יש שם?

כגולבול, כגניס, כגולול, גולולול

באיזה צבע כל הדברים בעיר? כגול

למה הכול כחול?

כותבים על הלוח ומבקשים מתלמיד שיספר על העיר.

ג'ולדולול כהולול. הכול שם כגול. הכולול כגולול, הכולול כגולול, הכולול כגולול, הכולול כגולול.

איפה העיר ורולול?

מה יש בעיר?

הכולול כולול. יש כולול כולול, כולול יולול, כולול כולול.

כותבים על הלוח ומבקשים מתלמיד שיספר על העיר.

הכולול כולול. יש שם כולול כולול, כולול יולול, כולול כולול.

מבקשים משלושה תלמידים לסכם על שלוש הערים – כל אחד על עיר אחת,

ומהתלמיד המתקדם מבקשים לסכם הכול.

באיזו עיר – מהערים האלה – אתם רוצים לגור? למה?

בשלב השביעי קוראים על הצבע האדום ועל הצבע הלבן בעמ' 151 – 152.

מה אדום?

מה לבן?

בתשובות כדאי שהתלמידים יעשו המרה מתאימה לשם תואר:

מה אדום?

הכלנית אדומה, הנורית אדומה, יש פרחים אדומים, לב אדום, הבגדים של סנטה קלאוס אדומים, הבקבוק של קוקה קולה אדום.

מה לבן?

הבגדים בטניס לבנים, השמלה של המלכה ויקטוריה לבנה, השמלות בחתונות לבנות.

בשלב השמיני כל אחד בוחר לכתוב על צבע אחר, וכותב עליו: מה יש בצבע הזה, למה אני אוהב אותו...

המורה כותב מחוון פשוט לבדיקה עצמית על הלוח:

1. העברית – בסדר?
 2. כתבתי על צבע ומה בעולם הוא בצבע הזה? ולמה כתבתי על הצבע הזה?
 3. הכיסוק – בסדר?
- אחרי שהמורה בודק – כל התלמידים מציגים על הצבע שלהם במליאה. כמובן בעל פה וללא דפים.

ד'. חזרה

בעמ' 154 יש חזרה על מילות יחס – תרגיל א'

על שם המספר – תרגיל ב'

ועל אוצר מילים – תר' ג' וד'

יחידה 13 – ים המלח

נושאים לשוניים:

הפועל – פעל ל"י עבר

משפטי תוצאה (לכן)

משפט שמני בעבר (הבית היה גדול, הגינה הייתה יפה)

המספר הסודר 1 – 10

נושאי תוכן:

ים המלח

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר איך היה משהו בזמן עבר, למשל לימודי העברית שלהם, טיול.
2. התלמידים יוכלו לספר מה יש בים המלח.
3. התלמידים יוכלו להסביר תוצאות עם המילה "לכן".

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א. הפועל – פעל ל"י עבר	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגיל זוגות 4. תר' א' – ג' בעמ' 158 5. קריאת הקטעים המציגים בעמ' 156 6. קריאת לוחות המודעות על שמורות הטבע בעמ' 156 – 157 + המחזת שיחת טלפון + כתיבה + קריאת התוצרים 7. קריאת הטקסט "אפשר לשחות בים המלח?" בעמ' 162 8. האזנה לשיר "לקנות לך יהלום"
ב. משפטי תוצאה (לכן)	<ol style="list-style-type: none"> 1. קריאת הטקסט "ים המלח" בעמ' 160 2. הצפת הכלל והמשך התרגול 3. תר' 1 – 4 בעמ' 163 - 164

<p>1. קריאת המכתב של יוסף לאימא שלו, בעמ' 161</p> <p>2. הקנייה</p> <p>3. הצפת הכלל</p> <p>4. כתיבת מכתב תשובה</p> <p>5. המשך תרגול בנושאים אחרים</p>	<p>ג'. משפט שמני בעבר (הבית היה גדול)</p>
<p>הקנייה ותרגול</p>	<p>ד'. המספר הסודר 1 – 10</p>

א'. הקניית פעלים מבניין פעל ל"י

הערה למורים:	
<p>בבניין פעל גזרת ל"י יש שני בסיסי נטייה. בגופים ראשון ושני התנועה בע' הפועל היא i (שתיתי, שתית, שתינו) ואילו בגוף שלישי היא שונה (שתה, שתתה, שתו).</p>	
שתינו	שתיתי
שתיתם שתיתן	שתית שתית
שתו	שתתה שתה

בשלב הראשון המורה אומר: "זהו. השיעור מתחיל. אתם יודעים מה אני עושה בכל הפסקה / בבוקר? מה אני אוהב לעשות? לשתות קפה. גם היום בהפסקה שתיתי קפה. שתיתי קפה בחדר המורים ופגשתי את החברים שלי".

כותבים על הלוח:

אני
שתיתי

פונים למחמד, התלמיד הטוב: "גם אתה שתית קפה בהפסקה?"

הוא עונה: "כן. שתיתי קפה". ואם הוא אומר רק "כן" - מבקשים תשובה עם הפועל.

ואחר כך פונים לכל הלומדים ושואלים מה שתו. בכיתה טובה מבקשים מהלומדים שישאלו זה את זה.

כותבים על הלוח.

אני אנה
שתיתי שתית

עוברים ללומדות. שואלים לומדת אחת: "גם את שתית קפה / תה / קולה?"

אני אנה אה
שתיתי שתית שתית

עוברים לרבים, גוף ראשון ושני.

אומרים: "טוב, אז, מחמד ורים ואני שתינו קפה".

מתרגלים עם גוף שני ברבים.

אני אנה אה הוא היא אנינו אנס אנט הם / הן
שתיתי שתית שתית שתיתו שתיתם שתיתן

עוברים לגוף שלישי. מה מחמד שתה?

מה רים שתתה? (זה פועל קשה)

מתרגלים גוף שלישי, למשל במשחק מי זוכר מי שתה מה.

כך גם מוסיפים את צורת הנסתרים.

אני אנה אה הוא היא אנינו אנס אנט הם / הן
שתיתי שתית שתית שתה שתתה שתינו שתיתם שתיתן שתו
עוברים לפועל אחר, למשל להיות.

שואלים "ואיפה הייתם בהפסקה? אני הייתי בחדר המורים".

עוברים מהר בין כולם ודואגים לכך שכל אחד יאמר את הצורה החדשה.

אני אנה אה הוא היא אנינו אנס אנט הם / הן
שתיתי שתית שתית שתה שתתה שתינו שתיתם שתיתן שתו
הייתי היית היית היה הייתה היינו הייתם הייתן היו

בשלב השני מציפים את הכלל ושואלים אילו עוד פעלים מכירים מהקבוצה הזאת (לא חייבים לומר שאלה פעלי ל"י). למשל: לקנות, לרצות, לחיות, לעלות, לראות... (יש לשים לב שבפועל "לראות" ההגייה שונה מעט, בגלל הא').

אומרים את הצורות ביחד במקהלה, ודואגים שהפעלים יהיו כתובים על הלוח.

בשלב השלישי עושים תרגיל זוגות. המורה כותב על הלוח שלוש – חמש שאלות בגוף שני רבים ואומר: אני רוצה לדעת:

איפה הייתם אתמול?

מה קניתם אתמול / לחג?

מה ראיתם בהפסקה / אתמול?

כמובן שאפשר לחבר שאלות מותאמות לכיתה.

נותנים כמה דקות כדי שישאלו זה את זה (התלמידים צריכים לעשות המרה של הגוף כי השאלה נתונה בגוף שני רבים והם צריכים להמיר אותה ליחיד). בזמן הזה עוברים ביניהם, מקשיבים ומתקנים.

לאחר מכן כל אחד מספר במליאה מה החבר שלו אמר: אתמול הוא היה ב... הוא קנה...

כדאי בשלב הזה לבקש מהתלמידים שיאמרו: שאלתי את... והוא אמר ש... – כדי לתרגל הן שימוש ב"את", הן שימוש בדיבור עקיף.

בשלב הרביעי פותרים את תר' א' – ג' בעמ' 158.

בשלב החמישי קוראים את הקטעים המציגים בעמ' 156 עם השאלות המנחות:

מה מוסא שאל את התלמידים שלו?

מה אחמד ענה? מה עשתה המשפחה שלו?

על התלמידים לענות תוך המרה לגוף שלישי. יש כאן כבר פעלים נוספים.

שואלים שאלות נוספות כדי לבדוק שכולם הבינו וכדי לערב את כולם.

עוברים לכיתה של טלי ושואלים כנ"ל.

בשלב הזה אפשר לקרוא בקול. הקריאה בקול נועדה רק כדי לעבוד על הגייה נכונה, ולענות על הרצון של התלמידים לקרוא בקול.

בשלב השישי שואלים: "אז מה יש בים המלח?" שומעים מה התלמידים אומרים, ואז מסתכלים במודעה על שמורת "עין בוקק" בעמ' 156 ומוסיפים עוד מידע.

מסתכלים במודעה של "עיינות צוקים", ושואלים "מה אפשר לעשות בשמורה?".

בדרך זו אנחנו מתרגלים את ה"אפשר" עם שם הפועל.

כותבים על הלוח:

אשור בכריכות

אראל ציפורים וציבים

אקנות קפה / גאיזה / וכו' בקפיטריה

אשור טיול

אומרים: "אתמול, אנחנו, כל התלמידים של הכיתה, נסענו לשמורה. מה עשינו שם?"

ממירים בעזרת הפעלים שעל הלוח ובעזרת פעלים נוספים.

בזוגות, ממחיזים שיחת טלפון:

אומרים: "הייתם בשמורה. במכונית, בדרך הביתה, דיברתם עם חבר בטלפון וסיפרתם לו מה עשיתם". עורכים שיחת דוגמה במליאה, ואחר כך בזוגות.

כתיבה:

ביום שישי נסעתם עם המשפחה לים המלח. כתבו מה עשיתם שם.

כאן נדרש התלמיד להשתמש בכל הפעלים בזמן עבר, שכבר למד עד כה.

אפשר – בזמן שהתלמידים מתחילים להתארגן לכתיבה – לכתוב את הפעלים הרלוונטיים שנלמדו – על פי הקבוצות השונות – על הלוח.

אחרי שיסיימו לכתוב – מבקשים מתלמיד אחד לקרוא, והאחרים מקבלים משימת האזנה:

זה היה יום טוב או לא?

אחרי הקריאה מבקשים מהתלמידים שיאמרו אם כן או לא ולנמק.

בשלב השביעי קוראים את הטקסט "אפשר לשחות בים המלח?" בעמ' 162.

כדאי לתת את הטקסט הזה לקריאה עצמית. הוא לא ארוך, אבל קשה מעט בגלל התוכן. אחרי שהתלמידים קראו אותו וענו על השאלות – אפשר לדון עליו בכיתה.

בשלב השמיני אפשר להאזין לשיר "לקנות לך יהלום" ששר אייל גולן.

מה החלום של הבחור בשיר?

ב'. הקניית משפטי תוצאה עם מילת הקישור "לכן"

הערה למורים:

1. המילה "לכן" חשובה, כי היא משדרגת את השפה של הדוברים (יש נטייה לומר "בגלל כך" או שיבושים דומים).
2. המילה "לכן" הוקנתה ביחידה 11 כאוצר מילים, כאן תהיה הקנייה.
3. לעיתים כדאי להקנות מבנה תחבירי דרך טקסט המזמן זאת – כך ההקשר ברור ולתלמידים יהיה קל יותר להבין את המשמעות.
4. "לכן" הוא ההפך מ"כי", ולמשל:
אני אוכל כי אני רעב – אני רעב ולכן אני אוכל.

בשלב הראשון קוראים את הטקסט "ים המלח" בעמ' 160.

שאלה מנחה לפסקה הראשונה:

מי לא רוצה לגור ליד ים המלח? למה? *אנשים מישראל. כי גם ואין עבודה.*

בשורה 2 כתוב: לא תמיד זה היה ככה. מה לא היה ככה? *אנשים לא רוצו לגור*

ש.

אז מה היה? אנשים כן רצו לזרז את ים המלח.

אומרים: "אנחנו נקרא עכשיו את הטקסט. בטקסט מספרים על אנשים שכן רצו לגור בים המלח. הם לא רק רצו לגור שם, הם גרו שם. איפה האנשים האלה גרו? תחפשו מהר, בלי לקרוא את כל הטקסט, שמות של שלושה מקומות ששם האנשים חיו".

קוארואן, ביר אל-קרנטא, ארמון הישאק

כותבים את שמות המקומות על הלוח, וממשיכים לקרוא. ממלאים את הטבלה שלב אחרי שלב, תוך חילוץ המידע מהטקסט, כך שבסופו של דבר הטבלה תיראה כך על הלוח:

בארמון הישאק	בביר אל-קרנטא	בקוארואן	
הואיל הישאק אבן עבד אלחאכ	נצירים נוצרים	האיסיים (יהודים)	מי זר
הוא בנה ארמון	בנו מנצי	זרו במערות ובסוכות, אמרו וכתבו מציאות	מה עשו
הוא רצה לזרז שם אפסחים	ישו מי שם 40 ימים ו-40 זילות	הם רצו שקט ושלום	אמה

אומרים: אנחנו נקרא ונבדוק מי היו האנשים, מה הם עשו ליד ים המלח ולמה.

בפסקה השנייה, על מי מספרים? מה הם עשו? למה?

אחרי הוצאת המידע מהטקסט מספרים לתלמידים שבירושלים היה בלגן גם לפני 2000 שנה כי היהודים שחיו בה אז היו מסוכסכים ביניהם והם ידעו שבקרוב תהיה מלחמה. כמובן שמסבירים את הרקע הזה ברמה שהתלמידים יוכלו להבין ועד כמה שידיעותיהם ההיסטוריות מגיעות.

בפסקה השלישית – על מי מדברים? מה הם עשו ולמה?

כנ"ל עם הפסקה הרביעית.

מוודאים שהם מבינים את הטקסט. הוא מעט ארוך ויש בו הרבה מידע, אבל רובו ידוע להם.

כשהטבלה מלאה – מתבוננים בה ומבקשים מאחד התלמידים לספר על האיסיים, מתלמיד אחר על הנזירים הנוצרים, ומתלמיד שלישי על הח'ליף הישאם.

כשתלמיד מדבר – המורה מצביע על החלק בטבלה שעליו הוא מדבר – מלמעלה למטה.

ואחר כך המורה מסכם, ובו זמנית מצביעים על חלקי הטבלה:

"האיסיים רצו שקט ושלוה **ולכן** הם גרו במדבר". מדגישים את המילה "לכן" וכותבים את המשפט על הלוח.

באותה הדרך אומרים:

"ישו חי 40 ימים ו-40 לילות בדיר אל-קרנטל **ולכן**..." (ומבקשים מהתלמידים להשלים) "... הנזירים בנו שם מנזר".

כותבים את המשפט הזה מתחת למשפט הקודם.

מבקשים שיאמרו משפט על הטור השמאלי.

כותבים גם אותו.

על הלוח ימצאו המשפטים הבאים:

האיסיים רצו שקט ושלוה **ולכן** הם גרו במדבר.

ישו חי 40 ימים ו-40 לילות בדיר אל-קרנטל ולכן הנזירים בנו שם מנזר.

הח'ליף הישאם אבן עבד אלמלכ רצה לגור בים המלח **ולכן** הוא בנה שם ארמון.

בשלב השני מציפים את הכלל ומתרגלים משפטים נוספים במבנה הזה:

א'. משפטים שבהם הסיבה משותפת וידועה:

אני רעב ולכן...

אני רוצה / אנחנו רוצים לדבר עברית, ולכן...

בכל משפט אומרים גם את משפט הסיבה, עם "כי".

ב'. משפטים שבהם התוצאה משותפת:

... ולכן הוא לומד עברית.

ג'. מחלקים פתקים עם חצאי משפטים (סיבה ותוצאה) ומבקשים מהלומדים לחפש את בן זוגם ולקרוא את המשפטים המלאים. אפשר לבקש לעשות המרה של כל משפט מסיבה לתוצאה ולהיפך.

התרגול הרב בעל פה כאן הוא קריטי, כי גם הנושא הזה מאוד קשה לדוברי הערבית.

בשלב השלישי מתרגלים בספר בעמ' 163 – 164 תר' 1 – 4.

ג'. משפט שמני

הערה למורה:
ההקנייה של המשפט השמני בעבר תיעשה על בסיס הטקסט. התלמידים יקראו כדי לקבל מושג על התוכן, וכשהתוכן יהיה ברור – נעבוד דרכו על המבנה הלשוני. במקרה הזה, השלבים יהיו: קוראים טקסט בזמן הווה והופכים אותו לזמן עבר. משתמשים במידע בעבר וכותבים אותו בהווה.

בשלב הראשון שואלים את התלמידים אם הם זוכרים את האיסיים שגרו ליד ים המלח (מהטקסט על ים המלח, בעמ' 160), ואומרים: "היום נקרא על איש אחד שגר שם" (בכוונה שומרים על עמימות של הזמן – זה חשוב).

לפני הקריאה של המכתב בעמ' 161, שואלים את הלומדים:

מה הטקסט הזה? **מכאן**.

מי כתב למי? **יוסף לאימא שלו**.

"תקראו את הטקסט, ובואו נראה מה יוסף כותב". אחרי הקריאה:

על מה הוא כותב? *על הגייס שלו בקומראן.*

איך החיים? הוא אוהב את החיים שלו? *הוא אוהב את הגייס שלו.*

למה? *כי...*

כשיאמרו מה שנמצא בטקסט המורה יכתוב את הדברים על הלוח, לפי טורים, ובינתיים ללא כותרת:

המדבר - שקט	הסוכה - קטנה	החיים - טובים
האוכל - טעים		החברים - טובים

מבקשים מתלמיד אחד שיסכם: מה יוסף כותב?

*יוסף כותב מכתב לאימא שלו. הוא גר במדבר. הוא אוהב את הגייס שלו.
הוא עובד, אומד וכותב מציאות.*

הגייס שלו טובים כי המדבר שקט והאוכל טעים וגם החברים טובים.

השלב השני הוא שלב ההקנייה. שואלים את התלמידים מתי יוסף כתב את המכתב הזה. מתבוננים בתאריך ומגלים שהמכתב נכתב לפני 2000 שנה בערך. אומרים: "אם כן, איך היו החיים של יוסף?"

איך היה האוכל? האוכל היה טעים.

ואיך היה המדבר?"

מבקשים מהתלמידים להשלים.

כותבים את המשפט השלם בצד אחד של הלוח ואת המילה "היה" מעל הטור הימני:

המדבר - שקט	הסוכה - קטנה	החיים - טובים
האוכל - טעים		החברים - טובים

ממשיכים באותה הדרך עם הנקבה והרבים, משלימים את הטבלה:

היה	הייתה	היו
המדבר - שקט	הסוכה - קטנה	החיים - טובים
האוכל - טעים		החברים - טובים

בשלב השלישי מציפים את הכלל: אם רוצים לומר איך היה משהו בזמן עבר אומרים:

ה + שם העצם + היה לזכר / הייתה לנקבה / היו לרבים ורבות (!) + שם תואר מתאים לשם העצם

בשלב הרביעי ממשיכים לתרגל. חוזרים לטקסט. הפעם עושים הפוך – בונים את התשתית בזמן עבר והתלמידים יצטרכו בכתיבתם להמיר את המידע לזמן הווה.

אומרים: "זאימא שלו? היא חיה בירושלים. איך היו החיים בירושלים?" אומרים על סמך השערות, על סמך המידע שיש ברשות התלמידים ועל סמך המידע שבסעיף 2 בעמ' 162 איך היו החיים בירושלים אז (זו בניית התשתית החדשה לכתיבה של התלמידים), כותבים את המידע באותה הטבלה, ממנה מחקנו את המידע על יוסף:

היה / לא היה	הייתה / לא הייתה	היו / לא היו
הבית - קטן האוכל - לא טעים	העיר - מלוכלכת	החיים - קשים המים - מלוכלכים האנשים - לא נחמדים הרחובות - לא נקיים

כאן מוסיפים גם שלילה, ולמשל: האנשים לא היו נחמדים. האוכל לא היה טעים. המים לא היו נקיים.

מבקשים מהתלמידים לסכם על החיים בעיר ירושלים לפני 2000 שנה, במשפטים מלאים:

הייתי בירושלים לפני 2000 שנה היו קשים. המים היו מלוכלכים, האוכל לא היה טעים, הרחובות לא היו נקיים, הבית היה קטן...

ואז מבקשים מהתלמידים לכתוב את המכתב של אימא ליוסף, ובכך שוב משתמשים בזמן הווה. ושוב יש המרה.

קוראים בקול חלק מהמכתבים, עד כמה שהזמן מאפשר זאת.

בשלב החמישי עוברים לעסוק בנושא אחר. ההמרה כאן היא קשה ביותר ואם התרגול לא ייעשה בשלב הזה בצורה מעמיקה הלומדים ימשיכו לגרור טעויות גם להמשך ולהשתמש בצורה "היה" בלבד. אפשר, למשל, לשאול איך הלימודים שלהם כיום. מה יש ואיך כל דבר (המורה מצוין, התלמידים טובים וכו') ואז לכתוב על הדברים כאילו הם מספרים על כך לנכד שלהם בעוד חמישים שנה, במבט לאחור.

ד'. המספר הסודר בזכר ובנקבה

בשלב כלשהו במהלך העבודה על היחידה מלמדים את המספר הסודר, בעמ' 159.

יחידה 14 - אמנות

נושאים לשוניים:

הפועל – פיעל שלמים עבר

מילת היחס "את" בנטייה

משפטי סיבה (בגלל + שם עצם מיוחדע)

נושאי תוכן:

אמנות

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר על אומן.
2. התלמידים יוכלו להשתמש במשפטי סיבה מסוגים שונים.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – פיעל שלמים עבר	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקניית הפעלים 2. הצפת הכלל 3. תרגיל זוגות 4. תר' א' – ד' בעמ' 167 – 168 5. קריאת הקטעים המציגים בעמ' 166 6. קריאת הטקסט "לאונרדו דה וינצ'י" בעמ' 171 7. הכנת משחק קהוט על אומן
ב'. מילת היחס "את" בנטייה	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקנייה דרך הטקסט על לאונרדו דה וינצ'י 2. הצפת הכלל והמשך תרגול 3. תרגילים דרך דיאלוגים בעמ' 169 – 170 והזמנות בעמ' 171
ג'. משפטי סיבה (בגלל + שם עצם מיוחדע)	<ol style="list-style-type: none"> 1. האזנה לשיר "אותך" 2. הצפת הכלל והמשך תרגול 3. קריאת הטקסט "כפר האומנים אניעם" בעמ' 172 והמשימות בעמ' 174 4. תרגול "בגלל" ו"כי" עם נושאים אחרים 5. הכנת סרטון "למה אתם פה?"
ד'. חזרה	תרגילי חזרה בעמ' 174

א'. הפועל - פיעל שלמים עבר

הערות למורה:

- 1. גם בבניין פיעל קיימים שני בסיסי נטייה:
בגוף ראשון ושני יש תנועת a בע' הפועל (דיברתי, דיברת, דיברנו...),
ובגוף שלישי התנועה היא i (דיבר) או שוא (דיברה, דיברו).**
- 2. חשוב להרגיל את התלמידים לשים לב לי', כי היא עשויה לשנות את משמעות הפועל: למד – לימד וכו'.**

בשלב הראשון מקנים את הפעלים בבניין פיעל, כפי שהוקנו הפעלים מהבניינים הקודמים.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי נותנים לתלמידים שאלות לתרגיל זוגות, ולמשל:

איפה טיילת?

איפה ביקרת?

עם מי דיברת אתמול?

בשלב הרביעי מתרגלים בספר בעמ' 167 – 168 תר' א' – ד'.

בשלב החמישי קוראים את הקטע המציג בעמ' 166. מבקשים מהתלמידים שיקראו את הפסקה הראשונה "בכיתה של מוסא" עם השאלה:

מה היה אתמול בכיתה של מוסא? *היה יום אמנות, כל תלמיד היה מורה והוא
למד את הכיתה.*

לפני שיתחילו לקרוא: על כמה תלמידים מספרים בטקסט? מיהם? 3 גאמידיס -
יסמין, אמרז ובאסל.

ולאחר מכן:

מה יסמין עשתה ומה התלמידים עשו?

מה אחמד עשה ומה התלמידים עשו?

מה באסל עשה ומה התלמידים עשו?

וגם מוסא, המורה, עשה משהו מיוחד. מה הוא עשה?

עוברים לטקסט השני "בכיתה של טלי" ושואלים מה הם עשו?

אחר כך שלושה תלמידים מקבלים תפקידים – דניאל, אורית, ג'ניפר – וכל אחד מספר מה הם עשו אתמול, כל אחד מנקודת המבט שלו, תוך ציון הדבר שרק הוא עשה.

לאחר מכן מוסיפים דמות נוספת, תלמיד שלא השתתף בטיול, ושלוש הדמויות מספרות לו על הטיול, העובדות עם נקודת מבט אישית (היה טוב / לא טוב וכו').

בשלב השישי מקנים את אוצר המילים וקוראים את הטקסט על לאונרדו דה וינצ'י,
בעמ' 171.

המטרות של הטקסט:

חזרה על פעלים מבניין פיעל

הטרמת מילת היחס "את" בנטייה

בסיס לפרזנטציה של התלמידים

קוראים את הטקסט על לאונרדו דה וינצ'י. לפני הקריאה אומרים: אנחנו נקרא טקסט על אומן גדול ומפורסם – לאונרדו דה וינצ'י. מישהו שמע עליו?

התלמידים יקראו את הטקסט עם השאלה המנחה:

מה הוא עשה? צייר, נגן על נבל, אימז מתמטיקה ואנטומיה, גקרי, גשש איך
אבנא דבריס גבליס.

בודקים לעומק את ההבנה על ידי שאלות. שתי שאלות חשובות:

הציור הראשון – מתי הוא צייר אותו, את הציור הזה?

(יש כאן הטרמה של הנושא הלשוני, להראות לתלמידים את הצורך בהקנייתו)

והציור האחרון – בשביל מי הוא צייר אותו?

אתם מכירים אותו (את הציור הזה)?

אתם רוצים לראות אותו?

וכותבים על הלוח:

הוא

אותו

זה יהיה הבסיס להקניית מילת היחס "את" בנטייה.

בשלב השביעי התלמידים יחפשו באינטרנט מידע על אומן אחר, ויכינו עליו משחק קהוט (עם שש שאלות לכחות). השאלות יעסקו בחייו, בעשייתו וביצירות שלו (מתי יצר אותו, מה הן אומרות וכו'). כמובן שמשחקים את המשחקים בכיתה.

ב'. מילת היחס "את" בנטייה

הערה למורים:

הניקוד של הא' ב"אתכם" ו"אתכן" שונה מהניקוד בשאר הצורות, והינו e. מטרת השימוש במילת היחס בנטייה היא להימנע משימוש חוזר בדברים שנאמרו קודם.

בשלב הראשון מקנים, כהמשך ישיר לטקסט לעיל...

חוזרים ללוח:

הוא

אותו

ממשיכים לתרגל:

אתם אוהבים אותו (את הציור של המונה ליזה)?

מראים להם גם ציורים אחרים ושואלים:

אתם אוהבים אותם? למה?

כותבים על הלוח.

אני אהב את הוא היא אנחנו אהב את הם הן
אותו אותם

אפשר להביא גם תמונות. מבקשים שיסתכלו עליהן ויבחרו אחת או שתיים ויסבירו למה בחרו אותה / אותן.

כך מוסיפים גם את שתי הצורות הללו:

אני אהב את הוא היא אנחנו אהב אתם הן
אותו אותה אותם אותן

אחר כך מוסיפים את הצורות החסרות – קודם היחיד – אותי, אותך, אותך – ולבסוף את אתכם ואתכן.

אני אהב את הוא היא אנחנו אהב אתכם אותנו אותם אותך אותן
אותי אותך אותך אותך אותך אותך אותך אותך אותך

בשלב השני מציפים את הכלל, ואומרים את מילת היחס "את" עם כל הפעלים שאחריהם נדרשת מילת היחס "את", ומתרגלים אותם. הפעלים הם:

למצוא, לאהוב, לפגוש, לקחת

לאכול, להעתיק, ללמוד, לכתוב, לראות, להזמין, לצייר, לחפש

בשלב השלישי מתרגלים גם באמצעות התרגילים בעמ' 169 "דיאלוגים בכיתה".

בעמ' 170 מתרגלים את מילת היחס באמצעות השיחות "דיאלוגים בעיר" – אחרי כל תרגיל על התלמידים לספר אותו. זהו תרגול נוסף של נטיית מילת היחס "את", למרות שלכאורה הוא בודק הבנה.

בעמ' 171 קוראים את ההזמנות, עונים על השאלות ובזוגות כותבים הזמנה חדשה.

ג'. משפטי סיבה (בגלל + שם עצם מiodע)

בשלב הראשון מאזינים לשיר "אותך" עם שאלות מנחות: עם מי הבחורה מדברת, ומה היא רוצה? השיר קשור לכאורה לנושא הקודם (מילת היחס "את" בנטייה, אבל בעצם ישמש להקניית מילת הסיבה "בגלל"). כאשר מאזינים לשיר, לא חובה להבין כל מילה... אך יחד עם זאת, מורה "שחקן" יכול לקרוא את השיר לאחר ההאזנה ולעשות ממנו חגיגה של מימיקות, סימנים ופישוט משלבי.

אותך

שרה: אילנה אביטל

מילים ולחן: שייקה פייקוב

אותך

שואל הלב ומצפה לראות

אותך

אני חולמת יום וליל

אני רוצה אותך

אותך

רק הד עונה מתוך הערפילים

האם תזכור רוחות הסתיו

אשר ליטפו אותך.

אותך

אני זוכרת יום וליל

אותך

ליבי שואל ומתפלל

אותך

הומה הכאב ולא חדל

...אותך..

אותך

אני חולמת עוד לראות

אותך

גם אם חלפו ימים מאות

אותך

לאחוז ביד ולהגות אותך.

אותך

לנשום מן הפרחים מן השיכר

אותך

מתוך הצוף מתוך הדבש

מן המתיקות אותך

אותך

רק הד עונה מתוך הערפילים

אותך

ולא נותר לי אלא חלומי

לראות אותך.

אותך אני זוכרת...

אחרי ההאזנה התלמידים יאמרו שהיא מתגעגעת לבחור.

שואלים "איך היא מרגישה?"

"למה הלב כואב? למה הלב מתפלל? למה הכאב לא מפסיק?" אחרי שהתלמידים יאמרו, אומרים:

"הכול בגלל הבחור. הלב כואב בגלל הבחור, הלב מתפלל בגלל הבחור, הכאב לא מפסיק בגלל הבחור". ואולי התלמידים יאמרו בגלל האהבה או משפטים דומים.

כותבים את המשפטים על הלוח.

בשלב השני מציפים את הכלל מתוך המשפטים האלה.

ממשיכים לתרגל עם דוגמות רלוונטיות מהחיים של התלמידים. חשוב חשוב חשוב! לא לוותר על התרגול בנושאים שונים.

בשלב השלישי קוראים את הטקסט על כפר האומנים "אניעים" בעמ' 172.

הטקסט מחולק לשני חלקים:

החלק הראשון מציג מידע כללי על המקום.

החלק השני מסביר למה אנשים מגיעים לשם.

מבקשים מהתלמידים לקרוא את החלק הראשון, שבע השורות הראשונות, עם השאלה "מה יש באניעים?"

אחרי בדיקת הבנה מבקשים מהתלמידים לקרוא את החלק השני עם השאלה: "מי בא לשם ולמה?"

כשהתלמידים עונים כותבים על הלוח:

מי? למה? כי...

מיכל יש שם שוקולד שהיא אוהבת

מיכל אשתו רוצה לעשות קניות
יוסי היא קונה בחנויות מיוחדות

לאחר מכן מבקשים מהתלמידים לשחזר במשפטים מלאים את הטקסט, באמצעות הטבלה הנ"ל.

בשלב הבא אומרים לתלמידים:

מיכל באה לאניעם כי יש שם שוקולד שהיא אוהבת.

היא באה לשם **בגלל** השוקולד.

ויוסי? הוא בא לשם כי אשתו / האישה שלו רוצה לעשות שם קניות.

הוא בא בגלל...? הוא בא **בגלל** האישה שלו.

ומריה? היא באה כי יש שם חנויות מיוחדות.

היא באה בגלל... – ומבקשים מהתלמידים להשלים את המשפט.

מוסיפים את הטור הנוסף.

מסבירים את הכלל:

אחרי "כי" יש משפט.

אחרי "בגלל" יש שם עצם מיוחד (כרגע יודעים רק שם עצם עם ה' הידוע).

מי?	למה? כי...	למה? בגלל ה...
מיכל	יש שם שוקולד שהיא אוהבת	שוקולד
יוסי	האישה שלו רוצה לעשות קניות	אישה שלו
מריה	היא קונה בחנויות מיוחדות	חנויות

עונים על השאלות בעמ' 173 וכותבים למה הם נסעו לאניעם ומה הם עשו שם.

בשלב החמישי עוברים לנושא תוכן אחר, כדי לתרגל את המבנה היטב, למשל:

למה אתם פה?

למה אתם לומדים עברית?

מתרגלים בעל פה, שמים לב שלא תמיד קיימות שתי האפשרויות.

בוחרים שאלה אחת ומבקשים מהתלמידים לכתוב את כל התשובות שהם יכולים לדמיין. המשימה הזאת יכולה להיות מעין תחרות.

בשלב השישי נותנים משימת סיכום – מבקשים מהתלמידים להכין סרטון שבו ישאלו זה את זה (ואולי גם אנשים אחרים) שאלות, למשל: "למה אתה פה?" או "למה אתה לומד עברית?" ושאלות המתאימות לכיתה וללומדים.

ד'. חזרה

בעמ' 174 נמצאים שני תרגילי חזרה – אחד חזרה על הפועל ואחד חזרה על אוצר מילים.

יחידה 15 – יום הולדת

נושאים לשוניים:

תאריך

הפועל – הפעיל שלמים עבר

משפטי תכלית (לשם מה? כדי + שם פועל)

נושאי תוכן:

יום הולדת

שמות

מיומנויות:

העברת מידע מטקסט לטבלה

כתיבת פתק

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר על התכלית של דברים שונים, כגון יום הולדת, לימודים.
2. התלמידים יוכלו לספר על ימי הולדת בעבר ובהווה.
3. התלמידים יוכלו לספר על שמם.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א. תאריך	1. הקנייה 2. תרגול בעל פה 3. קריאת ההזמנות בעמ' 183 4. קריאת המכתב לוורדה וכתיבת תשובה
ב. הפועל – הפעיל שלמים עבר אוצר מילים שקשור למסיבות	1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגול זוגות + הקניית אוצר מילים של מסיבות 4. קריאת הקטעים המציגים בעמ' 176 – 177 + כתיבה קצרה

<p>5. תרגיל ב' בעמ' 177 – 178</p> <p>6. בזוגות תרגיל ג' בעמ' 178</p> <p>7. קריאת הטקסט "חגיגות יום הולדת" בעמ' 183</p>	
<p>1. הצגת הנושא באמצעות הטקסט מהסעיף הקודם "חגיגות יום הולדת"</p> <p>2. קריאת הטקסט "שמות" בעמ' 178 – 179</p> <p>3. הצפת הכלל</p> <p>4. תרגול נוסף</p> <p>5. הקניית מילת השאלה "לשם מה?"</p> <p>6. תרגול נוסף</p> <p>7. דיון – האם מותר להחליף את השם? + כתיבה</p> <p>8. דיון – שמו של האדם במשמעות הרחבה + האזנה לשיר "לכל איש יש שם"</p>	<p>ג'. משפטי תכלית (לשם מה? כדי + שם פועל)</p>
<p>"השם שלי"</p>	<p>ד'. פרזנטציה</p>
<p>בעמ' 185 – 186</p>	<p>ה'. חזרה</p>

א'. תאריך

<p>הערה למורה:</p> <p>1. הדרך בה מביעים תאריך בעברית הינה: מספר מונה בזכר + ב + שם החודש (לועזי או עברי), ולמשל: אחד בספטמבר, שמונה במרץ, תשעה באב.</p> <p>2. הנושא הזה קשה מאוד, וגם דוברי העברית טועים בו לרוב, לכן כדאי להקנות את הנושא בקצרה ולתרגל אותו בכל פעם שבה יש הזדמנות לכך, למשל בתחילת שיעור.</p>
--

בשלב הראשון מקנים את שמות החודשים הלועזיים ואת דרך ההגייה שלהם בעברית.

שיעורי בית – ללמוד אותם בעל פה.

מקנים את הדרך בה אומרים תאריך בעברית.

מעתה ואילך מקפידים לומר את התאריכים נכון.

בשלב השני מתרגלים תאריכים: התאריך היום, אתמול, מחר; מתי הקורס התחיל ומתי הוא נגמר (מבלי להשתמש בפועל "יגמר"); ימי הולדת.

בשלב השלישי קוראים את ההזמנות בעמ' 183, תוך אמירה מדויקת של התאריכים.

בשלב הרביעי שואלים מתי יכולה להיות בעיה עם תאריכים, ולאחר מכן קוראים את המכתב לוורדה. קוראים את המכתב, מבינים וכותבים תשובה. מכתב התשובה צריך להיות קוהרנטי, כלומר לכלול בתוכו את השאלה ואת התשובה.

ב'. הפועל - הפעיל שלמים עבר

הערה למורים:

בבניין הפעיל קיימים שני בסיסי נטייה:

בגוף ראשון ובגוף שני התנועה בע' הפועל היא תנועת a (הדלקתי,

הדלקת, הדלקת...)

ואילו בגוף שלישי היא תנועת i (הדליק, הדליקה, הדליקו).

בשלב הראשון מקנים את הפעלים מבניין הפעיל בזמן עבר, בדרך הרגילה.

תחילה מקנים כועל שבו אין גרוניות: להסביר, להפסיק, להקשיב, להזמין, להמציא.

ואחר כך את הפעלים האחרים: להחליט, להחליף, להעדיף, שהגייתן משתנה בגלל האותיות הגרוניות.

כמובן שאין צורך להסביר את ההבדלים, אלא רק לוודא שהתלמידים הוגים נכון. אם התלמידים שואלים אפשר להסביר בעברית ההגייה משתנה באותיות הגרוניות א, ה, ח, ע.

שלבי ההקנייה: גוף ראשון וגוף שני תחילה, ובסוף גוף שלישי.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי נותנים לתלמידים שאלות לתרגול זוגות, ומקנים את אוצר המילים של מסיבות.

בשלב הרביעי קוראים את הקטע המציג שעוסק במסיבה של ג'ניפר בעמ' 176. מעבר להבנת הנקרא יש כאן הזדמנויות לתרגולים שונים: המרת פעלים לזמן עבר, שימוש בדיבור עקיף, שימוש במילות קישור שונות.

שאלות מנחות: מה היה במסיבה של ג'ניפר? מה החברים של ג'ניפר חושבים על מה שהיא מספרת?

שאלות הבנה אחרי הקריאה:

איך התחיל יום ההולדת? *ג'ניפר והחברים אכלו ושתו. הם שמעו מוסיקה ורקדו.*

למה השכן בא? *הוא בא בגלל הרעש / כי היה רעש.*

מה הוא אמר? *הוא אמר שאסור לעשות רעש. והוא מבקש להפסיק את המסיבה.*

מה הם עשו? *הם רק הגיפו את המוסיקה ושמעו מוסיקה שקטה.*

למה הם החליפו את המוסיקה? *כי... + הסכו / בגלל הרעש.*

מה הם עשו אחרי זה? הם המשיכו את המסיבה עד 2:00 בבוקר.

מה ג'ניפר עשתה אחר כך? היא סידרה את הבית והאכה אישון. אבל בבוקר היא לא הצליחה לקום ולכן היא באה רק עכשיו.

ועכשיו ג'ניפר באה לכיתה ומבקשת מהחברים שלה להסביר לה מה הם למדו בשיעור עברית. מה החברים של ג'ניפר חושבים על זה? הם גושבים שהיא המציאה שהיה לה יום הולדת. הם גושבים שלא היה לה יום הולדת. היא פשוט לא קמה בזמן והיא רוצה לדעת מה היה בשיעור עברית.

עוברים לקטע המציג על המסיבה של יסמין.

שאלה מנחה לקריאה:

מה הבעיה? ומה אפשר לעשות?

הבעיה: יסמין קיבלה טבעת ליום ההולדת אבל היא לא אהבת אותה.

מה אפשר לעשות? אהלוף אותה.

מה יסמין עשתה? האכה אקניון והגויפה את הטבעת.

אחרי הקריאה (אפשר קריאה קולית בזוגות) ובדיקת ההבנה, אפשר לבקש מהתלמידים שיכתבו פתק תודה (או וואטסאפ תודה) מיסמין לרימא.

בשלב החמישי כותרים את תרגיל ב' בעמ' 177, בודקים במליאה.

בשלב השישי עושים בזוגות את תר' ג' בעמ' 178.

בשלב השביעי קוראים את הטקסט "חגיגות יום הולדת" בעמ' 183. שאלה לפתיחת הנושא: למה חוגגים יום הולדת? מי חוגג יום הולדת? מתי התחילו לחגוג יום הולדת – האם זה דבר חדש או לא?

שאלה מנחה לקריאת הטקסט:

על אילו סוגים של יום הולדת מספרים בטקסט?

יום האזרח של מאכיס

יום האזרח של ירדנים כזן

יום האזרח של אנשים שלא אוהבים יום האזרח

יום האזרח הפגעה

אחרי הקריאה בודקים הבנה של הטקסט ועורכים דיון, למשל איזה יום הולדת הם מעדיפים, איך הם אוהבים לחגוג.

עונים על שאלות 1 – 4.

ג'. משפטי תכלית (לשם מה? כדי + שם פועל)

הערה למורים:

בחיים היומיומיים אנחנו לא משתמשים במילת השאלה "לשם מה?", אלא במילה "למה?", שמתייחסת לסיבה ולא לתוצאה, וגם במילים "לאיזו מטרה" ו"בשביל מה?". חשוב שהתלמידים יכירו את המבנה "כדי + שם פועל", וגם שיידעו שהשאלה הנכונה היא "לשם מה?", אלא שבשפה המדוברת משתמשים גם ב"למה?". כמו כן, ייווצר בלבול בין "כדי" ו"כדאי" ויש לשים לב לכך ולהפנות את תשומת ליבם של הלומדים אם הטעות צצה.

בשלב הראשון מדברים על ימי הולדת ועל מסיבות, ושואלים למה באמת אנחנו עושים מסיבות ימי הולדת ומסיבות בכלל. הרעיון הוא להגיע למשפטי תכלית, למשל: כדי להרגיש טוב, כדי לקבל מתנות וכו'.

בשלב השני קושרים את נושא יום ההולדת לשמות. קוראים את הטקסט "שמות" בעמ' 178 – 179, שמטרתו היא הנחת הבסיס להקניית משפטי תכלית.

שאלה לפתיחת הנושא: ביום ההולדת או מעט אחרי זה הילד מקבל שם.

מי נותן את השם? מי בוחר אותו? איך בוחרים שם? כותבים את תשובות הלומדים על הלוח, כדי לסכם את הדברים לאחר מכן.

מבקשים מהתלמידים שיקראו את הטקסט עם השאלה המנחה: איך בוחרים שמות לילדים?

אחרי הקריאה משוחחים על האפשרויות השונות. עונים על שאלות 1 – 2.

שואלים על חלקו השני של הטקסט: מי מחליף את השם שלו?

בזמן שהתלמידים עונים כותבים על הלוח:

עושים גזשים
 אנשים גולים
 אנשים שלא אוהבים את השם שלהם

מה המטרה שלהם?

כותבים על הלוח את המשך הטבלה:

המטרה	האנשים
להרגיש ישראלים	עושים גזשים
להגות (לשנות) את המצב	אנשים גולים
להרגיש טוב עם השם שלהם	אנשים שלא אוהבים את השם שלהם

מסכמים את הטקסט ואומרים:

"יש הרבה אנשים שרוצים להחליף את השם שלהם. מה המטרה שלהם? בשביל מה הם מחליפים את השם?"

עולים חדשים מחליפים את השם כדי להרגיש ישראלים. המטרה שלהם היא להרגיש ישראלים.

ואנשים חולים? הם מחליפים את השם כדי... "ומחכים שהתלמידים ישלימו: "כדי להחליף את המזל".

"ואנשים שלא אוהבים את השם שלהם? מה המטרה שלהם? להרגיש טוב עם השם. הם מחליפים את השם כדי להרגיש טוב עם השם שלהם".

כותבים את המשפטים על הלוח.

בשלב השלישי מציפים את הכלל.

בשלב הזה בדרך כלל עולה השאלה מתי אומרים "כי" ומתי "כדי".

בשלב הרביעי עוברים לתרגול עם נושא תוכן אחר:

כולם פה. מה המטרה שלנו? כותבים את השמות של התלמידים ומה המטרה שלהם.

המטרה	האנשים
אלמד עברית	המורה
אלמד עברית	אמא
אפגוש גברים	ריס

אומרים משפט ראשון:

אני פה כדי ללמד עברית.

מבקשים מהתלמידים שימשיכו. כל אחד אומר על עצמו: אני פה כדי...

מוסיפים את מילת השאלה "לשם מה?"

לשם מה המורה פה?

מתרגלים: כל תלמיד שואל תלמיד אחר לשם מה הוא פה.

ממשיכים בזוגות. אחד שואל והאחר עונה – עם המשפטים שעל הלוח.

בשלב החמישי מציפים את הכלל (למשפט חיווי ולמשפט שאלה):

אם רוצים לומר מה המטרה – אומרים: כדי + שם פועל.

אם רוצים לשאול מה המטרה – שואלים: לשם מה? (וכשמדברים שואלים: למה? לאיזו מטרה? בשביל מה?)

מתרגלים עם נושאי תוכן אחרים: לשם מה עובדים? לשם מה נוסעים לחופשה?

בשלב השישי עושים את תר' 5 בעמ' 184 – 185 (המתקשר לטקסט שנקרא קודם לכן), ומרכיבים משפטי תכלית על כי המידע שבעמ' 182.

בשלב השביעי חוזרים לעניין השמות. עורכים דיון בכיתה: האם מותר לאדם להחליף / לשנות את השם שלו או לא?

בסוף הדיון – כותבים את משימת הכתיבה בעמ' 179 "פתק".

בשלב השמיני משוחחים על משמעות השם. קוראים את הקטע "על השם במקורות" בעמ' 180. ההתייחסות היא לא לשם הספציפי, אלא במשמעות הרחבה יותר. אין צורך להעמיק בחלק הזה.

לבסוף מאזינים לשיר "לכל איש יש שם", שעוסק גם הוא במשמעות הרחבה של שמו של האדם. השיר מאוד קשה ונדרש תיווך. אפשר לומר לתלמידים ששם של אדם הוא לא רק השם עצמו, אלא גם מה אומרים על האדם, ועל כך אנחנו יכולים ללמוד מהרבה דברים, כמו למשל מהבגדים שלו. מה, למשל, אפשר ללמוד מהבגדים? ומהחגים שלו – מה אפשר ללמוד על אדם שצם ברמדאן? גם בחלק הזה אין צורך להעמיק, ואם הנושא קשה מדי – אפשר לדלג עליו.

לכל איש יש שם

שרה: חוה אלברשטיין

מילים: זלדה

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שֶׁנֶּתַן לוֹ אֱלֹהִים וְנִתְּנוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ,

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שֶׁנֶּתַן לוֹ קוֹמָתוֹ וְאָפֵן חֵיוֹכוֹ וְנִתְּנוּ לוֹ הָאָרֶץ,

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שֶׁנֶּתַן לוֹ הַהָרִים וְנִתְּנוּ לוֹ כְּתָלָיו,

...

לְכֹל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שְׁנַתְנֵנוּ לוֹ חֲטָאִיו וְנִתְּנָה לוֹ כְּמִיָּהּתוֹ,
לְכֹל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שְׁנַתְנֵנוּ לוֹ שׁוֹנְאָיו וְנִתְּנָה לוֹ אֶהְבֵּתוֹ,
לְכֹל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שְׁנַתְנֵנוּ לוֹ חֲגִיו וְנִתְּנָה לוֹ מְלֹאכְתוֹ,
לְכֹל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שְׁנַתְנֵנוּ לוֹ תְּקוּפֹת הַשָּׁנָה וְנִתֵּן לוֹ עֲוֹנוֹ,
לְכֹל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שְׁנַתְנֵנוּ לוֹ הַיָּם וְנִתֵּן לוֹ מוֹתוֹ.

אחרי ההאזנה משוחחים על תוכן השיר. למה הכוונה שהבגדים נותנים שם לאדם? והחגים? וכו'.

ד'. פרזנטציה

התלמידים יספרו על השם שלהם (או על שם אחר) – מי בחר אותו, למה, מה המשמעות שלו ואם הם רוצים להשאיר אותו או להחליף אותו.

ה'. חזרה

בעמ' 185 – 186 מצויים תרגילי חזרה כדלקמן:

תר' א – תרגיל להשלמת פעלים בהקשר

תר' ב – תרגיל להשלמת מילות יחס בנפרד ובנטייה

תר' ג – תרגיל להשלמת שמות תואר

תר' ד – תרגיל אוצר מילים (פעלים)

תר' ה – תרגיל להמרת פעלים

יחידה 16 - התנדבות

נושאים לשוניים:

הפועל – התפעל בעבר

מילת היחס "עם" בנטייה

מספרים 100 – 2000

נושאי תוכן:

התנדבות

מיומנויות:

קריאת גרף עמודות

כתיבת הגדרה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספור עד 2000.
2. התלמידים יוכלו לספר על דברים שקרו בעבר בשילוב פעלים מבניינים שונים.
3. התלמידים יוכלו לספר על מקומות התנדבות.

יחידה זו היא יחידת הסיכום של הפועל בזמן עבר.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. הפועל – התפעל עבר אוצר מילים	1. הקניית הפעלים 2. הצפת הכלל 3. הקניית אוצר מילים וקריאת הקטע המציג בעמ' 188 4. תרגיל א' בעמ' 189 ותרגיל ב' בעמ' 190 5. קריאת הטקסט "מהי התנדבות?" בעמ' 190 6. קריאת הטקסט "התנדבות במחנה קיץ" בעמ' 191 + כתיבה
ב'. מילת היחס "עם" בנטייה	1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגיל בעמ' 192

4. האזנה לשיר "אתך" של גלי עטרי	
5. האזנה לשיר "אתך" של יגאל בשן	
6. קריאת הטקסט "התנדבות בבית הספר" בעמ' 193 + פרזנטציה	
7. שיעורי בית – הטקסט "למה אנשים מתנדבים?" בעמ' 194	
1. עיון בגרף בעמ' 195	ג'. מספרים 100 –
2. הקנייה	2000
1. תרגיל סיכום של הפועל בזמן עבר בעמ' 196	ד'. חזרה

א'. הפועל - התפעל עבר

בשלב הראשון מקנים את הפעלים מבניין התפעל בדרך הרגילה.

תחילה מקנים פעלים הנוטים רגיל, ואחר כך את הפעלים "להשתמש", "להסתכל" ו"להשתתף", ולבסוף את הפועל המרובע "להתגעגע" (ובאותה ההזדמנות שוב להזכיר להם את מילת היחס המתלווה אליו – "אל" או "ל", ולא "על").

חשוב לתרגל עם המרות ובדרכים שונות.

בשלב השני מציפים את הכלל.

בשלב השלישי מקנים את אוצר המילים וקוראים את הקטע המציג בעמ' 188 עם שאלות מנחות:

לשם מה ג'ניפר נסעה לגליל?

למה היא לא חזרה אחרי יום?

בודקים הבנה ודרך הדיבורים על ג'ניפר מתחילים לשוחח על התנדבות.

בשלב הרביעי פותרים את תר' א' בעמ' 189 ואת תר' ב' בעמ' 190.

זאת הזדמנות טובה לחזור על המבנה "אף אחד לא...".

בשלב החמישי קוראים את הטקסט "מהי התנדבות?" בעמ' 190. כהכנה לכך מבקשים מהתלמידים לכתוב מהי התנדבות. אומרים: "אחרי שדיברנו מעט על התנדבות, נסו להגיד מה זה, כאילו שאתם כותבים לוויקיפדיה או למילון". כל אחד יכתוב במחברת מה צריך להיות בהתנדבות כדי שיהיה אפשר לקרוא לזה התנדבות. משימה קלה על פניו, אבל אחרי שקוראים את הטקסט מבינים כמה זה קשה.

אחרי שהתלמידים כותבים את ההגדרות שלהם או לפחות מרכיבים של הגדרה, כותבים את הדברים על הלוח, ולאחר מכן קוראים את הטקסט "מהי התנדבות?" בעמ' 190 עם משימת קריאה:

מהי התנדבות לפי הטקסט? צריך למצוא 4 דברים.

עושים את העבודה כי רוצים ולא כי צריך (לא גוף מהעבודה שלך).

לא מקבלים כסף.

עושים את הדברים בארגון, לא לבד.

עושים משהו שלא מכירים, לא למשפחה.

כותבים את הדברים בטור נפרד ממה שהתלמידים אמרו ואז משווים בין מה שהם אמרו קודם למה שיש בטקסט. מה כן אמרו? מה לא אמרו? מה הם אומרים על זה?

האם הם מכירים מקומות התנדבות?

בשלב השישי מקנים את אוצר המילים ומציינים שהמילה "בני נוער" היא סמיכות ברבים, וקוראים את הטקסט "התנדבות במחנה קיץ" בעמ' 191. התלמידים קוראים עם שאלות מנחות:

האם זאת התנדבות לפי מה שקראנו קודם?

ואחרי הקריאה קודם כלל בודקים הבנה:

מה המקום? מי בא לשם? מי עוד בא לשם? מה המתנדבים עושים שם?

חוזרים לשאלה המקורית: האם זאת התנדבות?

לסיכום, כל אחד כותב את התשובה במחברת, ואחר כך בודקים.

כשיעורי בית אפשר לתת את משימת הכתיבה (תר' 3) שבעמ' 191.

ב'. מילת היחס "עם" בנטייה

הערות למורה:

1. קיימים שני סוגים של פעלים: פעלים המצריכים את מילת היחס "עם", כמו למשל: נפגש, מתווכח, מתחתן, מתכתב פעלים שאחריהם ניתן להוסיף את מילת היחס "עם", כמו למשל: מדבר, עובד, חוגג. חשוב להדגיש שבעברית מדברים עם מישהו (ולא את).
2. הנטייה המקובלת בימינו היא: אתי, אתך, אתך וכו', ולא עמי, עמך, עמך וכו'. יש לתקן את התלמידים כאשר הם משתמשים בצורה הלא מקובלת.
3. הכתיב הוא ללא י', אך בהחלט ניתן לכתוב עם.

בשלב הראשון חוזרים לטקסט וקוראים את שורה 5 "אני מדבר עם בני הנוער, מתווכח **איתם**" – מי מתווכח עם מי?

וקוראים את שורה 9 "ואחר כך אנחנו מתכתבים **איתם** בפייסבוק או בוואטסאפ" – מי מתכתב עם מי?

שואלים: "ואם מוסא מתכתב רק עם סמיר, אז הוא מתכתב...?" ועונים "איתו".

וממשיכים: "ואם היבה מתכתבת עם רים, היא מתכתבת... איתה".

בונים את הטבלה ומשלימים אותה תוך כדי ההקנייה.

בשלב השני מציפים את הכלל.

ממשיכים לתרגל.

בשלב השלישי כותרים את המשימה בעמ' 192. תחילה מבקשים מהתלמידים לקרוא קטע ולהסביר מה קורה בו ורק לאחר מכן נותנים להם זמן להשלים את התרגיל בכתב.

בשלב הרביעי מאזינים לשיר "איתך" של גלי עטרי, עם שאלה מנחה:

מה הבחורה אומרת לבחור? מה הוא אומר לה?

מה הייתה השאלה שהם עונים עליה?

אתך

שרה: גלי עטרי

מילים: יונה וולך

כי איתך זה רק בגלל שאני אוהבת

כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה

כי איתך זה לא בגלל שאני חייבת

כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה

בשלב החמישי מאזינים לשיר "איתך" של יגאל בשן – מה הוא אומר לבחורה?

איתך

כתב ושר: יגאל בשן

איתך ובלילה תמיד איתך

ורוצה לאהוב רק לך

עד שבוקר יאיר אותך

איתך ובלילה תמיד שלך

ושומר על אהבתך

את ליבי שם בתוך ליבך

נרדם איתך

כמה שנים לפנינו ביחד

רק שזה לא ייגמר

אני לא רוצה שתחיי לי בפחד

לפעמים זה שובר

תני לי לחלום לדמיין שביחד

נחיה שם עד סוף החיים

בבית קטן בגינה ישחקו ילדים

איתך ובלילה תמיד איתך

ורוצה לאהוב רק לך

עד שבוקר יאיר אותך

איתך ובלילה תמיד שלך

ושומר על אהבתך

את ליבי שם בתוך ליבך

נרדם איתך

אולי זו פנטזיה רומנטית

אולי זה סתם סיפור שעובר

אולי אהבה היא מילה ששייכת

לעוד משורר

גם אם אני נשמע לא אופטימי

גם אם מהרהר

רוצה שתדעי שעלייך

אני לא מוותר

איתך ובליה תמיד איתך

ורוצה לאהוב רק לך

עד שבוקר יאיר אותך

איתך ובליה תמיד שלך

ושומר על אהבתך

את ליבי שם בתוך ליבך

נרדם איתך

שאלה למחשבה: למה יש כמה שירים עם אותו השם?

בשלב השישי קוראים את הטקסט "התנדבות בבית הספר" בעמ' 193, ופותרים את המשימה ביחד ואחר כך כפרזנטציה שבה צריך לשכנע את הקהל.

אומרים לתלמידים: "אז עכשיו תחשבו שאתם בבית הספר, בכיתה י"ב, והמנהל ביקש מכם שתספרו לתלמידים של כיתה ט' על מקום התנדבות מסוים: מה האנשים עושים שם ומה התלמידים יכולים לעשות שם (במסגרת ההתנדבות)".

התלמידים יציגו בפני הכיתה את מקום ההתנדבות.

על התלמידים המקשיבים – לשאול אותם שאלות.

כקריאת רשות נותנים לתלמידים לקרוא את הטקסט "למה אנשים מתנדבים?" בעמ' 194 (בשלב הזה התלמידים בדרך כלל כבר שבעים מנושא ההתנדבות. אם לא שבעו – אפשר לקרוא את הטקסט בכיתה. אפשר לחלק אותו בין שלושה לומדים, כך שכל אחד יקרא רק חלק אחד, ויספר לאחרים מה קרא).

ג'. מספרים מונים 100 – 2000

שואלים את התלמידים כמה אנשים מהמגזר הערבי מתנדבים לדעתם?
מציגים את הגרף בעמ' 195 ואומרים את המספרים, וכך גם לומדים אותם.
אפשר לחפש נתונים עדכניים או להביא נתונים אחרים כדי שיאמרו את המספרים.

ד'. חזרה

בעמ' 196 מצוי תרגיל סיכום של מילות קישור.

יחידה 17 - טכנולוגיה

נושאים לשוניים:

משפט שמני עם שייכות בעבר

סמיכות (1)

סמיכות (2)

"בזכות" או "בגלל"?

נושאי תוכן:

מרשתת (אינטרנט) והטלפון החכם

מיומנויות:

מיון מידע והעברתו מטקסט לטבלה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר מה היה / לא היה למישהו בזמן עבר.
2. התלמידים יוכלו לציין במשפט סיבה אם הדבר היה בזכות משהו / מישהו או בגלל משהו / מישהו.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א. משפט שמני בעבר	1. חידון בנושא האינטרנט 2. קריאת הקטע המציג "המרשתת" בעמ' 198 3. הצפת הכלל 4. משימה בעמ' 201 + כתיבה
ב. סמיכות	1. הקניית סמיכות ביחיד, תחילה בנקבה ובזכר + תרגילים בעמ' 203 2. הקניית סמיכות ברבים, תחילה בנקבה ואחר כך בזכר 3. הצפת הכלל והמשך תרגול
ג. "בזכות" או "בגלל"	1. הקנייה 2. הצפת הכלל 3. תרגיל בעמ' 205

4. כתיבה – החיים פעם והיום	
5. שיעורי בית – המשימה בעמ' 205	
בעמ' 206	ד'. חזרה

א'. משפט שמני בעבר

בשלב הראשון פותחים את הנושא החדש עם חידון טריוויה בנושא אינטרנט, עם שאלות כמו:

מתי המציאו את האינטרנט? *כשנ' 1989*.

מי המציא אותו? *טימ ברנס לי*.

מי המציא את הפייסבוק? *מיק צוקרברג*.

באיזו שנה זה היה? *2004*.

איך אומרים אינטרנט בעברית? *אינט*.

בשלב השני מקנים את אוצר המילים.

לפני הקריאה נותנים לתלמידים משימה: על אילו שאלות ממה ששאלנו בחידון יש תשובות בטקסט?

קוראים עם התלמידים את הטקסט "המרשתת" בעמ' 198.

שאלה מנחה לשתי הפסקות הראשונות: מה ההיסטוריה של האינטרנט?

אחרי שעונים, שואלים על כמה שנים מדברים בטקסט? – הכנה לשאלה 2.

שאלה לפסקה השלישית: מה האינטרנט עשה לעולם?

שאלה לפסקה הרביעית: מה אנשים עושים באינטרנט?

מבקשים מהתלמידים לענות על השאלות 1 – 6.

בשאלה 2 עליהם לחזור לפסקה השנייה ולפצח את המידע שיש בה. מצויים בה ארבעה ציוני זמן – שנת 1989, שנתיים אחרי זה (1991), שנת 1995, שנתיים אחרי זה (1997).

בשאלות 3 ו-4 על התלמידים לעשות המרות בתשובות:

בשאלה 3 – *כל האנשים בעולם יכולים לדבר עם כל אדם אחר.*

בשאלה 4 – *משלמים גשמונות, מזמינים גור ארופא, קוראים ספרים וכו'.*

בשאלה 5 עליהם לחפש באינטרנט. כדאי להראות להם את האתר worldometers. באתר ניתן לראות, בין השאר, בעדכון חי, כמה מיילים נשלחו היום, כמה פוסטים נשלחו וכו'.

אחרי שהתלמידים יענו על השאלות הנ"ל אפשר לשוחח אתם מעט על האינטרנט – מה טוב בו ומה לא כל כך טוב בו.

מבקשים מהם לענות על שאלות 7 – 9.

בשלב השלישי שואלים את התלמידים אם תמיד זה היה כך, שאנשים עשו את כל הדברים דרך האינטרנט.

אז מה הם עשו?

הרעיון הוא להגיע להבנה של מה שמופיע בטבלה בעמ' 200.

איך הם הזמינו תור לרופא?

איך הם קראו ספרים?

תוך כדי שיחה בונים טבלה כמו הטבלה שבספר בעמ' 200.

אומרים משפטים מלאים כגון:

היום אנחנו מזמינים תור באפליקציה אבל פעם אנשים הזמינו תור בטלפון. למה?

כי לא היה להם מחשב / אינטרנט...

במקביל להרחיב את הצורה החיובית – מה כן היה להם? – הייתה להם שמחה, היו להם חיים קשים. נקבע זאת על הלוח כבר בשלב הזה. כך יהיו להם שתי הצורות – היה ולא היה.

קוראים את המשימה בתרגיל "פעם והיום" בעמ' 200 ועושים את התרגיל. כותבים שני משפטים של סבתא על הלוח. כדאי להדגים ולתרגל במליאה. אם התלמידים הבינו אפשר לתת להם להמשיך בזוגות.

ממשיכים לתרגיל ב'. גם כאן מתחילים בהדגמה במליאה וממשיכים בזוגות.

הנכד שואל שאלות על החיים של סבתא, וסבתא עונה.

תחילה שואלים לפי מה שיש בספר, ואחר כך מוסיפים שאלות נוספות.

בשלב השלישי מציפים את הכלל: היה / הייתה / היו + ל' בנטייה + שם עצם. המבנה הזה קשה מאוד ולכן כדאי לתרגל הרבה בעל פה, למשל, לשאול את התלמידים למה הם לא באו, ולהראות להם כרטיסיות עם מילים כגון: פגישה, עבודה...

בשלב הרביעי ממשיכים בתרגיל הטכני בעמ' 201, כולל משימת הכתיבה.

סבא כותב על החיים היום – כשיש אינטרנט לעומת החיים פעם, בהם לא היה אינטרנט.

כדאי לבקש מהם לכתוב יותר מארבע שורות.

ב'. סמיכות

הערה למורה:
ההקנייה של נושא הסמיכות היא טכנית בעיקרה.
בדרך כלל נושא הסמיכות אינו קשה לדוברי הערבית, וזאת הסיבה שבגללה הוא מוקנה בשלב מאוחר.

בשלב הראשון קוראים את הטקסט "הטלפון הנייד" בעמ' 202.

אחרי שהתלמידים קראו את הטקסט, שואלים שאלות לבדיקת הבנה, שמטרתן, בין השאר, להוציא מהטקסט את הסמיכויות המופיעות בו:

מי מכר את הטלפונים הניידים הראשונים בישראל?

מה הייתה הפרסומת של חברת פלאפון?

מה קרה בגלל הטלפון הנייד?

כמה מספרי טלפון ניידים יש בישראל?

כותבים על הלוח את הסמיכויות:

חברת טלפונים
שעת עבודה

איש קשר
סגנון עבודה

אומרים לתלמידים:

מהו סגנון עבודה? סגנון של עבודה. מהו איש קשר? איש שיש לנו קשר איתו.

מוסיפים סמיכויות נוספות עם מילים מוכרות, כגון מנהל חנות, רופא ילדים, שיעור עברית ובודקים מה משמעותן: שיעור עברית הוא שיעור שבו לומדים עברית, מנהל חנות הוא מנהל של חנות וכו'.

עוברים לנקבה:

מהי חברת טלפונים? ומהי שעת עבודה?

מהי עוגת שוקולד? כיתת אולפן? שמלת חתונה? וכו'.

כותבים בטבלה ושואלים מה יש כאן? סמיכות.

מהי סמיכות? שם עצם חדש.

אפשר לשאול:

כמה דברים הם:

עוגה ושוקולד? 2

עוגת שוקולד? 1

וכמובן להתייחס גם לסמיכויות כגון שמלת ערב, תלמידה בבית ספר.

בשלב השני מציפים את הכלל:

מה משותף למילים שעל הלוח? הן מילים בנקבה שנגמרות ב-אה כשהן לא בסמיכות, וב-את כשהן כן בסמיכות (לא לומר שסיומת אה הופכת לסיומת את).

נקבה

בסמיכות	לא בסמיכות	
חברת טלפונים	חברה - טלפונים	איש קשר
שעת עבודה	שעה - עבודה	סגנון עבודה
עוגת שוקולד	עוגה - שוקולד	
כיתת אולפן	כיתה - אולפן	

בשלב הבא, נותנים לתלמידים צירופים שאינם בסמיכות (זכר ונקבה) ומבקשים מהם להפוך אותם לסמיכות, למשל:

עוגה עם גבינה, כיתה של מתמטיקה, שיעור של אנגלית, מנהל שמסדר את העבודה, מספר של טלפון.

ואיך נאמר מחברת לעברית? מחברת עברית. מנהלת של משמרת? מנהלת משמרת. חנות שמוכרים בה ממתקים? חנות ממתקים.

כשסיומת של המילה היא ת', המילה נשארת כפי שהיא: מחברת עברית, מנהלת משמרת.

כך ייראה הלוח בסיום ההקנייה.

נקבה		זכר	
בסמיכות	לא בסמיכות	בסמיכות	לא בסמיכות
חברת טלפונים	חברה - טלפונים	איש קשר	איש - קשר
שעת עבודה	שעה - עבודה	סגנון עבודה	סגנון - עבודה
עוגת שוקולד	עוגה - שוקולד	שיעור אנגלית	שיעור - אנגלית
כיתת אולפן	כיתה - אולפן	שולחן אוכל	שולחן - אוכל

מתרגלים באמצעות משפטים, ולמשל: מי יכול לחבר סיפור ולהשתמש בו בכמה שיותר סמיכויות מהרשימה?

פותרים את התרגילים בעמ' 203.

בשלב השני עוברים לסמיכות ברבים. מתחילים בנקבה:

מה הן עוגות שוקולד? עוגת משוקולד. עוגת שוקולד אחת, הרבה עוגות. אילו עוגות? עוגות שוקולד.

מה הן כיתות עברית? כיתות של עברית. כיתת עברית אחת והרבה כיתות. אילו כיתות? כיתות של עברית.

כותבים על הלוח:

נקבה

ביחיד

ברבים

עוגת שוקולד	עוגות שוקולד
כיתת עברית	כיתות עברית
מנהלת משמרת	מנהלות משמרת

עוגה, עוגות, עוגות שוקולד.

כיתה, כיתות, כיתות אולפן.

מבקשים שייצרו צירופי סמיכות מהמילים הבאות:

קבוצות - וואטסאפ, שיחות - טלפון

וממשיכים לזכר:

מה הם רופאי ילדים? רופאים שמטפלים בילדים. רופא אחד והרבה רופאים, **אבל**: רופאי ילדים.

מה הם ספרי עברית? ספרים של עברית. ספר אחד, והרבה ספרים, **אבל** ספרי עברית.

זכר

ביחיד

ברבים

נקבה

ביחיד

ברבים

רופא ילדים	רופאי ילדים	עוגת שוקולד	עוגות שוקולד
ספר עברית	ספרי עברית	כיתת עברית	כיתות עברית
		מנהלת משמרת	מנהלות משמרת

רופא, רופאים, רופאי ילדים.

ספר, ספרים, ספרי עברית.

נותנים מילים נוספות לעשות מהן צירופי סמיכות:

תלמידים - אולפן, תיקים - טיולים

	נקבה		זכר
	ביחיד	ברבים	ביחיד
ברבים	עוגת שוקולד	רופאי ילדים	רופא ילדים
	עוגות שוקולד	ספרי עברית	ספר עברית
	כיתת עברית	תלמידי אולפן	תלמיד אולפן
	מנהלת משמרת	תיקי טיולים	תיק לטיולים

בשלב השלישי מציפים את הכלל של הסמיכות וממשיכים לתרגל, בעמ' 204.

נותנים לכל תלמיד כמה סמיכויות ומבקשים שיכתבו סיפור. לאחר מכן קוראים את הסיפורים והמאזינים יכתבו את הסמיכויות ששמעו. כל סמיכות "מפרקים".

ג'. "בזכות" ו"בגלל"

בשלב הראשון חוזרים לנושא הטלפון הנייד. שואלים: כמה אתם אוהבים את הטלפון שלכם? כמה שעות אתם יכולים להיות בלי הטלפון? מה קורה בגלל הטלפון? כותבים את מה שקורה בזכות / בגלל הטלפון בשני טורים – אחד של "בזכות" ואחד של "בגלל". שואלים את התלמידים מה לדעתם ההבדל ביניהם.

מציפים את הכלל. זה **השלב השני**. יש לציין שהמילים הללו יכולות לבוא בתחילת המשפט או באמצע משפט ואחריהן יבוא שם עצם.

תרגול בעל פה: אפשר לתת ללומדים חצאי משפטים שעליהם להמשיך, ולמשל:

לא הגעתי בזמן...

למדתי עברית מצוין...

מתוך המשפט על התלמידים להבין אם מדובר בדבר חיובי (שאחריו נוסף "בזכות" או בדבר ניטרלי או שלילי שאחריו נאמר "בגלל").

בשלב השלישי ממשיכים לתרגל ופותרים את התרגיל בעמ' 205.

בשלב הרביעי, כמשימת סיכום לנושא, מבקשים מהתלמידים לכתוב על הנושא:

אינטרנט, טלפונים חכמים, אפליקציות - החיים פעם והיום.

כשיעורי בית נותנים לתלמידים את המשימה בעמ' 205.

ד'. חזרה

בעמ' 206 מצויים שני תרגילים לחזרה:

תרגיל קלז לתרגול אוצר מילים

תרגיל פועל

יחידה 18 – עונות השנה

נושאים לשוניים:

סמיכות (3)

המספר הסודר 11 – 19

נושאי תוכן:

עונות השנה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר על עונות השנה בישראל.
2. התלמידים יוכלו לציין אירועים עם מספרים סודרים עד 19.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. סמיכות מיודעת אוצר מילים בנושא של עונות השנה	1. קריאת הקטע המציג "חורף" בעמ' 208 2. הקניית סמיכות מיודעת 3. הצפת הכלל + המשך תרגול בעמ' 209 4. קריאת הקטע המציג השני, בעמ' 210 5. קריאת הטקסט "חורף בישראל", בעמ' 210 6. קריאת הטקסטים "עוד על החורף בישראל – היסטוריה (והיסטוריה) של שלג בישראל" בעמ' 211 – 212 ו"עונות השנה" בעמ' 213
ב'. המספר הסודר 11 – 19	1. קריאת הטקסט "קיץ בישראל" בעמ' 214 2. הקניית המספר הסודר בזכר ובנקבה 3. הצפת הכלל + התרגיל על רוני בעמ' 216 4. הקניית המספר הסודר בנקבה 5. הצפת הכלל והמשך תרגול
ג'. פרזנטציה לסיום העיסוק בעונות	פרזנטציה, עמ' 215

א'. סמיכות מיודעת

בשלב הראשון קוראים את הקטע המציג "חורף" בעמ' 208, עם שאלה מנחה לקראת התוכן החדש: למה הם לא רוצים ללכת ללמוד היום?

מה הם עושים כדי להרגיש יותר טוב? *האכזב אקפיטריה*.

בשלב השני פותרים את משימות 1 ו-2 ודרכן הופכים את הסמיכויות למיודעות, תחילה המורה ולאחר מכן גם התלמידים.

תוך כדי כך המורה כותב את הצורות החדשות על הלוח, תוך הדגשת היידוע:

עוגת *השוקולד*

כוס *הקפה*

בשלב השלישי מציפים את הכלל וממשיכים לתרגל עם משפטים הדורשים אבחנה בין

"**כוס הקפה שלי** נמצאת על השולחן" לבין "אני אוהב **את** כוס הקפה שלי".

לאחר מכן ממשיכים לתרגל בעמ' 209.

בשלב הרביעי קוראים את הקטע המציג השני ("בכיתה של טלי"), בעמ' 210, בו מציגים את נושא התוכן – עונות השנה.

בשלב החמישי שואלים את התלמידים מה הם יודעים על חורף בישראל. דרך שאלה זו מקנים אוצר מילים ועל סמך התשובות שלהם עורכים על הלוח שני טורים:

סמיכות שם עצם + שם תואר

אם התלמידים אינם משתמשים בצירופים כאלה, נשאל אותם:

איפה יורד גשם / שלג? (במקומות גבוהים / בהרים גבוהים)

מה לובשים? (בגדי חורף, בגדים ארוכים / חמים)

קוראים את הטקסט "חורף בישראל" בעמ' 210, ומשלימים בו את הצירופים הנדרשים, חלקם סמיכות וחלקם צירופים של שם עצם ושם תואר.

בשלב השישי התלמידים יקראו באופן עצמאי את הטקסט "עוד על החורף בישראל – היסטוריה (והיסטוריה) של שלג בישראל" בעמ' 211 – 212, וכן את הטקסט "עונות השנה" בעמ' 213.

ב'. המספר הסודר 11 – 19

בשלב הראשון שואלים על הקיץ, ואחרי שיחה קצרה קוראים את הטקסט "קיץ בישראל" בעמ' 214, תוך כדי השלמת הצירופים בצורה נכונה.

בשלב השני שואלים: "מה ילדים עושים בכל חופשת הקיץ?" ומובילים אותם לומר מה הם עושים כל יום, עד שמגיעים ליום ה-11, ואז הם צריכים עזרה. מקנים את המספר הסודר בין 11 ל-19.

בשלב השלישי מציפים את הכלל בזכר, וקוראים על רוני, בעמ' 216, וממשיכים את סיפורו עד היום ה-19.

בשלב הרביעי עוברים להקניית המספר הסודר בנקבה. שואלים: מה ילד לומד כל שנה?

בשנה הראשונה הוא לומד ללכת. בשנה השנייה הוא לומד לדבר...

בשנה השישית הוא הולך לכיתה א'. בשנה השביעית הוא הולך לכיתה ב'...

בשלב החמישי מציפים את הכלל וממשיכים לתרגל, הפעם בערבוב של שני המינים.

למשל: ספרו על המשפחה שלכם. מי הילד הראשון, מי השני וכו'.

ג'. פרזנטציה לסיום העיסוק בעונות

בחרים נושא אחד מבין שלושת הנושאים המוצעים (בעמ' 215) כדי לדבר על עונה נוספת – אביב או סתיו. מכינים את הפרזנטציה ומציגים.

אם התלמידים יתקשו בקריאה באינטרנט, אפשר לבחור בחלופה:

- להכין לתלמידים דפי מידע על העונות השונות, מהם יוציאו את המידע הכתוב ברמת הידע שלהם.
- לדבר על שתי העונות במליאה ולתת אוצר מילים מתאים. לאחר מכן התלמידים יכתבו על העונה על פי הנדרש במשימה.

יחידה 19 – לוחות שנה

נושאים לשוניים:

כל + שם עצם ביחיד / כל + ה + שם עצם ביחיד / כל + ה + שם עצם ברבים

סמיכות (4)

נושאי תוכן:

לוחות שנה

הישגים בסוף היחידה:

1. התלמידים יוכלו לספר על לוחות השנה השונים.
2. התלמידים יוכלו לספר על חג ומה עושים בו.
3. התלמידים יוכלו להוסיף שם תואר לסמיכות.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. כל + שם עצם ביחיד	1. קריאת הקטע המציג "לוחות שנה" בעמ' 218 כתרגיל קריאה והבנה
כל + ה + שם עצם ביחיד	2. קריאת הטקסט "החגים היהודיים" בעמ' 219 – 220 – על פסח ועל שבועות
כל + ה + שם עצם ברבים	3. הקנייה של כל סוגי ה"כל" 4. הצפת הכלל והמשך תרגול בעמ' 222
ב'. סמיכות עם שם תואר	1. קריאת הטקסט "ראש השנה ויום הכיפורים" בעמ' 223 2. הקניית סמיכות עם שם תואר 3. הצפת הכלל + תרגיל השלמת שמות תואר לסמיכויות בעמ' 224
ג'. פרזנטציה קצרה על חג	1. כתיבה על חג 2. הצגה בכיתה

א'. כל + שם עצם ביחיד / כל + ה + שם עצם ביחיד / כל + ה + שם עצם ברבים

הערה למורים:

הנושא אינו חדש לתלמידים. הוא נלמד בצורה אינטואיטיבית לאורך הספר וכאן הוא מוצף בצורה מרוכזת.

בשלב הראשון קוראים את הקטע המציג "לוחות שנה" בעמ' 218 כתרגיל קריאה. הקטע לא פשוט, לא בגלל השפה, אלא בגלל התוכן.

בשלב השני קוראים את הטקסטים "החגים היהודיים" בעמ' 219 – 220 – על פסח ועל שבועות.

דרך הטקסט על שבועות מקנים את כל סוגי השימוש ב"כל".

בשלב השלישי מציגים את שלושת הסוגים על הלוח.

בשלב הרביעי מציפים את הכלל וממשיכים לתרגל בעמ' 222.

ב'. סמיכות עם שם תואר

בשלב הראשון קוראים את הטקסט "ראש השנה ויום הכיפורים" בעמ' 223 ושואלים שאלות על המנהגים השונים, שהתיאור שלהם כולל סמיכות + שם תואר:

על אילו לוחות שנה מספרים בטקסט? אילו?

מה עושים בחג? *שולחים כרטיסי ברכה יפים, אוכלים ארוחת גז מיוחדת, מתפללים תפילות גז מיוחדות.*

בשלב השני מפנים את תשומת ליבם של התלמידים להתאם.

בשלב השלישי מציפים את הכלל וממשיכים לתרגל בעמ' 224 בתרגיל להשלמת מילות תואר.

ג'. הכנת פרזנטציה

התלמידים יכתבו על חג שהם מכירים ואוהבים ויספרו עליו לכיתה.

יחידה 20 – בין עבר לעתיד

נושאים לשוניים:

כיוונים במרחב – הוראות הגעה - ה' המגמה

"כיוונים" בזמן

נושאי תוכן:

כיוונים – בזמן (עבר ועתיד) ובמקום (קדימה, אחורה, ימינה, שמאלה)

הישגים בסוף היחידה:

התלמידים יוכלו לתת הוראות הגעה ולהבין הוראות הגעה.

מפת היחידה:

הנושא	רצף ההוראה
א'. כיוונים במרחב – הוראות הגעה – ה' המגמה אוצר מילים	1. קריאת הקטעים המציגים בעמ' 226 – "איך מגיעים... ימינה... שמאלה..." + הקנייה + תרגול 2. דיון – להשתמש או להשתמש בוויז?
ב'. "כיוונים" בזמן	1. קריאת הקטע המציג בעמ' 227 "קדימה... אחורה... בזמן" קריאת הטקסט "מסע בזמן" בעמ' 227 – 228 קריאת הטקסט "קפסולת זמן" בעמ' 228 – 229 + התרגיל על קפסולת זמן מיוחדת + כתיבת קפסולת זמן אישית
ג'. חזרה	1. בעמ' 230 – 232

א'. כיוונים במרחב – הוראות הגעה

בשלב הראשון מציגים את הנושא. אפשר לשאול את התלמידים איך מגיעים למקום מסוים, מהכיתה. כשהתלמידים יתחילו להסביר הם ירגישו שחסרות להם מילים. אומרים להם שזה הנושא של היום.

קוראים את הקטע המציג בעמ' 226 "איך מגיעים... ימינה... שמאלה..." ודרכו מקנים את אוצר המילים.

חוזרים לשאלות של תחילת השיעור ומבקשים מהתלמידים שינחו אותנו להגיע למקום מסוים. קודם למקומות שכולם מכירים, ולאחר מכן למקומות שרק הם מכירים, כמו למשל הסבר לטכנאי שצריך להגיע לבית שלהם.

חשוב שחלק מהמשימות יהיו שיחות טלפון דמיוניות, כדי שהתלמידים יצטרכו להשתמש במילים ולא יוכלו "לדבר עם הידיים".

בשלב השני אומרים: "אבל בעצם היום לא צריך לדעת להסביר, כי יש ויז..." חושבים על האפשרויות שבהן אין ויז (אין קליטה, נגמרה הסוללה וכו') ושואלים מי משתמש רק בוויז ומי לא ולמה, ואם כדאי או לא כדאי להשתמש בו.

ב'. כיוונים בזמן

אומרים לתלמידים שעד עכשיו אמרנו איך עוברים ממקום למקום, אבל אולי אפשר לדבר גם על מעבר מזמן לזמן? ומה בכלל הקשר בין הזמנים – בין העבר לעתיד? האם בכלל יש קשר? האם חשוב ללמוד היסטוריה? האם צריך לתכנן את העתיד?

קוראים את הטקסט "קדימה... אחורה... בזמן" בעמ' 227 עם השאלה המנחה: איזה מנהיג דיבר על השאלה הזאת ומה הוא אמר? למה הכוונה? האם הם מסכימים עם המשפט הזה?

ממשיכים את הדיון: מי רוצה לשנות את העבר? אפשר לשנות את העבר? מי חשב על זה?

קוראים את הטקסט "מסע בזמן" בעמ' 227 – 228 עם שאלות מנחות:

מי חשב על השאלה הזאת? פילוסופים ופיסיקאים.

יש להם תשובה? יש להם והתשובה היא שאי אפשר.

שאלה אחרי התשובות הללו: איך הפילוסופים והפיסיקאים מסבירים את התשובה שלהם? בפרדוקס הסבא.

צריך להסביר את הפרדוקס הזה במילים יותר פשוטות.

אומרים: הבנו שאי אפשר לשנות את העבר, אבל אולי אפשר לספר על העבר למי שעוד לא נולד? איך? האם הם יכולים לחשוב על דרכים? האם הם מכירים סיפורים מההיסטוריה?

קוראים את הטקסט "קפסולת זמן" בעמ' 228 – 229, עם השאלה המנחה: איך אנשים בעבר סיפרו משהו לעתיד?

האם גם הם יכולים להכין קפסולת זמן? איך עושים את זה? קוראים את הטקסט "איך עושים קפסולת זמן?" בקריאה דמומה, ואחרי שיחה על הכנת קפסולת זמן – פותרים בעבודה עצמית ולאחר מכן בודקים.

לסיום קוראים את הטקסט "קפסולת זמן מיוחדת" ושואלים מה דעתם? האם זה חשוב או לא?

מטרתם של טקסטים אלה, מעבר לקריאה, הוא לעסוק בעתיד, כדי לעורר בהם את הרצון ללמוד את צורות העתיד. כמו כן הם מהווים הכנה מבחינת התכנים לחלק ב' של הספר.

ג'. חזרה

העמודים האחרונים בספר הם חזרה על מה שנלמד ברמה א':

תר' א – מערכת הפועל

תר' ב' – מילות יחס ומילות קישור

תר' ג' – טקסט

תר' ד' – מילות שאלה

מבחן סיום

מה יהיה במבחן?

טקסט באורך של עמוד + שאלות

כתיבת חיבור

השלמת פעלים בתוך טקסט

השלמת מילות יחס (בנטייה או שלא בנטייה) בתוך טקסט

השלמת מילות קישור בתוך טקסט

חיבור שאלות בתוך שיחה

הנושאים הלשוניים שנלמדו

הפירוט שלהלן הוא למורים בלבד, ואין להעביר אותו כמו שהוא לתלמידים!!!

הנושא	התכנים שנלמדו	דגשים
מילות שאלה	מי, מה, למה, כמה, איזה, איזו, אילו, איפה, לאן, מאיפה / מאין, איך, לשם מה	מיקומן של מילות השאלה: כמה, איזה, איזו, אילו – ביחס לשם העצם אליו הן מתייחסות "לאן" ולא "לאין"
מילות קישור	או, כי, אבל, גם, כש..., אחר כך, אחרי, בזמן, לפני, מ-עד..., לכן, כאשר, בגלל, כדי + שם פועל	"אחר כך" או "אחרי זה", אבל לא "אחרי כך" מיקום ה"גם" משנה את משמעות המשפט אחרי "בגלל" יבוא שם עצם מיודע
ש'	ש'	להזכיר את קיומו
מילות יחס לא בנטייה	מ, עם, ל, על, את, ב, של, אצל, ליד, בין, בתוך, בזכות	שימוש ב"את"

הנטייה של "עם" היא איתי, איתך (ולא עמי, עמך) – עם י' או בלעדיה	של, ל, עם, את	מילות יחס בנטייה
	דואג ל, כותב במחברת / על הלוח, קונה ב, מדבר עם, כוגש את, נכגש עם, מטייל ב, מקשיב ל, מחפש את, עוזר ל, מתגעגע ל / אל, משתמש ב	מילות יחס אחרי פועל
	פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל שלמים, הפעיל, התפעל, נפעל	פועל בהווה
מדבר בסיומת-תי, ונוכחת בסיומת-ת	פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל שלמים, הפעיל, התפעל	פועל בעבר
	פעל שלמים, פעל עי"ו, פעל ל"י, פיעל שלמים, הפעיל, התפעל, נפעל	שם פועל
מחייבים שם לפנייהם (אני צריך ללמוד)	צריך / רוצה / אוהב / יכול	
אין שם לפנייהם, חסרי גוף (אסור לעשן)	מותר / אסור / אפשר / אי אפשר	
	בערבית נקבה ובעברית זכר (בית ספר, חדר) בערבית זכר ובעברית נקבה (חנות, דלת)	אוצר מילים – זכר ונקבה
	בערבית יחיד ובעברית רבים או להיפך (חיים בעברית רבים, משפחה בעברית יחידה) יוצאי דופן בעברית (בנקבה – ערים, מילים, בזכר – כיסאות, שולחנות)	אוצר מילים – יחיד ורבים

	אבחנה בין "מסביר" ו"מספר" בין "פיצה" ל"ביצה" הגייה נכונה של המילים "טורקיה" ו"ישראל"	הגייה
	התאמה במין ובמספר לשם העצם	שם תואר
	מסעדה יכולה להיות טובה, גדולה וכו' אבל לא טעימה. כשרוצים לומר שהמורה טובה לא אומרים שהיא יפה, אלא שהיא טובה.	שם תואר – משמעויות
אין התאמה במין ובמספר (באה מאוחר, לא באה מאוחרת)	צורה אחת	תואר פועל
	הביתה לפעמים (ולא לפעמיים) מ- עד... (ולא "מ- עוד")	שונות - דיוקים
	כתב ללא ניקוד "דיאקריטי" ופיסוק כמו בעברית – פסיק שנכתב כמו פסיק בעברית, סימן שאלה בכיוון הנכון, מיקום סימן הפיסוק מיד אחרי המילה, ללא רווח	כתב ופיסוק

פרזנטציית סיום

כשלושה / ארבעה שבועות לפני סיום הקורס כדאי לבקש מהלומדים להתחיל להכין פרזנטציה.

הנושא יהיה:

ספרו על עצמכם:

מי אתם – שמכם, מקום המגורים שלכם, המשפחה שלכם...

משהו מיוחד שעשיתם בשנה שעברה / בחיים (טיול, קורס) ומה עוד אתם רוצים לעשות

אורך הפרזנטציה יהיה 3 – 4 דקות.
הציגו בפני הכיתה, ללא דפים.

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

ג'וינט ישראל | תבת
יחד בעשייה חברתית בתעסוקה

מרכז תעסוקה
לימוד מרכזי תעסוקה

המחזור של המעלה לישראל ג'וינט ישראל
בשותפות עם משרד החינוך